

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nečeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 60 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
malih oglasov po 150
in 2D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
o Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 326

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Mrtev je ...

Belgrad, 10. decembra 1926.

Poslednje besede, ki jih je gospod Nikola Pašić za javnost izrekel, bile so odgovor na moje vprašanje:

»Da li biste se primili, gospodine predsedniče, da obrazujete novo vladu?« Tako sem vprašal na praznik Brezmadežnega Spčetja okrog 1 ure popoldne na hodniku pred radikalnim klubom pokojnega g. Pašića. Odhajal je ravno iz predsedništva svojega kluba, kjer ga je g. Uzunović obvestil, da je vrnil mandat. Kakor vedno je tudi tokrat g. Pašić odgovoril in sicer tako, kakor nismo pričakovali zbrani časnikiarji:

»E, e,« je pokimal nepozabni starček z glavo in se dobrodušno nasmejalo. »Pa sad« — odakle Tebi to pitanje?« Na to pa je še popolnoma čvrsto odkorakal skozi skupščinski bife. Tako smo ga živega poslednjikrat videli. Četudi nam je malo povedal, smo vsi odobraval in simpatično sprejeli njegov nastop ter se od srca nasmejali njegovi bistrosti in izredni, vedno sveži prisotnosti duha. Niti pomislili nismo na slutnjo, ki ji je pokojni dal izraza v svojem odgovoru.

Poleg Jove Ristića, ki je vodil prodvsem za takratne razmere Srbije najbolj težavno zunanjo politiko in Ilije Gašanina je Nikola Pašić ne samo na markantnejša osebnost med srbskimi javnimi delavci, nacionalnimi voditelji in borci, nego je po soglasnem mnenju vseh objektivnih krogov edini srbski državnik, katerega sloves sega daleč preko meja naše mlade države in katerega ime se bo tudi v svetovni zgodovini spominjalo. Ristić in Gašanin sta bila uradnika in sta si samo tem potom priborila svoj sicer zaslužen sloves za veličino in moč srbskega naroda. Nikola Pašić pa je započel svojo karijero popolnoma neodvisno, samostojno je zrastle iz srede svojega naroda. Navdušen pristaš ruskega socialista Bakunina, ki je takrat zbiral okrog sebe vse mlade napredne elemente slovanskih narodov, ni teh teorij obdržal samo za sebe, marveč se je z njimi podal pred svoje ljudstvo. V družbi z Adamom Bogosavljevićem, Rankom Tasićem in Dimitrijem Tasićem, tremi preprostimi ljudmi, je pričel širiti Bakuninove ideje, seveda primerno prirojeno za domači milje, in s tem udaril prve temelje radikalni stranki. Nezadovoljne množice, katerih razpoloženje je bilo tem težje za tiranski in absolutistični režim radi poraza v turški vojni, je Nikola Pašić elektriziral in radikaliziral in od tega tudi ime radikalna stranka. Njegovi uspehi so bili veliki in že l. 1883. kronani s tem, da je kljub jasni antipatiji krono uspel dobiti pri volitvah za radikalno stranko veliko večino. Kralj Milan, postavljen pred ta nov položaj, je to skupščino takoj razpustil. Za odgovor na tako omalovaževanje suverene narodove volje se je pojavila »zaječarska buna«, ki je sicer končala neuspešno, vendar pa je definitivno oslabil absolutistične tendence Obrenovičevcev. Več sto radikalov, ki so v tem uporu sodelovali, je bilo na Kraljevi usmrčenih. Tudi Nikola Pašić je bil obsojen na smrt. Odšel je v inozemstvo in šele l. 1889. po abdikaciji kralja Milana se je ponovno pojavil na političnem pozorišču. Tudi ta pojav je imel popoln uspeh med ljudstvom. Leto dni na to se je moč radikalne stranke med ljudstvom popolnoma uveljavila. G. Pašić je na čelu prve radikalne vlade od tedaj naprej vse do današnjega dne; on aktivno in stalno sodeluje in sodeluje pri sklepanju o usodi svoje takrat male domovine in to po večini sam; v težjih momentih, ki jih je Srbija morala toliko preživeti v svojem stalnem napredku in razvoju, pa v družbi z ostalimi strankami.

L. 1893. zahteva Pašić zase mesto tretjega namestnika. To izzove krizo, ki konča s tem, da pridejo na vladu sicer maloštevilni in med ljudstvom obsojeni liberali. G. Pašić organizira protiakcije, izzove dan 1. aprila. Kralj Aleksander odstrani namestništvo in se povrne k radikalom. Nestalni Obrenovičev pod vplivom se vedno dokaj močnega Milana, pa že l. 1894. menja ustavo iz l. 1889. in vpostavlja stari absolutistični režim. Vpliv G. Pašića na vodstvo državne uprave je od takrat pa vse do 1901. do padca zloglasnega režima g. Vladana Gjorgjevića, nekaj manjši. Radikalna stranka vsled nepopisnega in dolgotrajnega terorja na videz izgublja moč. Zato ustvari Pašić takrat fužijo z naprednjaki. Že to dejstvo, še bolj pa njegov nastop pred prekim sodiščem, izzove razcep radikalne stranke. Bivši predsednik radikalnega kluba in sedanjí predsednik zakonodajnega odbora Ljuba Živ-

ković, prvak demokratske zajednice Ljuba Davidović in pok. Ljuba Stojanović s svojimi številnimi prijatelji započno borbo proti Pašiću. Na njihovi strani stoje skoraj celokupna tedanja mladina. Njihova borba konča s tem, da velik del radikalnih prvakov izstopi iz svoje stranke ter pod vodstvom omenjenih osnuje novo samostalno stranko, katere geslo je: radikalna demokracija. Simpatične osebnosti in simpatičnost pokreta ter žilavost njihovega nastopa med ljudstvom jim kmalu pribori odlično mesto. Posebno po 29. maju 1903 (umor kralja Aleksandra) se nov pokret vedno bolj širi in postaja nevaren radikalni stranki. Iz tega pokreta je izšla današnja demokratska stranka.

Po umoru kralja Aleksandra je Nikola Pašić začel borbo tudi proti svojim večerajšnjim prijateljem in je vodil zdaj z večjim, zdaj z manjšim uspehom. Ostal pa je končno zmagovalec. Sicer je moral petkrat z njimi skupno deliti oblast, kakor za časa aneksijske krize ter pozneje za časa raznih vojn, vendar je v glavnem on sam do letošnje Velike noči vodil državno politiko male Srbije in naše mlade države. Njegovo delovanje v naši novi državi nam je znano, istotako njegov nastop pri njenem ustvarjanju. Moral je vzdržati borbe in težke bitke. V glavnem se je koncentriralo nastopanje drugih strank vedno proti njemu in proti njegovi osebi. Morda je bilo v resnici neprimerno, da na čelu države, ki je v povojih, ki se šele ustvarja in uvršča, stoji mož, star po letih in izžupan od požrtvovalnega javnega delovanja za svojo ožjo domovino v preteklosti, vendar pa moramo konstatirati dejstvo, da ni šla borba ne proti njemu niti proti njegovi osebnosti, marveč od vsega početka proti njegovi znani okolici. Ta se je skrivala za svetlo ime in velike zasluge pokojnega velikana in zato se je moralo poseči po sredstvih, ki so se mogla smatrati pogosto in čisto za nepravilna in za neprimerna, če so bila naperjena proti njemu. Kljub temu pa je bila vsa javnost vedno prepričana, da na svetlo preteklost pokojnega velikana ne more in ne sme pasti niti najmanjši sum.

Bil je velik Slovan. Z zvezami, ki se jih je pridobil že v emigraciji in pozneje kot poslanik v Petrogradu, je uspel, da je v svoj domovini uvrstil rusofilske mišljenje. Prijateljstvo Rusije je dvignilo Srbijo, to prijateljstvo je brez dvoma tudi eden glavnih faktorjev pri ustvarjanju naše nove narodne države. Njegovo kolebanje med veliko-srbsvom in jugoslovenstvom, v katerem je po navadi in vsaj na videz vedno zmagalo prvo, ne more zmanjšati njegovih zaslug niti okrniti njegove slovanske orijentacije, ki je bila pri njem gotovo vedno iskrena.

Nasprotno. Bil je državnik, ki je malenkostne spore vedno zapostavljal tej svoji veliki ideji, četudi je raditega moral od svojih nasprotnikov dnevno slišati težke očitke. Do zadnjega je bil in je ostal prepričan, da je rešitev za boljšo bodočnost naš južnih Slovanov samo v prijateljstvu z veliko Rusijo. On, ki se je ravno pred svojim padcem pripravljati na ta odločilni korak, ni uspel. Še preje, nego se je uresničila njegova velika zamisel, je odšel.

Danes leži na mrtvaškem odru.

Viktor Schweiger.

Danes ob 5 pop. akademija Akademikega Orla v Ljudskem domu.

Madjarske volitve.

Budimpešta, 11. dec. (Izv.) Na podlagi doslej znanih volivnih izidov v 194 volivnih okrožjih je dobila vladna stranka 148. kršč. soc. gospodarska stranka 21, vladi naklonjeni neorganizirani 5 in opozicionalci 6 mandatov. V 7 volivnih okrožjih se vršijo ožje volitve, iz šestih okrožjih volivni izidi še niso znani.

Budimpešta, 11. dec. (Izv.) Po dosedanjih volivnih rezultatih je napredovala vladna stranka za 10 mandatov. Vse opozicionalne skupine so pri volitvah nazadovale in sicer so izgubili levičarji pet mandatov, legitimisti dva, probujajoči se Madjari dva, soc. demokrati pa en mandat.

Budimpešta, 11. dec. (Izv.) Danes so se vršile volitve v Kečkemetu. Izvoljena sta bila predsednik parlamenta Tibor Szidvay in July Pekar. Oba pripadata vladni stranki. S tem je zrastle število mandatov vladne stranke na 151.

Po Pašičevi smrti.

TEZAK POLOŽAJ ZA RADIKALNO STRANKO — KDO BO PAŠIČEV NASLEDNIK? — KONFERENCA RADIKALNIH PRVAKOV — RADIČEVCI SE KUJAJO — KONZULTACIJE KRONE V PONEDELJEK.

Belgrad, 11. decembra (Izv.) Smrt g. Nikole Pašića je glavna točka v sedanjem političnem življenju. Politični položaj je zamrl. Živahnješi bo postal po Pašičevem pogrebu. Pašičeva smrt bo dovela radikalno stranko do novih borb in pretresov. V tem trenutku je težko presojati, kako da se bo razvilo stanje v radikalni stranki. Dosedaj v radikalni stranki ni bilo večje razdvojenosti, ker je Pašić držal stranko skupaj s svojo avtoriteto.

Po razpoloženju Pašičevcev sodeč, ne bodo oni nikdar odpustili Uzunoviću in njegovi skupini obnašanja napram Pašiću, posebno poslednjega ne. Pašičevci pravijo, da je to Uzunovičev obnašanje tako vplivalo na Pašića, da je vsled razburjenosti umrl. Druga radikalna skupina je prepričana, da vse to Uzunoviću ne bo škodovalo in da je on sedaj mož, ki bo mogel okrog sebe zbrati vse radikale. Ta skupina zatrjuje, da Marko Trifković, o katerem se je govorilo, da bo Pašičev naslednik, niti ne prihaja v kombinacijo za sestavo vlade, in sicer radi zdravja in zato, ker ga smatrajo za preveč eksponiranega pašičevca, in ker se bo Radić pogajal edinole z Uzunovičem.

Koliko je resničnosti na teh vesteh, je težko ugotoviti. Razburjenje je pri radikalih zelo veliko. Mnogi radikali upirajo oči v Aco Stanojevića, o katerem se misli, da bo energično stopil na plan in bo radikalno stranko znova obvaroval pred razpadom.

Popoldne so se v narodni skupščini sestali zastopniki vseh parlamentarnih klubov. Razpravljali so o jutrišnjem pogrebu in o komunikaciji, ki ga bodo izdali. V tem komunikatu se bo javilo, da so se konzultacije na dvoru na željo skupščinskega predsednika odložile v soglasju z vsemi načelniki parlamentarnih skupin.

Popoldne je prispela v Belgrad Pašičeva hčerka ga. Pavla Radić. Na kolodvoru jo je sprejel njen brat g. Rade Pašić. Popoldne je odšla v saborno cerkev, da vidi očeta na odru.

Belgrad, 11. decembra (Izv.) Konzultacije na dvoru, ki so se prekinile radi Pašičeve

smrti, se bodo v ponedeljek popoldne nadaljevale.

Belgrad, 11. decembra. (Izv.) Pozornost vseh političnih krogov so vzbudile konference raznih radikalnih prvakov, ki so danes prišle v Belgrad. Pri Ninčiču se je danes vršil sestanek Nastasa Petrovića, Maksimovića in Srskića. Dolga konferenca se je vršila med Aco Stanojevićem, Marko Trifkovićem in Ljubo Živkovićem. Na Pašičevem stanovanju so se zbrali Ilija Mihajlović, Aca Stanojević, Velizar Janković in še nekateri prvaki. Na vseh teh sestankih se je razpravljalo o položaju, ki je nastal po Pašičevi smrti in o vprašanjih, kdo bo prevzel za Pašičem strankino vodstvo. Glavni odbor radikalne stranke je razpravljaval o izpolnitvi predsedniškega mesta. Sklenilo se je, da se mesto ne bo izpolnilo do kongresa. Predsedniške posle bo izvrševal dosedanjí prvi podpredsednik Aca Stanojević. Posle prvega podpredsednika bo izvrševal drugi podpredsednik Marko Trifković. Posle klubovega predsednika bo vršil prvi klubov podpredsednik Ilija Mihajlović. V kratkem se bo sestel glavni kongres, ki bo uredil vsa vprašanja v stranki.

Belgrad, 11. decembra (Izv.) Iz vseh krajev države so prispele mnogoštevilne deputacije, ki bodo prisostvovala Pašičevemu pogrebu, ki se bo vršil jutri ob 9 dopoldne.

Belgrad, 11. decembra (Izv.) Danes popoldne so Pavla Radića obiskali zastopniki narodne skupščine in državnega odbora. Prosili so ga, da bi sodeloval pri Pašičevem pogrebu in da bi po možnosti imel tudi nagovor. Pavle Radić pa je odgovoril, da njihovi želji ne more ugoditi, ker se še sploh ni odločil, ali bo hrvaški sejički klub sodeloval pri pogrebnih svečanostih. Radićevi ministri bodo na pogrebu sodelovali z vlado. Z ozirom na to se še ne ve, ali bo Radićev klub prisostvoval pogrebnim svečanostim. Radićevci so namreč mnenja, da jim radikali niso dali zadostnega radi večerajšnjih demonstracij proti njihovu vodstvu.

Kaj sta Pašić in Radić svetovala kralju.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Predsedništvo ministrskega sveta je izdalo zvečer sledeči komunikat:

I. Ob priliki svoje audience je g. Pašić Nj. V. kralju izjavil sledeče: »Naj se sestavi vlada, ki bo izdala zakone in izvršila posle, na katere država čaka in ki bodo ljudstvu koristili. Ta vlada naj bi se brigala, da bi se ohranil mir in stanje, katero so ustvarile mednarodne pogodbe. Skrb te vlade bi bila, da bi vzgajala mladino v narodnem in naprednem duhu in da bi napravila mladino zdravo in močno.«

II. Predsednik HSS g. Stjepan Radić je Nj. V. kralju izjavil naslednje: »Posebno z

ozirom na zunanji položaj naj se sestavi vlada, ki bo predstavljala narodno in državno edinstvo tako, kakor je v resnici in da bo po tem računala s strankami, ki stojijo na temelju narodnega sporazuma in ki so za hitro in uspešno parlamentarno delovanje ter gospodarsko ozdravitev države. Z ozirom na to bi bilo želeli, da bi bila v novi državi zastopana vsa plemena našega naroda.«

III. Nadaljnja konzultiranja so se radi smrti dolgoletnega predsednika vlade in predsednika kluba narodne radikalne stranke odložila in se bodo nadaljevala čimprej, da se bo hitro sestavila nova vlada.

Italijansko časopisje o Pašiću.

Milan, 11. dec. (Izv.) Ves italijanski tisk se zelo obširno bavi s smrtjo Nikole Pašića. Njegovemu življenjepisju so posvečene dolge kolone. Splošno se Pašić slika kot neumoren sovražnik Habsburžanov, ki pa je vendar znal l. 1914. odgovoriti na avstrijski ultimatum v zelo umerjenem tonu, tako da bi se Evropa prav lahko izognila izbruhu svetovne vojne, ako bi Avstrija in Nemčija ne imeli svojih načrtov že pripravljenih. Pašić se je v svoji notranji politiki, tako piše »Corriere della Sera«, posluževal metod, ki jih zapad ne more smatrati za liberalne. Vendar je skušal spraviti svoje metode v sklad s srbskimi političnimi razmerami. Pred Evropo se je vedno znal pokazati kot preudaren mož, ki je govoril v jeziku velikih evropskih državnikov. »Secolo« pa piše: Radikalna stranka je nenadoma ostala brez voditelja in to v odprtem boju z radičevci, katerim bodo morali radikali veliko popustiti. Ni pa tudi nobena skrivnost, da se je čutil Pašić, ki je bil vse prej kakor v milosti pri kroni, oviranega pri reševanju mnogih aktualnih problemov. Pašić je hrepenel po vladi, da se masčuje nad radičevci. Ninčič pa je bil homo regius, ki ga je držala krona v vladi navzlic velikemu nezadovoljstvu Pašičevih pristašev. S stališča položaja, ki vlada

v jugoslovanski notranji politiki, bi morala Pašičeva smrt — tako zaključuje list — olajšati rešitev notranje državne politike, po kateri Jugoslavija tako hrepeni. Kajti noben izmed njegovih naslednikov ne bo posnemal Pašića v njegovi trmi.

STRESEMANN IN CHAMBERLAIN OB ODLOČENJU Z NOBLOVO NAGRADO.

Zeneva, 11. dec. O priliki podelitve Nobelove nagrade sta podala Stresemann in Chamberlain na vsestranske prošnje kratki pismeni izjavi. Stresemann pravi: Podelitve Nobelove mirovne nagrade ne smatram toliko za osebnopodčasne zunanjih ministrov Anglije, Francije in Nemčije kakor za simbol priznanja, ki ga daje svet politiki, katero označujejo imena London, Locarno, Zeneva in Thoiry. Cilj te politike je trajen mir in blaginja narodov. Ali bomo ta cilj dosegli. Zaupam v to, dokler bodo vodili usodo svojih dežela možje kakor Briand in Chamberlain, ki odkritosrečno in z zaslavo cele osebnosti stremita za resničnim sporazumom in katerih zasluge za svetovni mir so že zgodovinska dejstva.

Chamberlain smatra podelitev Nobelove nagrade istotako za mednarodno priznanje mirovnemu delu, ki se je izvršilo v Locarnu. Največje zasluge na tem delu imata nedvomno Briand in Stresemann.

Jugoslovansko-italijanski spor.

Rim, 11. dec. Tukajšnji listi beležijo vest, da je italijanski poslanik v Beogradu, general Bodrero, po Mussolinijevem nalogu obiskal jugoslovansko zunanje ministrstvo in predlagal, da naj se Jugoslavija pridruži italijansko-albanskemu paktu, tako da bi se ustanovila nekaka trozveza. Pooblaščen minister Marković pa da je odgovoril Bodreru, da opravlja začasno samo tekoče posle zunanjega ministrstva in da se o italijanski ponudbi ne more izjaviti.

Angleško stališče.

London, 11. dec. Tukajšnja javnost zavzema nasproti jugoslovansko-italijanskemu sporu zelo hladno stališče, v kolikor se tiče Jugoslavije. »Times« priznava, da pomenja tiranski pakt politični razvoj italijanske gospodarske nadvlade v Albaniji. Vendar pa Jugoslavija, če je s tem paktom karkoli izgubila, ne sme zavzeti stališče, s katerega bi bila resna in potrpežljiva pogajanja nemogoča.

Dalje piše »Times«, da je Jugoslavija deloma tudi sama kriva, da se je sklenil tiranski pakt, ker so se neke tere stranke upirale ratifikaciji nekaterih pogodb z Italijo.

Italija hoče izključno nadvlado na Balkanu.

Rim, 11. dec. »Lavoro d'Italia« piše: Ob Donavi in na Balkanu more igrati vlogo poravnave med različnimi interesi samo ena velisila: Italija. Ako bi Francija tamkaj obnovila svojo staro politiko, bi zagrešila s tem sovražno ravnanje proti Italiji. Nasprotje med obema narodoma bi se še povečalo. To bi obžalovali, smo pa trezno in hladno pripravljene tudi na to.

Napetost med Italijo in Francijo.

Italijansko rovarjenje proti Franciji.

Pariz, 11. dec. (Izv.) Vsled odkritij v nemškem časopisju o italijanskih nakanah proti Franciji se je razpoloženje celokupne francoske javnosti nasproti Italiji skrajno poostrišlo. Italija je bila skušala spraviti v nemško-italijansko arbitražno pogodbo politične določbe, katerih ost bi bila naperjena proti Franciji. Stresemann je pa tak značaj pogodbe brezpogojno odklonil. Istotako je Stresemann odklonil Mussolinijevo pismo vabilo, naj pride osebno v Rim, da se podpiše arbitražna pogodba. Francoski listi z zadoščenjem beležijo to ravnanje Nemčije, ki more veljati kot običen neuspeh italijanske protifrancoske politike. Sedaj ostro pišejo proti Italiji tudi desničarski listi, ki so se doslej zavzemali za francosko-italijanski sporazum.

Vlada se je včeraj v zbornici izognila odgovoru na interpelacije glede koncentracije čet na italijanski meji. Vendar poučeni krogi sedaj priznavajo, da so se te koncentracije dejansko vršile, to pa na podlagi zelo točnih obvestil, ki jih je bil prejel francoski generalni štab o napadalnih nakanah italijanskih fašistov.

Italijanska izzivanja na meji.

Pariz, 11. dec. (Izv.) Listi poročajo, da so na mejno postajo v Mentoni udrli italijanski orožniki, preganjajoč baje roparje, ki so se vozili s pravkar došlim vlakom. Francoske oblasti so dovolile, da se je vlak preiskal, toda o roparjih ni bilo več sledi, ker so menda med vožnjo poskakali z vlaka. Karabinerji so se opravičili zaradi prekoračenja meje, češ, da pač drugače niso mogli.

MUSSOLINIJEVE IZJAVE.

Budimpešta, 11. dec. (Izv.) Mussolini je izjavil zastopnikom madjarskega lista »Az Eszter«: »Ni je sile, ki bi me mogla zadržati, dokler ne izvršim svojega poslanstva. Samo Bog more pristaviti na koncu mojega dela besedo: Depolnjeno.« Nato se je Mussolini še dotaknil kulturnih stikov med Italijo in Ogrsko, ki so postali jako prirčni. Sprožil je upanje, da bodo ti stiki še močnejši in da pride še do poglobitve na vseh poljih ogrsko-italijanskega duha in kulture.

Nemško-italijanski prijateljski sporazum.

Pariz, 11. dec. (Izv.) »Petit Parisien« poroča: V Zenevi sklenjen nemško-italijanski prijateljski sporazum obsega 20 točk. Obe pogodbeni stranki se obvezujeta, da bosta vsak morebitni medsebojni nesporazum, ki bi se po diplomatskem potu ne dal rešiti, predložili razsodišču. Ustanovi se permanentna peteročlanska komisija, ki naj rešuje vse medsebojne sporne zadeve; svoje odločbe naj sklepa po zgledu haškega razsodišča. Proti razsodbam komisije je odprta prizivna pot na haški sodni dvor. Pogodba velja za 10 let in se more po petih letih obnoviti.

Innsbruck, 11. dec. (Izv.) Novi prefekt, ki je včeraj v Bolznu nastopil svojo službo, velja kot Nemcem prijazen. Poučeni krogi izjavljajo, da mu je dal Mussolini posebna navodila, po katerih mora spoštovati narodne pravice nemškega prebivalstva. Poslanca dr. Tinzl in Sternberg sta odposlala Mussoliniju brzojavno zahvalo za ustanovitev bolnanske prefekture, v kateri izražata upanje, da bo to dejstvo podlaga za kolikor mogoče prijateljsko sodelovanje. — To izpremembo italijanske

politike nasproti tirolskim Nemcem je pripisati pravkar sklenjeni prijateljski pogodbi z Nemčijo.

Ženevsko zasedanje.

Ženeva, 11. dec. (Izv.) Briand je dal zastopnikom časopisja sledečo izjavo glede dela poslaniške konference: Delo poslaniške konference je odločilnega pomena. Ostalo je le še nekaj spornih točk, katerih rešitev se bo izročila ali posebnemu mednarodnemu razsodišču ali pa posebni sekciji Društva narodov. Odločitev na jutrišnji seji locarnskih držav.

Ženeva, 11. dec. (Izv.) Na današnjem sestanku zastopnikov locarnskih držav se je pričelo poročilo poslaniške konference, v katerem se opisuje sedanje stanje v vprašanju razorožitve Nemčije ter likvidacije medzvezniške vojaške kontrole. Razven tega se nahaja v poročilu tudi interpretacija k investigacijskemu protokolu. Zastopniki locarnskih držav so zahtevali drugo formulacijo nekaterih točk. Odbor juristov se bo sestel, da izvrši te izpremembe.

Praga, 11. dec. (Izv.) Kakor poroča lokalna korespondenca se vrše med češkoslovaško in Avstrijo pogajanja za odpravo potnih listov.

Berlin, 11. dec. (Izv.) Kakor poroča »Vossische Zeitung« je vlada prepustila Stresemannu popolnoma svobodne roke glede pogajanj v Zenevi.

Ženeva, 11. dec. (Izv.) Tajna seja Sveta društva narodov je trajala danes 40 minut. Po rešitvi vprašanja glede plač članom saarske komisije je imel dr. Beneš referat o interpretaciji investigacijskega protokola, ki je bil soglasno odobren. Po dr. Beneševem poročilu so se izbrali predsedniki štirih investigacijskih komisij in sicer: francoski general Baratier za Nemčijo, italijanski general Marieta za Avstrijo, angleški general Carton za Ogrsko in neki nizozemski general, čigar ime še ni znano, za Bolgarijo.

Nemške pridobitve v Zenevi.

London, 11. dec. »Daily Telegraph« poroča, da se je Nemčiji posrečilo v Zenevi pridobiti celo vrsto koncesij. Med drugim je dobila pravico, da bo zastopana v kontrolnih komisijah za razorožitev Avstrije, Ogrske in Bolgarije. Najvažnejša pa je tendenca, da zmaga angleško stališče, po katerem bo potreben za vsak morebiten nastop proti Nemčiji soglasni sklep Sveta Društva narodov.

Ženeva, 11. dec. Dr. Stresemann je včeraj podpisal statut mednarodnega sodnega dvora ter je postala Nemčija s tem ravnopraven član tega sodišča.

Boj za prestol v Romuniji.

Kraljica Marija članica regentskega sveta.

Bukarešt, 11. dec. Med ministrskim predsednikom Averescum, načelnikom liberalne stranke Bratianom, kraljico Marijo se je sklenil sporazum glede izpremembe določb o sestavi regentskega sveta. Skliče se kronski svet, ki naj sklene, da se princ Nikolaj izloči iz regentskega sveta, namesto njega pa pride vanj kraljica Marija. Bratianu se je temu načrtu prvotno upiral, potem se je pa udal.

Koalicijska kriza v Nemčiji.

Berlin, 11. dec. Kot posledica bojev za zakon proti literarnemu šundu in umazanosti in zaradi nekih izjav voditelja nemške ljudske stranke dr. Scholza se je izčimila med socialnimi demokrati in ostalo vladno večino resna kriza. Socialni demokratje groze, da vržejo vlado. Dr. Stresemann se je iz Zeneve pismeno obrnil na njihovega načelnika, naj v tem važnem zunanjepolitičnem trenutku ne povzročajo vladne krize. Socialisti so nato odločitev za teden dni odložili.

Notranje-politične razmere na Poljskem.

Varšava, 11. dec. Glasilo poznanske monarhistično-krščansko-socialne skupine je zavzelo nasproti »Velikopoljskemu taboru« zelo ostro stališče. List pravi, da je to organizacija čisto v duhu italijanskega fašizma, ki polažaja nacionalnih elementov ne bo okrepila, marveč bo povzročila razkroj.

Varšava, 11. dec. Sejm razpravlja te dni o proračunu. Seje so deloma viharne. V proračunskem odseku je vstala cela vrsta poslancev in protestirala, ker policija prisluškuje telefonskim pogovorom politikov, časnikarjev itd. Na interurbanski centrali so stalno navzoči tajni policaji, ki vsebino pogovorov protokolarčno beležijo. Generalni ravnatelj za pošto in brzojav je priznal, da se »neki momenti« v telefonskih pogovorih kontrolirajo.

V včerajšnji plenarni seji je sejm soglasno ukinil Pilsudskijevo tiskovno naredbo. Naredba pa velja še do 1. januarja 1927., nakar se uveljavi nov tiskovni zakon, ki ga vlada pripravlja in ki bistveno ne bo svobodnejši nego naredba. Seja je bila izredno viharna, ker so razni poslanci protestirali proti vladnim metodam. Poslanec neodvisne kmetijske stranke Ballin je navajal, kako je na njegovo shod udrta javna in tajna policija in navzoče do krvi pretepala. Ko je desnica klicala, da to ni res, je poslanec izvelel iz svoje aktovke srajco, ki jo je nosil tisti dan in ki je bila vsa krvava, ter jo vrgel proti desničarjem. Nastal je silen hrup ter se je morala seja zaključiti.

Naša bodoča oblastna samouprava.

Vinogradnik Robert Košar:

Naše vinogradništvo in oblastne samouprave.

Čeravno oblastne skupščine oziroma oblastni odbori ne bodo imeli pravice izdajati zakonov in odredb, pričakuje naše trpeče vinogradništvo vendar precej olajšav od delovanja teh oblastnih samouprav. Že dejstvo samo, da bo vlada morala pri izdelovanju važnih zakonov in odredb gospodarskega značaja vprašati tudi za mnenje oblasti, ako ne bo hotela udariti na slepo, in da bodo te samouprave tudi brez direktnih vprašanj znale povzdigniti o pravem času svoj glas v korist njih prebivalcev, nam daje večjo sigurnost za dobrobit našega vinogradništva, ki tvori posebno v mariborski oblasti velevažnega gospodarskega faktorja, kajti skoraj polovica vseh dosedanjih državnih, okrajnih in občinskih dohodkov izvira posredno ali neposredno od vinogradništva.

Maribor postane sedež nove oblastne samouprave in tako bo tudi politično dokumentiral na zunaj važno nalogo, katere mu pripade kot najvažnejšemu obmejnemu prometnemu centru in kot naravno središče in najbolj prikladna izvozna točka naših vin v povojni dobi. Čeravno je Maribor na tihem že dolgo igral vodilno vlogo glede vinske trgovine ter umislenega vodstva našega vinogradništva, mu bo vendar šele sedaj z delovanjem oblastnih samouprav dana možnost, da to dejstvo pokaže na zunaj in da ga poglobi in razširi s sodelovanjem oblastne skupščine v prid našega vinogradništva.

Vinogradništvo naše oblasti je bilo že odnekad usmerjeno na pridelovanje kvalitetnih vin. Sedaj je prišlo vsled izgube starih trgov in poplave s hrvatskimi in banatskimi čenimi, a manj vrednimi vini v hudo zagato. Naša oblastna skupščina bo morala povzdigniti svoj glas pri snovanju novega enotnega vinskega zakona za Jugoslavijo, da se sprejme med drugim tudi varstvo provenience v ta okvir. Upajmo, da bo oblastna skupščina glede vinskega izvoza v Nemško Avstrijo, ki je glava trgovske pogodbe olajšan samo za izvoz

Dr. Henrik Steska, član upravnega sodišča:

Nadzor nad oblastno in okrajno samoupravo.

Država ne more samoupravnim edinicam prepustiti obsežne kompetence, ne da bi si pridržala nadzor nad njihovim delovanjem. Samouprava ne sme prekoračiti svojega področja in ne sme kršiti zakona. Ta nadzor vršijo v prvi vrsti državna upravna oblast in upravno sodstvo, a v manjši meri tudi redna sodišča.

Delovanje oblastnih samoupravnih oblastev nadzira veliki župan, ki je šef občne državne uprave v oblasti, delovanje okrajne samouprave pa šef občne državne uprave v okraju t. j. okrajni glavar. Da se velikemu županu omogoča vršiti nadzor, nima le pravice sam ali po zastopnikih se udeleževati sej oblastne skupščine in oblastnega odbora, temveč se mu mora tudi poslati prepis zapisnikov o sejah oblastne skupščine in oblastnega odbora. V osmih dneh po prejemu prepisa sme veliki župan izvršitev vsakega sklepa zadržati, ki ne bi bil utemeljen v ustavi, v zakonu ali v oblastnih uredbah. Zoper tako ustavitve se sme oblastni odbor v petnajstih dneh pritožiti na državni svet kot vrhovnemu upravnemu sodišču. Ako državni svet ugotovi pritožbi, ali ako o tej pritožbi ne odloča v enem mesecu se sme sklep oblastne samouprave izvršiti. Isto velja za okrajno samoupravo, le da grede gorenje pravice okrajnemu glavarju in upravnemu sodišču. Oblastna skupščina pa sme izdajati tudi oblastne uredbe. Zaradi proglasitve se mora uredba v petih dneh po sprejetju predložiti velikemu županu. Če meni, da uredba ni osnovana v ustavi in zakonu, jo mora v štirinajstih dneh poslati državnemu svetu v pregled. Ako državni svet nima pomislekov, ali ako v dveh mesecih ne odloča, se uredba proglasi.

Dalje sme veliki župan od oblastnega odbora, okrajni pglavar pa od okrajnega odbora zahtevati potrebna pojasnila.

Včasih oblastna in okrajna samouprava nimata le pravice do izvrševanja določenih upravnih poslov, temveč tudi zakonito dolžnost jih izvrševati. Ako bi kljub pozivu nadzornega oblastna ne izvrševala teh poslov, potem jih sme izvršiti nadzorno oblastno na račun samoupravne edince.

Najstrožje sredstvo državnega nadzorstva je razpust. Le kadar bi oblastna ali okrajna samouprava dvakrat zaporedoma ne rešila pravočasno proračuna, se oblastna skupščina razpusti s kraljevim ukazom, okrajna skupščina pa z odločbo velikega župana. Vendar je treba, da se ne mudoma vrše nove volitve in da se v dveh mesecih po razpustu sestane nova skupščina.

Državna uprava pa nadzira oblastno in okrajno samoupravo še na drug način. Pogostokrat je namreč treba odobritve s strani državnega oblastva n. pr. za višje doklade, za samostalne davke in take, za večja posojila itd. Taka odobritev pripada glede oblastne

iz mariborske in ljubljanske oblasti, skušale doseči enoten, stalen in hiter način carinjenja in odpreme brez šikan. Sigurno bo imela oblastna skupščina tudi pravico, da zahteva od vlade boljše kletarsko nadzorstvo, strožje preizkuševanje galice, umetnih gnojil in drugih vinogradniških potrebščin, ki se danes še uvažajo brez posebne uradne kontrole in zato prodajajo na verižniški način. Naše idealno, a dosedaj teptano vinogradništvo in z njim tesno zvezana vinska trgovina bo smela v oblastnih skupščinah dajati nasvete in povzdigniti glas za svojo omejeno eksistenco. Ta glas se bo moral slišati tudi v Beogradu.

Pa tudi na uredbe dosedaj veljavnih in bodočih novih vinskih zakonov in odredb bo imela naša skupščina mnogo vpliva, posebno ako se bo v Beogradu skrbelo samo za okvir, dočim bi se praktična uredba prepustila domačim krogom. Veliki župan, ki bi hotel n. pr. spremeniti od oblastnega odbora določeni termini za prve trgatve ali preprečiti sladkanje mošta v postavnem okviru itd., bi kmalu imel tekoče stališče. Potem uredbe se naj kontrolira uvoz tujih vin v Slovenijo in važnim statističnim podatkom se lahko posveti vsa pozornost.

Rešitev važnega viničarskega vprašanja, ki tvori specijalen problem mariborske oblasti, ni odvisno toliko od mezde in dajatve gospodarjev, kakor od pravičnega bolniškega in starostnega zavarovanja in od skrbi zaposlitve naše viničarje in jim pripomoči do zaslužka tudi v onem času, ko goričko delo počiva. To finančno in socialno vprašanje bo moralo oblastna samouprava rešiti v lastnem delokrogu.

Tudi zadružnemu gibanju našega vinogradništva bo morala oblast posvetiti vso pažnjo. Kot vzor naj služijo krasno delujoče vinarske zadruge v Nemčiji.

Od živahnega tujeskega prometa v Sloveniji pričakuje vinogradništvo tudi koristi. Naloga oblasti pa je, da reši povoljno to vprašanje.

Naše vinogradništvo ne upa samo, ampak je trdno prepričano, da bodo z delovanjem oblastnih samouprav nastopili tudi za to važno in dosedaj zanemarjeno panogo našega narodnega gospodarstva — boljši časi.

samouprave ministru financ, glede okrajne samouprave pa velikemu županu. Oblastni proračun se ima poslati v vpogled odnosno odobritev ministru financ, okrajni proračun pa velikemu županu. Ako bi ta dva organa ne izdala v enem mesecu svoje odločbe, dobi proračun izvršno moč. Minister financ odnosno veliki župan sme v proračunu razhodov postaviti tudi tiste razhodke, ki jih zakon predpisuje, a jih v proračunu ni našel vsaj če v zadostnem znesku. Ako bi se pri oblastni samoupravi izkazala nujna potreba naknadnih kreditov, jih sme izjemoma dovoliti oblastni odbor namesto pristojne oblastne skupščine, a to se sme zgoditi le z odobritvijo ministra financ.

Tudi upravna sodišča nadzirajo samoupravo. Po zakonu o državnih svetih in upravnih sodiščih razsojajo o upravnih sporih upravna sodišča. Zoper akt oblastnega ali okrajnega samoupravnega oblastva je namreč dopustna tožba na upravno sodišče, kadar se trdi, da se je z dotičnim aktom kršila pravica ali neposreden po zakonu osnovan interes poedine fizične ali pravne osebe. Le kjer in v kolikor je v zakonu prepuščeno samoupravi, kako naj postopa, oceni ali reši stvar, tam ni tožbe na upravno sodišče.

Upravno sodišče sme dalje na tožbo velikega župana kaznovati z globo do 2000 Din odgovorne člane oblastnega odbora, kadar bi le-ta odrekel sodelovanje z državnimi upravnimi organi in zakon tako sodelovanje predpisuje ali kadar bi oblastni odbor ne izvršil navodila velikega župana v stvareh prenešenega področja.

Finančno gospodarstvo oblastne in okrajne samouprave je po zakonu o oblastni in okrajni samoupravi tudi pod nadzorstvom vrhovnega računskega sodišča t. j. glavne kontrole. Računski zaključki se morajo poslati glavni kontroli v pregled in odobritev in od glavne kontrole odobreni računi se imajo nato priobčiti skupščini. Zakon o glavni kontroli predpisuje, kako glavna kontrola s pomočjo mestne in zlasti oblastne kontrole pregleduje račune samouprav in sodi o sporih, nastalih glede računov samoupravnih oblastev. Oblastna kontrola je sicer pod nadzorom glavne in mestne kontrole, vendar je deloma samoupravno načelo vpoštevano, ker jo sestavljajo najmanj dva, od oblastne skupščine izvoljena člana in najmanj dva od glavne kontrole poslavljena računska preglednika, vendar pa predseduje eden izmed preglednikov.

Redna kazenska in civilna sodišča istotako nadzirajo v gotovi meri oblastno in okrajno samoupravo. Seveda je njihov vpliv bolj indirektni. Vsak državljan ima namreč pravico neposredno in brez čigarkoli odobritve tožiti pred rednim sodiščem samoupravne organe za kazniva dejanja, ki bi jih učinili zoper njega v službenem opravilu. Dalje so samoupravna telesa pred rednim sodiščem odgovorna za škodo, ki jih učinijo državljanom samoupravni organi z nepravilnim izvrševanjem službe.

Odgovornost oblastnega odbora sega še

dalje. Za ves oblastni odbor in za poedine njegove člane se je z zakonom o oblastni in okrajni samoupravi uvedel pravni institut obtožbe, ki je podoben instituciji ministrske odgovornosti. Za neizvrševanje uredb, sklepov in drugih določb oblastne skupščine, za kršitev zakonskih predpisov in za škodo, učinjeno oblasti in za dejanja, kazniva po občem kazenskem zakoniku sme oblastna skupščina z dvotretjinsko večino glasov navzočih članov skleniti obtožbo oblastnega odbora. Taka obtožba se sme podati ne le v času, ko traja njih služba, temveč tudi v treh letih po njih odstopu. Sodi pa o dejanjih, kaznivih po občem kazenskem zakoniku redno sodišče, o ostalih dejanjih pa upravno sodišče. Za dejanja, ki jih sodi upravno sodišče, se kaznuje na izgubo zvanja, na povračilo škode in v težjih primerih na odvzete sposobnosti za izvrševanje javne državne in samoupravne službe najdalje za pet let. O višini dolžne odgovornosti sodi na osnovi izreka upravnega sodišča o odgovornosti za škodo redno sodišče.

Redna sodišča, državni svet in upravna sodišča imajo v vsakem primeru, o katerem jim je odločati v krogu svoje zakonito določene pristojnosti, popolno pravico, da ocenijo zakonitost oblastnih uredb, s čimur se istaklo, čeprav indirektno, a vendar dokaj izdatno nadzira delovanje oblastne skupščine. Z vsemi temi sredstvi nadzora nad samoupravo pa se seveda odpravijo le najhujši izrastki in izrodki nebrzdanega strankarstva. Delovanje oblastnih in okrajnih samoupravnih edinic se bo vršilo v občo korist le potem, če bo naše javno mnenje kar najodločnejše zavračalo vsako zlorabo moči samoupravnih teles kakor tudi državnih organov v strankarske namene. Javno mnenje pa zavisi pred vsem od naših intelektualcev, saj je le izraz občega in soglasnega mišljenja razumnih ljudi. Vendar trajno odgovarja tako javno mnenje le potem občin koristim, če tudi široki sloji vsled svoje pismenosti morejo vplivati na smer javnega mnenja. Tam kjer ni pismenosti v najširših plasteh vsega naroda, tam tudi ni ne pri ljudskih zastopnikih, ne pri razumnih sploh tistega čuta odgovornosti napram občin koristim.

Beležke

△ Največja senzacija. Ta teden je bil teden velikih senzacij. Toda največje senzacije javnost ni opazila. Stoji namreč v »Jutro« dne 10. t. m. med političnimi beležkami. Tu se namreč »Jutro« hudoje na Radiča, ker je na predavanju »Kola srbskih sestara« izjavil, da smo v Jugoslaviji vsi en sam narod, da je zato on proti avtonomiji in federalizmu in da stoji on na stališču, da morajo Slovenci svoj jezik opustiti in se naučiti državnega srbohrvatskega jezika. In pomislite — mali Moric se je zato na Radiča razhudil in se postavil za čast in osebnost ter ravnopravnost slovenskega jezika! Isti mali Moric, ki vsak dan pač v svojih predalcih slovenski jezik in je že nešteto krat tajil, da so Slovenci sploh narod! Tod ato je bilo samo 10. decembra, kajti takoj naslednji dan, 11. decembra, se zaletava isto »Jutro« spet v »klerikalce«, ker da se ne drži več nauka, da so Slovenci, Hrvti in Srbi en sam narod in en sam jezik! Malega Morica pošteno luna trka.

△ Radičevci v Mariboru bodo zmagali. S tem je vse povedano. Zmagali bodo, ker kandidirajo menda tudi dr. Kukovca, ki ima to srečo, da rad propada. Po zadnjih shodih radičevske stranke v Mariboru sklepati bodo spravili skupaj kandidate in 25 potrebnih podpisov kljub vsem težavam. Hrvatov ni, seljakov ni, inteligenca noče, delavec noče, kaj se hoče, bodo pač »zmagali« ali vsaj propadli. Toliko na bahato trkanje na prsi — »mi radičevci«

△ Socijalisti v Mariboru so se za te volitve pobotali. S tem računajo, da bodo zmagali v mestu. Seveda, če bi se tako zgodilo, kot je rekel neki »inteligent«, ki bo kandidiral na socialistični listi, da bodo gotovo zmagali socijalisti, če ne bo zmagala kaka druga stranka. To je tisto! Zmaga je gotova, ako ne zmagajo drugi, zmagajo socijalisti. Ker pa bodo zmagali drugi, ne bodo zmagali socijalisti. In socijalisti ne bodo zmagali, ker bo oblastvena skupščina kraj dela, socijalisti pa ne znajo delati, ampak samo govoriti, pa še to ne prav pametno. »Združenim« socijalistom je zmaga do 23. januarja zagotovljena, ta dan pa jo bo nekdo drugi odnesel.

△ Avtomobili, prav praktično sredstvo za naglo prevažanje mariborskih socijalistov, so švigali od tovarne do tovarne, od hiše do hiše in v gospodje so skakali ven in noter, noter in ven in povsod se jim je zelo mudilo. Bili so namreč odpravljeni kot nadležni židovski agentje. SDS, kaj bo s teboj? Ali ni to narodno izdajstvo, da postoji tak avto pred nemško hišo, pred nemško tovarno? Ali ne vrže te takoj Vaše rokavice, s katerimi ste pritiskali na nemške kljuke in si ne desinficirate svoje sicer neomadeževane roke? Zakaj je »Jutro« tako zavpilo zoper SLS, češ, da se pogaja z Nemci? Morda se je zgodilo tako, kakor je storil oni tatič, ki je hitel po cesti in vpil: »Primitite tatu!« Ako boste želeli, vam bomo pa bolj jasno povedali!

Rimski Tabarin Apollo pogorel.

Štiri artistinje zgorele.

Rim, 11. decembra. (Izv.) Minolo noč je vsled kratkega stika nastal med predstavo v »Apollu« silen požar. Ljudje so v paničnem strahu drli proti izhodu, deloma pa so udrli v sosedno gledališče »Elisej«, kjer se je občinstva istotako polastil strah ter je nastala silna zmešnjava. Vendar sta se oba lokala brez večjih nesreč izpraznila. V »Apollu« so ostale v mali sobi štiri artistinje, ki si niso upale bežati preko gorečega odra. Ko je prišla pomoč, so bile že tako ožgane, da so vse štiri še tisto noč umrle v bolnišnici. Ena izmed njih je bila Lidija Makinič, menda Slovanka.

MILANSKA ZALOŽNA KNJIGARNA TREVES POGORELA.

Milan, 11. dec. (Izv.) Znano založno veleknjigarno Treves je skoraj popolnoma uničil požar. Zgorelo je do 2 milijona zvezkov raznih del; škoda se ceni na preko 4 milijone lir.

ALBANSKO-ITALIJANSKA POGODBA.

Rim, 11. dec. (Izv.) »Giornale d'Italia« izraža svoje veselje nad tem, da je albanski parlament soglasno in ob prisrčnih ovacijah sprejel z Italijo sklenjeno pogodbo, dasiravno se je pojavilo prizadevanje od zunaj, da pride v albanskem parlamentu do odklonitve italijansko-albanskega pakta.

JEKLENI KARTEL.

Luksemburg, 11. dec. (Izv.) Jekleni kartel je sklenil, da se v prvi polovici prihodnjega leta zniža produkcija za 1 in pol milijona ton.

Kaj se godi doma

Upnikom Slavske banke!

Odbor upnikov Slavske banke pod predsedstvom Mestne hranilnice ljubljanske je interveniral pri g. ministru trgovine in industrije. Razen tega je informiral v Belgradu razne poslanske klube o položaju v Slavski banki. Minister in poslanski klubi so odboru obljubili polno pomoč v njegovi akciji za kritje in povrnitev terjatev proti Slavski banki.

Isto zagotovilo je dobil odbor tudi od v Ljublj. službeno se nahajajočega komisarja ministra trgovine in industrije g. Stanimira Subića, ki je, vabljeno na sejo odbora dne 10. t. m., na isti doslovno podal sledečo oficijelno izjavo:

»Zakon ne priznava dveh ali več odborov upnikov, ampak samo enega, v katerem so zastopani oni, ki reprezentirajo večino upniškega kapitala. V ta odbor upnikov v nobenem slučaju ne morejo biti izbrani člani upravnega in nadzornega odbora Slavske banke in Slavske banke od njihovega početka do danes iz razloga, ker je to inkompatibilno. To je tudi po zakonu zabranjeno, ker če tega ne bi bilo, mogli bi člani upravnega in nadzornega odbora preko svojih ljudi zbrati pooblastila upnikov in stvoriti tako razpoloženje, da sami sebe izvečejo v prvi vrsti iz materialne odgovornosti, potem pa tudi iz eventualne kazenske odgovornosti, v kolikor se nahajajo v njihovem delu kazenska dejanja. — Tudi sem mišljenja, da sedaj ni moment za politične intrige, ki se podvzemajo na vsak korak, da bi se oviralo mirno in uspešno delo za tiho likvidacije Slavske banke, ker slovenski narod zasluži v prvem redu, da se mu reši vsaj ono, kar sedaj obstoja, ne pa, da se sedanje

premoženje raztrosi radi intrig, katere tudi sicer niso nikoli koristne, v tem slučaju pa so absolutno škodljive.«

Sanacijska akcija zaostaja pri onih skupinah, od katerih je zahtevano kritje deficita, ki pa tega kritja do danes ne nudijo! To so:

Upravni odbor Slavske banke, ki nudi samo 6 milijonov dinarjev, Länderbank, Wien, ki nudi 7 in pol milijona dinarjev, Trboveljska družba, ki nudi 13 in pol milijona dinarjev.

Ker je deficit Slavske banke mnogo večji, se upniki s temi vsotami nikakor ne morejo zadovoljiti. Radi tega je Odbor upnikov Slavske banke pod predsedstvom Mestne hranilnice ljubljanske, opri na zagotovila merodajnih oblasti in v smislu svojih enoglasnih sklepov podvzel korake, da odgovorni faktorji čim preje pokrijejo ves deficit banke.

Odbor upnikov se trudi, da dovede Slavsko banko k mirni likvidaciji, kar pa je mogoče le, ako dobe upniki kritje svojih terjatev.

Odbor upnikov Slavske banke pod predsedstvom Mestne hranilnice ljubljanske zastopa do danes blizu 50.000.000 dinarjev terjatev proti Slavski banki. Upniki, ki se mu še niso priglasili in ga pooblastili v zastopstvo svojih terjatev, se pozivajo, naj to v lastnem interesu čim preje store na naslov: Odbor upnikov Slavske banke, na roke predsednika dr. Marušića, Ljubljana, poštni predal št. 80.

Ljubljana, dne 11. decembra 1926.

Dr. Drago Marušić, t. č. predsednik.
Dr. Roman Ravnihar, t. č. tajnik.

Delavstvo tobačne tovarne v Ljubljani pred vladno palačo.

V petek 10. t. m. se je opoldne kompaktno dvignilo tobačno delavstvo v Ljubljani in se v dolgem sprevodu podalo iz tovarne pred vladno palačo na Bleiweisovi cesti. Tisočglava množica delavstva je napolnila obširen prostor pred vladno palačo, kjer je vzbudila veliko pozornost policije in občinstva, ker take množice delavstva že dolgo niso videli Ljubljanci na ulici. Sestavljena je bila deputacija delavstva, ki so jo tvorili po trije zastopniki obeh v tobačni tovarni obstoječih strokovnih organizacij, glavni tajnik JSZ g. Ivan Gajšek, podpredsednik »Delavske zbornice« g. Alojz Sedej in uradnik DZ g. Tavčar. Deputacija se je podala k g. velikemu županu, da mu pojasni težak položaj, v katerem se že več let nahaja tobačno delavstvo in mu predloži prošnjo, da s svojim vplivom podpre zahteve tobačnega delavstva po ureditvi plač in pokojnine, ki so bile ponovno dne 30. novembra t. l. poslane upravi monopolov v Belgrad. G. veliki župan je deputacijo takoj sprejel, nakar mu je g. Gajšek v glavnih obrisih razložil težak in krivičen položaj, v katerem se tobačno delavstvo danes nahaja. Glavni tajnik JSZ g. Gajšek je izročil g. velikemu županu tudi prepis zadnje vloge na upravo monopolov, ter več pol obsegačo tabele s pojasnili in podatki, ki stvarno utemeljujejo zahteve tobačnega delavstva. G. veliki župan se je zahvalil za pojasnilo in obljubil, da hoče storiti vse, kar je v njegovi moči pri centralni vladi, da se upravičene zahteve vpoštevajo in položaj tobačnega delavstva čim hitreje izboljša. Prosil je deputacijo, da vpliva na delavstvo, da vodi svoj boj stvarno. Po končani intervenciji je pred vladno palačo zbrani množici sporočil g. Sedej odgovor g. velikega župana in pozval delavstvo na vzajemnost in vztrajnost v teški borbi, v kateri mora zmagati delavstvo, če bo organizirano in složno. Nato se je delavstvo mirno podalo v tovarno nazaj. Do incidenta ni prišlo nobenega. Toblačno delavstvo je s tem svojim nastopom pokazalo, da je zrelo za stvarno borbo, zavedno in solidarno in da se hoče v svoji borbi za obstoj poslužiti vseh dovoljenih sredstev, da končno zmaga.

Za narodno zdravje!

Za vse se brigamo Slovenci, za mnogo potrebnega, za marsikaj nepotrebnega, pa tudi za precej nepotrebnega, za svoje zdravje pa, ki je podlaga za vse, pa storimo silno malo. Dragocene zdravstvene ustanove in naprave, ki naj skrbje za izboljšanje ljudskega zdravja, so skoro vse prišle od zgoraj, kot bi jih prinesel Miklavž, z razliko, da se otroci njegovih daril vesele in jih skušajo razumeti, pri nas pa navadno manjka sploh vsakega razumevanja in se morajo take zdravstvene ustanove boriti ne le z denarnimi težavami, ampak celo s predsodki tistih, za katere so namenjene.

Res je, da gremo v tem oziru naprej, počasi, a vendar! Nismo sicer še tako daleč, da bi se vsak od nas zavedal važnosti zdravstvenega stanja našega ljudstva, še manj smo tam, da bi mi sami stali zahteve po novih zdravstvenih napravah, niti tako daleč še nismo, da bi imeli svoje društvo, ki bi imelo za nalogo čuvanje narodovega zdravja, kakršna društva imajo že skoro vsi narodi pri nas pa obstoja doslej edino v Lukovici.

Kaj razveseljuje dejstvo je torej, da se ustanovitev takega društva tudi pri nas v Ljubljani že pripravlja, ustanovni občni zbor tega društva bo v nedeljo 19. t. m.

Toliko raznih društev imamo, da spremlja ustanovitve novega društva vedno precejšnja apatija, češ, kaj nam je še tega treba, saj je itak že vsak človek član toliko društev. Vse to je res, res je pa tudi, da kljub obstoju drugih, novo društvo s popolnoma drugačnim namenom, kot vsa dosedanja, nujno potrebujemo in moramo vsi, ki nam je pri srcu splošen napredek nas vseh, skrbeti za njegov razmah.

Kakšen je namen tega društva, kakšno njegovo delo? Njegov namen je zboljšati zdravstvene razmere med našim narodom, kar skuša doseči na mnogo načinov.

Brigati se mora za zadosten številčen pristanek otrok in to zdravih otrok, skrbeti mora za te otroke v prvih letih življenja, ko jim lahko največ škodujejo nespametne navade, staršev ali rednikov. Zato mora poučevati starše in vse ljudi, ki

Josip Fr. Knaflič.

Slovenska pisma.

III.

V zadnjem pismu, dragi prijatelj, sem Ti malo opisal naš slovenski red, ki bi bil zares imeniten, če ne bi imel vsepovsod preveč birokratičnih potez. Ker pa je navsezadnje naraven pojav, saj smo Slovenci pravzaprav uradniški narod.

Če je to pregovor, da je vsak Srb rojen politik, potem velja tudi ta resnica, da je vsak Slovenec rojen uradnik. Kako bi si bilo sicer razlagati, da si je slovenski uradnik pridobil takšen renomé po vsem svetu? V stari Avstriji je, kakor veš, Slovenec sploh veljal za najboljšega uradnika, to spridevalo mu je dal celo nemški minister v dunajskem parlamentu. Pa se tudi spominjam, ko mi je na neki soareji rekel Koerber v pričo več gospodov: »Vor den slovenischen Beamten — alle Hochachtung.« In Koerber ni rad hvalil. Da, celo Mežar Thalloczy, sekijski šef v c. in kr. skupnem finančnem ministrstvu (tisti, ki me je poslal v Bosno), je o Slovencih vedel to, da so dobri uradniki — drugega o nas itak ni vedel, — in je bil zmeraj vesel, če je mogel dobiti kakega Slovenca v bosansko službo.

Ta odlična slovenska lastnost je bila seveda tudi v novi Jugoslaviji vsesplošno znana, in ko so slovenski uradniki vkorakali v Belgrad, je zavladalo tam in po celem jugu samo veselje in pomirjenje, da so državno upravo

prevzele strokovnjaške roke, ki bodo znale hitro spraviti vse v najlepši red. Toda ... dušim je Belgrad čakal, da Slovenci stvar naredijo, kakor jo pač najbolje znajo, so ti Slovenci čakali, da Belgrad odloči, kako bo imeti stvar narejeno. To je bilo deloma iz navdušenja, deloma iz prirojenega slovenskega nagnenja: podrejevanja se.

V tem je torej bilo nesporazumljenje in takorekoč uvod k vsem poznejšim nesporazumljenjem med nami in Belgradom, ki se jih je v teh osmih letih že toliko nabralo, da bi, ako bi se lotiti odstranjevanja vseh teh nesporazumljenj, imeli samo s tem dela za nadaljnjih osem let.

Slovenci takrat pač niso zapodali položaja ... In ko so Srbi izpovedali, da s Slovenci ni nič, so vzeli potem stvar sami v roke in jo naredili po svoje. (Kakor jo danes občudujemo in uživamo.) In to trdno prepričani, da je samo srbski sistem dober, avstrijski pa da je bil za nič. In so še danes tega mnenja, da Slovenci sploh ne znajo urediti države.

Od slovenskih uradnikov, ki so službovali tiste prve čase v Belgradu, slšim večkrat opravičevanje, češ, Srbom se ni dalo nič dopovedati. O avstrijskem sistemu sploh niso hoteli nič slšati. Bili so obsedeni od te fikсне ideje, da je v Avstriji od zgoraj do zdolaj vse za nič in da je treba vse skupaj zmečati med staro šaro.

To je že res. Znana psihoza zmagovalcev. Jaz sam sem doživel drastičen primer: S kolegom sva bila poklicana iz Sarajeva v Bel-

grad na neko anketo. Ker je v Belgradu čas nepoznan pojem, se je tudi ta stvar zelo zavlekla. Naposled nama je pošel potni predujem, ki sva si ga bila vzela v Sarajevu, in da sva mogla nazaj, sva potrebovala novega. Pri ministru sva potrebno »rešenje« tudi brez posebnih težav dosegla, toda potem je akt moral v tisti strašni labirint, ki se mu pravi srbsko računovodstvo, in — preteklo je že 14 dni, mi dva pa sva še vedno čakala na predujem. Romala pa sva se s ektom iz ene kancelije v drugo, priganjala, prosila, vedno se je glasilo vljudno (Srbi so vljudni uradniki): sutra, sutra ... a teh sutrov ni hotelo biti konec. Pa stopala sva po Belgradu, delala dolgove na račun najinih naraščajočih dijet in najini patriotični srci sta krvaveli ob misli, koliko denarja bo stalo državo to najino postopanje. Slednjič pa nama je postala cela stvar preneumna pa sva začela razgrajati. Pa se je razburil tudi činovnik, pri katerem sva razgrajala, in je jezno vprašal: I, brata, kako pa je bilo tam v tisti vaši Avstriji? In sva mu razložila, da je bilo tako, da je uradnik, ki je dobil potni nalog, tudi potem predujem takoj dobil; v teku četrte ure, če je bilo nujno. Nakar je bratec Srbin temno pogledal, daleč izprožil prst in rekel z grobim glasom: »Zato je Avstrija i propala!«

Torej, kar zadeva avstrijski upravni sistem, so bili Srbi vsekakor hudo v zmoti. Zato pa bi jih bili morali naši ljudje ozdraviti od te zmote. Predvsem s pravim nastopom. Od pravega nastopa je veliko odvisno. Pa so

moral vkorakati v Belgrad samozavestno, tudi kot zmagovalci, in se tam ministrstev kratkoma polastiti. Po diktatorsko: Tako-le se bo naredilo. To vaše, to ni vse skupaj za nič. Mi to bolje znamo. Pa bi bili Slovenci tam v Belgradu vse drugače imponirali. Toda, Slovenci pa diktatorji. Smehlaš se, prijatelj. Jaz tudi. Zato pustiva rajši to zadevo. A samo en slučaj naj ti še povem, da boš videl, kakšne grehe imajo tisti naši prvi belgrajski pionirji vse na vesti.

To je bilo tako okoli l. 1920, ko se je iz Belgrada raznesel glas, da nameravajo tudi srbski zakon o državnem računovodstvu razširiti na celo državo. Tam doli pri nas v Bosni je ta vest povzročila naravnost paniko. Poznali smo že ta monstrum onega zakona, čegar avtor očitno nobenemu državnemu uradu niti pare ni zaupal in očitno misli, da se uradniško rekrutira iz samih goljufov in tatov. Poznali smo tega groznega zmaja sv. Birokracija, pod čegar šapo je, kamor jo je položil, povsod ohromelo vsako poslovanje. Imeli pa smo v Bosni, kakor veš, svoje računovodstvo: izvrsten, naravnost idealen sistem, vzor enostavnosti, praktičnosti, zanesljivosti in eksperimentalnosti. Izdelali so ga najboljši strokovnjaki, med njimi tudi Slovenci, in bosanska uprava je bila ponosna na to svoje računovodstvo. In celo Japonci so zvedeli zanj pa poslali v Sarajevo študijsko komisijo, da upeljejo ta sistem tudi v svoji državi. Pritisnili smo za to takoj na vso moč na Belgrad (tudi bosanski poslanci Srbi so nam pomagali

Imajo opraviti z otroki, o pravilnem negovanju otrok, po načelu: zdrav narod, zdrav narodi!

Širiti mora med najširše sloje pouk o higijenskem življenju, o zdravju in boleznih, o negi bolnikov, ter tako zmanjšuje umrljivost na teh boleznih. Treba se mu je zavzemati za čisto povodstvo, predvsem tam, kjer žive društveni člani. Pri društvu morejo člani najti vedno nasvete, ki morejo koristiti njihovu zdravju. Društveni namen je sploh vse, kar čuva in pospešuje naravno zdravje.

V čem obstoji delo tega društva, na kakšen način skuša doseči svoj namen? Društveni člani se drže zdravstvenih pravil, so tako zgled drugim v higijenskem življenju, število članov mora vedno napredovati. Društvo prireja ankete in javne shode o zdravstvenih vprašanjih, prireja poučna predavanja, dalje obvešča svoje člane tudi pismeno o stavljnih vprašanjih glede pametnega higijenskega življenja.

Izdaja letake, lepake, brošure o perečih zdravstvenih zadevah, da skrbi na ta način, da so vsi člani, pa tudi drugi vedno pravilno poučeni; tako n. pr. v času razsajanja nalezljivih bolezni. Društvo prireja tudi razstave in na ta način najbolj nazorno razširja zdravstveni pouk.

Če ima društvo precejšnje število članov in predstavlja tako precejšnjo moč, mu tudi ne bo težko posredovati pri oblasteh, da te podvzamejo energične korake za izboljšanje zdravstvenih razmer povodov, kjer je to potrebno.

Vse to pa bo društvo lažje vršilo, če bo ustanavljalo zdravstvene naprave, ki bodo delale po društvenih navodilih. Take zdravstvene ustanove, ki jih bomo napravili sami, bodo gotovo imele velik uspeh. V Ljubljani je n. pr. silno potreben Zdravstveni dom, ki ga pa ne bomo nikdar imeli, če si ne bo vzelo društvo za nalogo, da ga postavi.

Zelo važno delo čaka torej to društvo, ki se bo šele ustanovilo; delo in namen je drugačno, kot drugih društev. Naj ne bo človeka, ki bi z veseljem ne pozdravil njegove ustanovitve in mu po svojih močeh pomagal!

V pretepu obstreljen.

V mariborsko bolnico je bil te dni sprejet kmetski fant Ivan Lampel, kateremu so v lhovu v Slov. gorah v fantovskem pretepu prestrelili obe nogi. Lampel se je v družbi nekaterih fantov sprl z Ivanom Korošcem z Zagajškega vrha. Nastal je pretep, v katerem je Korošec potegnil samokres ter ustrelil proti Lumpu. Zadel ga je v nogo. Krogla mu je prebila koleno na levi nogi ter mu obličala v desnem kolenu.

Zlobni požigi.

Skoraj ne mine noč, da bi kje v okolici Kranja ne bilo požara. V noči od srede na četrtek je gorelo pri Ločanu na Mali Rupi; pogorel je skedenj, mnogo živinske in svinjske krme. Nadalje se pogoreli tudi poljedelski stroji: slamoreznica, maltilnica, gepelj itd. Najbolj usodno pri tem požaru je, bilo to, da niso mogli na kraj požara pripeljati nobene brizgalne, ker je prejšnji mesec narastla Kokra podrla most. Ljudje so zbegani in prestrašeni. Po nekod hodijo kar oblečeni spat, da bi bili preje pripravljeni hiteti reševati svoje imetje. Nobeno noč ne zaspijo brez skrbi o česa. Vseh požarov je bilo v kranjski okolici dosedaj še čez 20 in to v teku par mesecev! Vasi so postavile in organizirale posamezne straže, a zločinca do danes še niso izsledile.

Dva ponesrečena splava.

Splavarje iz Dravske doline dohitela letos ena nesreča za drugo. Po dolgotrajnih zadržkih zadnje povodnji se je začel po Dravi zopet promet

s splavi. V petek zjutraj sta odpeljala iz Maribora dva velika splava. Ker si je izbrala Drava radi zadnje povodnji čisto nov in drugi glavni tok, je zavozil prvi splav pod krmarjem Šarmanom na nasipino pri St. Janžu na Dravskem polju. Še danes, v soboto, se ni posrečilo ta splav poriniti nazaj v glavni tok. — Drugi splav se je izognil nasipini pri St. Janžu, a je zadel pod krmarjem Vrčkom v petek ob pol eni uri pop. s tako silo ob kozo glavnega mosta v Ptuj, da se je popolnoma razbil. Pet splavarjev si je komaj rešilo golo življenje, ostanki razbitega splava pa so odplavali z jedili in piščo vred proti Varaždinu. Z razbitjem tega splava je uničenih dobrih pet vagonov stavbnega lesa.

Slovenci v Italiji

Nova gorška pokrajina je dobila prefekta v osebi g. dr. Anzelma Cassini. Kako se bo izkazal, bomo še poročali. Prebivalstvo si od ustanovitve nove pokrajine obeta vsaj delno izboljšanje gospodarskih razmer. Prav pa bi bilo, če bi videmska pokrajina, pod katero je spadala dozdaj gorška dežela, vrnila le-tej lepo dedščino oziroma milijone vrednosti, ki jih je bila prevzela od bivšega gorškega deželnega odbora. V narodnem oziru je nova pokrajina seveda po pretežni večini slovenska. Kakšna pa bo politika vlade v tem oziru, si lahko mislimo. Na vsak način ji bomo posvečali vso pozornost.

Vlada za poplavljenost. Ministrski svet v Rimu je na seji 8. decembra sklenil, da bo erar obnovil, oziroma popravil vse javne zgradbe, ki so bile ob zadnji poplavi porušene ali poškodovane. Ravnotako se je sklenilo popraviti občinske in okrajne ceste v Istri in v soški ter vipavski dolini, ki so bile od voda poškodovane. — Kakor znano, se je za vladno pomoč najbolj prizadeval g. poslanec dr. Besednjak.

Gorica se je s priklučitvijo okoliških občin Ločnik, Podgora, Solkan, Šempeter in Štandrež zelo povečala. Prej je imela 28.154 prebivalcev, zdaj jih šteje 39.829. Italijanov je 14.744. Furlanov 9470, Slovencev 14.760. Prej je bilo 21,8 odstotkov Slovencev, zdaj jih je 37,1 odstot.

Smrtna kosa. V zorni mladosti 21 let je na Premu 21. nov. umrla Pavla Frank, edina hčerka Tišlarjevega Toneta, cerkvenega ključarja župnije Prem. Bila je vzorna hči. Kako cenjena je bila pri ljudeh, je pokazal krasen pogreb, ki so se ga udeležile članice Mar. družbe iz bližnjih župnij in mnogo drugega občinstva. Prevod je vodil g. župnik Alojzij Lesar v spremstvu št. gg. Jančca Kalana, župnika iz Knežaka, in Franca Kovačiča, župnika iz Košane. V cerkvi so družbenice ljubljeno Pavlo ovile v vence in cvetje. Na grobu je imel župnik iz Prema kratek nagrobni govor, v katerem je vabil zlasti mladino, naj hodi za vzori pokojne Pavle.

Splašena žival. Anton Pieris iz Dolnje Tribuške se je podal na polje s plugom, ki ga je vlekla krava. Kot je imel večkrat navado, si je privezal vrh, na kateri je imel privezano kravo, okoli roke in sicer na zanjko. Nenadoma je pridrvel avtomobil. Žival se je splašila in se pogrnala v divji dir. Pierisu se je zanjka na roki stisnila in se ni mogel več rešiti. Preplašena žival ga je vlekla s seboj vse vprek po polju. Pierisa so končno rešili kmetje, a bil je že ves razmesarjen. Z avtomobilom Zele-nega križa je bil pozneje prepeljan v težkem stanju v gorško bolnišnico.

Sovražnost jugoslovanskih carinarov? Pod naslovom »Sovražnost jugoslovanskih carinarov« je objavil »Corriere Adriatico« in po njem tržaški listi, da carinski uradi v Splitu in Šibeniku ne marajo priznati potrdil o izvoru, izdanih od javnih skladišč na Reki. »To je zelo čudno,« nadaljuje list, »ko se vendar ne dela z italijanske strani nikakva sitnost sušaški carinarni. Proti ravnanju carinarov v Splitu in Šibeniku protestirajo tudi jugoslovanske firme na Reki, posebno pa lesne.«

Senzacija!

DAMSKI PLAŠČI OD DIN 350 NAPREJ
S KOŽUHOVINO « » 410 «
MOŠKI RAGLANI « » 700 «

Gričar & Mejač

SELENBURGOVA ULICA ŠT. 3

Dnevne novice

Slovenec, Slovenka!

Gospodar, gospodinja!

ki še nisi zatajil ali zatajila svojega materinega jezika, ki še veruješ v zdravo ustvarjajočo silo slovenskega naroda, glej, da bodo v vsaki družini

knjige Mohorjeve družbe,

te prve učiteljice slovenskega naroda, ki je od vsega početka vzbujala in utrjevala v njem versko in narodno zavest!

Glej, da bo v vsaki družini političen list, ki se neustrašeno bori za načela in ideje slovenskega naroda!

Neki nemški pisatelj pravi: Narod ima časopise, ki ga zaslužijo. A tudi svoj pogin bo sam zaslužil, če bo njegova duševna hrana brezversko in nemoralno časopise.

Slovenski narod pa hoče živeti! Zato bo s svojo življensko silo preprečil nadvlado umazanega, brezvestnega in brezverskega tiska, ki dan za dnem sramoti in žali, kar je slovenskemu narodu najsvetejšega in najdražjega: njegovo vero in njegov jezik!

★ Rekord slovenske jubilejne knjige.

Prijatelj nam piše iz Monakovega, Berchmanskolleg Pullach b. München. Prihod Silvina Sardenkove prelepe knjige: Sveti Alojzij — študije in pesmi, je tu napravil veliko veselje, kakor je bilo pričakovati. Vsi se čudijo, da smo pri nas tako podjetni. Nemci očitno priznavajo, da smo jih (pa tudi druge) v delu za Alojzijeve jubileje prekosili. Naši jugoslovanski sholastiki sedaj knjigo navdušeno študirajo in vživajo. Skrbel bomo, da bodo izvedeli zanjo tudi v benediktinskem samostanu, kjer tudi zbirajo (najbrž največji na svetu) Alojzijeve muzej; knjiga bi zanimala tudi naš generalat v Rimu. Slovenska mladina ali nje vzgojitelji pa naj poštrevnovalno sežejo po knjigi in naj poskrbe, da pride v roke svetemu očetu, ki je letos ponovno priporočal češčenje angelskega zavetnika krščanske mladine.

★ Volivni shod SLS v Slovenjgradu, ki je bil napovedan za nedeljo, dne 19. t. m., se preloži na pozneje, ker je zgoraj omenjenega dne poslanec g. Vlado Pušenjak zadržan.

★ Mestna župnija Šoštanj je podeljena g. Pavlu Grilu, sedanjemu provizorju v Šoštanju.

★ Redni občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze se vrši v nedeljo, dne 19. decembra 1926, ob 10. uri dopoldne v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani, Komenskega ul. 12.

★ Nova karitativna organizacija. Ustanovila se je Zveza karitativnih društev za Slovenijo (kratko: »Karitativna zveza«) v Ljubljani. Posluje začasno v društveni pisarni (Mestni trg 8/I).

★ Subotiški franciskani so na jako slovesen način proslavili 700letnico smrti sv. Frančiška Asiškega. Pri tem so sodelovale vojaške in civilne oblasti.

★ »Mentor« je zopet izšel! Včeraj je izšla 1. številka XIV. letnika »Mentorja« z zanimivo osemino. Zaradi pomanjkanja prostora danes ne moremo o njej obširneje poročati, storili bomo pa to v torek. Za danes list samo toplo priporočamo vsem, ki ga bodo dobili na ogled, oziroma ki ga bodo sami naročili pri upravnishvu in Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

★ Zdravstveno stanje g. poslanca Klekla se je v toliko zboljšalo, da od časa do časa lahko zapusti postelj. Nad dva meseca je ležal, ne da bi se mogel dvigniti iz postelje. Živci so mu nekaj časa tako odpovedali, da ni mogel ne goveriti in tudi slišati ni nič. Iz srca mu želimo, da čimprej popolnoma okreva! Bili so pa ljudje, oziroma listi v Prekmurju, ki z napadi na njega celo takrat niso prenehali, ko je visel med življenjem in smrtjo.

★ Slike iz življenja sv. Cirila in Metoda. V oceni nove knjige (gl. »Slovenec« z dne 5. dec.) o sv. Cirilu in Metodu niso bile omejenjene slike, ki pač zaslužijo, da se občinstvo nanje opozori. V knjigi je 42 slik. Pisatelju se je vsled zvez z mednarodnimi znanstvenimi krogi posrečilo, da je v knjigi zbral veliko redkih pokrajinskih, zgodovinskih in nabožno-umetniških slik. Nad vse lepe so umetniške slike ruskih slikarjev Vasnecova in Nesterova, slike velike umetniške vrednosti, obenem pa polne globokih verskih idej in čuvstev. Reprodukcijske slik so se izredno posrečile in delajo čast Jugoslovanski tiskarni. Knjiga se predstavlja kot krasen album slik o slovanskih apostoli. Čuditi se moramo, da se tako krasno ilustrirana knjiga prodaja po tako nizki ceni.

★ Ukinitve davčnega urada Sv. Lenart v Slov. gorah. Delegacija ministrstva financ je baje predlagala, da se med drugimi ukine tudi davčni urad za sodni okraj Sv. Lenart. Ta okraj bi se priklopil davčnemu uradu Maribor. Lenartski okrajni zastop je s posebnim dopisom pozval občinske urade, naj podpišejo protest proti ukinitvi. Vse bi bilo lepo, ne razumemo pa, kako je mogel okrajni zastop med drugim pisati županom sledeče: »...pričakujemo sigurno vaš prihod, ker bi

sicer se ne mogli rešiti očitka, da se ne brigate za dobrobit vaših občanov in da ste odgovorni, če bi se davčni urad res ukinil.« V obrambo županov lenartkega okraja moramo poudariti, da ta stavek ni bil na mestu. Naši župani vršijo vestno svoje dolžnosti in zavračajo očitke, da se ne brigajo za dobrobit občanov.

★ Okrajna cesta Sv. Peter-Ložne. Poslanec Žebot nam poroča iz Beograda, da je ministrstvo za zgradbe odobrilo načrte za novo okrajno cesto, ki bo vezala Maribor preko Sv. Petra z Sv. Lenartom.

★ Umrla je dne 7. t. m. v 56. letu starosti grofica Rodriga Margheri di Comandona, lastnica znanega gradu Otočec v neposredni bližini St. Petra pri Novem mestu. Pokojna je bila 6. t. m. operirana v Gradcu. V nedeljo proti večeru jo bodo z avtomobilom direktno iz Gradca pripeljali v Otočec, kjer bo čez noč na mrtvaškem odru. V ponedeljek ob 9. uri se bo blagoslovilo pred gradom truplo pokojne, ob pol 10. uri bo v župni cerkvi v St. Petru sv. maša, nakar bodo blago rajnico položili v družinsko grobnico na župnijskem pokopališču.

★ Odlikovanje slovenskih šolnikov. Iz Belgrada poročajo o odlikovanju dveh znanih slovenskih šolnikov. Vpokojeni oblastni šolski nadzornik in odlični pedagog dr. Janko Bezjak je odlikovan z redom Sv. Save III. razreda, vpokojeni profesor učiteljstva Janez Vreže pa z redom Sv. Save IV. razreda.

★ Požar. Gorelo je dne 9. t. m. ob dveh ponoči na Primskovem pri Kranju, občina Predoslje. Zgorela je posestniku Al. Kokalju p. d. Lovčanu šupa s podom, svili, več strojev in drugo. Zažgala je zopet zlobna roka. Posestnik je bil zavarovan, a škoda ni krita.

★ Prošnja. Težke razmere nas silijo, da se v dneh pred Božičem obračamo na p. n. javnost z vročo prošnjo, da se po možnosti spomni med bednimi najbednejših slepih in upošteva njih grenki življenjski položaj. Letošnja jesen je žal prinesla veliko škode in gorja nam vsem, zlasti pa slepih, ki čutimo pomanjkanje sedaj bolj kot kdaj prej. Zlasti druga polovica letošnjega leta je bila za nas izredno slaba. Radi poplav so prihajale dan na dan številne prošnje, dohodki pa vedno manjši. Edino naše upanje je, da nam p. n. javnost prisloži sedaj na pomoč s kakršnimkoli darom. Vsak najmanjši dar (bodisi v denarju ali blagu) nam je dobrodošel. Milodare sprejema pisarna Podpornega društva slepih, Ljubljana, Wolfova 12.

★ Vlak se ustavi v Murski Soboti blizu farne cerkve, ki je res prava umetnina. Če torej prideš v to ljubko prestolico Slovenske Krajine, oglej si rimskokatoliško cerkev. Ne daleč od te cerkve se nahaja začasno poslopje dijaškega zavoda »Martinišča«. Je majhno, neprimerno in pretesno, zato se dela prav pridno za zidanje novega zavoda. Del sredstev naj bi prišel iz loterije, ki je že poznana po celi Sloveniji. Srečke so po 5 Din in se dobijo v lavantinski škofiji na vseh župniščih. V Ljubljani se dobijo pri veleč. gosp. prelatu dr. Slaviču, pri gg. lazaristih, v Hiralnici, na Rakovniku, Mladinskem domu v Mostah, v Akademskem domu in pri vseh prekmurskih dijakih. Zrebanje je prelozeno.

★ Predkonferenca za kongres Zveze mest kraljevine SHS odpovedana. »Slovenec« je že poročal, da je bila določena za danes v nedeljo v Zagrebu predkonferenca za kongres Zveze mest kraljevine SHS. Tega važnega posvetovanja bi se bila udeležila kot zastopnika Maribora g. župan dr. I. Leskovar in magistratni ravnatelj A. Köchler. Radi smrti Nikole Pašiča je bila ta predkonferenca odpovedana in preložena na nedoločen čas. Pašičevega pogreba se bo namreč udeležila večina delegatov, ki so bili določeni za to posvetovanje.

★ Tovarna verig v Lescah nas prosi, naj z ozirom na naš članek o enodnevnih stavki v tem podjetju, priobčen dne 7. t. m., sprejmemo sledeče pojasnilo: Informacija, katero je dobil »Slovenec« v zadevi spora med delavstvom in ravnateljstvom Tovarne verig d. d. v Lescah, v toliko ne odgovarja faktičnim dogodkom, ker ni šlo za znižanje celokupnih akordnih postavk v varilnici, temveč samo za osem postavk, in to ne za 25%, temveč le za 20%. Kolektivna pogodba se ni mogla kršiti, ker je na isto vezan delavec ravno tako kakor delodajalec ter so bile nove znižane akordne postavke le predlog odnosno ponudba, na podlagi katere bi se imela vršiti predpogajanja, katerih posledica bi bila šele eventualna korektura kolektivne pogodbe.

★ Tiskarski škrat nam je včeraj v članku: »Nekaj ptez Pašičeve osebnosti« izpuštil dve besedi. V drugem stolpcu v drugi vrstici od spodaj manjka beseda »vodilni« (politiki), v naslednjem stolpcu v 8. vrsti pa beseda »edini« (politični vodja).

★ Avstrijske bratovske skladnice. Na posredovanje Rudarskega glavarstva za Slovenijo v Ljubljani je sporočil avstrijski konzulat v Ljubljani imenom svoje osrednje vlade, da dajejo avstrijske bratovske skladnice svojim vpokojenim članom, njih vdovam in sirotam posebne draginske dcklade, ki znašajo mesečno za upokojence (provizioniste) 40 šilingov, vdovo 20 šilingov, eno siroto 11 šilingov in za dvojno siroto 13 1/2 šilingov, in

Božična prodaja.
Izjemne cene.

VOIKA

li), naj bi se, če že mora biti enotno računovodstvo, rajši uporabil bosanski sistem kot najboljši. — Vse zaman seveda.

In več, kaj so mi zabrusili v obraz, ko sem potem v Belgradu radi tega veliko zabavljal: Naj kar molčim. Da je uprav eden najboljših slovenskih strokovnjakov ta srbski zakon o državnem računovodstvu »pronašao kao nešto usavršenog«.

Evo ti, brate, taki so naši ljudje. Tako so nam čisto pokvarili Srbe in s tem nam pokvarili vse. Smrten greh.

In bo že nekaj resnice na tistih govoricah, da so vsega, kar je danes napačnega na belgrajskem upravnem sistemu, največ krivi ravno Slovenci. In saj si menda bral, kako je v skupščini nekoč našemu poslancu, ko se je pritoževal na to in ono, nekdo zaklical s srbskih klopi: »Pa vaši ljudje so sami tako hoteli!«

No, čeprav pa so nam naši ljudje tam v Belgradu v tistih časih marsikaj zapackali, vendar so tudi dosti dobrega naredili in vsekar nam Slovincem delali le čast. Predvsem s svojo pridnostjo, rednostjo in poštenostjo. Spl. h pa si niti prav predstavljati ne morem, kako bi se bilo dalo v tistih prvih časih sploh delati z Belgradom, da ni bilo tam slovenskih uradnikov. Tudi doli v Sarajevu smo imeli priliko prijetno občutiti slovensko regulirano roko. In ljudje, ki so imeli kaj opraviti po belgrajskih ministrstvih, so se vračali vedno polni hvale o Slovincih. Če si imel srečo, da je reševal tvojo zadevo slovenski referent, je šlo vedno dobro, gladko in

hitro. In imena nekaterih slovenskih belgrajskih uradnikov so v Bosni še danes popularna, zlasti med trgovskim in industrijskim svetom.

Samo v eni stvari smo tam na bosanski upravi neradi prišli v dotiko s kakim slovenskim m. n. sterijalcem, namreč v našem hajduškom boju, ki smo ga imeli v avtonomiji dresirani Bošnjaki bili s centralizmom, ki nam je zadel danes to, jutri ono panogico. Pa se nam je večkrat z zvijačo posrečilo kaj rešiti, vsaj za nekaj časa še, če ni prišel vmes kak Slovenec. Ta je pazil kot kragulj. Ta se ni dal ukaniti. Ta je vsak avtonomističen odpor v kali zadušil. K sreči je le redkokdaj kateri zašel v bosansko cono.

Zlomek ti vedi, kaj so imeli ravno naši ljudje tam v Belgradu tako piko na avtonomijo! Iz sovraštva? Nemogoče. Prosim te vendar: sinovi naroda pevcev in pesnikov, navdušenega za svobodo in samostojnost! Ne. Ampak to je bilo gotovo le za to, ker je bil centralizem paragraf. In paragrafa se strogo in tesno držati, čim več po črki in čim manj po duhu, to predpisuje znameniti slovenski red.

Zato pa so Slovenci tudi uredili s svojo organizatorično sposobnostjo in uradniško disciplino, ki jim je že v krvi, centralizem v svoji deželi do take popolnosti, da je kar veselje to pogledati. Kje je tu Bosna še daleč zadaj! Zelo kaj več o tem v prihodnjem pismu. Zelo je to zanimivo. Strmel boš, prijatelj Bosnac.

Malo denarja izdajte

vključ temu bogato obdariti svoje drage, perilo, kravate samovozne, rokavice, naramnice itd. so najprimernejša darila pri

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

to ne glede na njih državljanstvo ali bivališče. Osebe, ki se smatrajo za upravičene, da dobijo gorenje doklade, naj se obrnejo pisмено na bratovsko skladnico v Avstriji, ki jih je vpokojila. Morebitne pritožbe je nasloviti na zgoraj navedeno Rudarsko glavarstvo. — Vsi časopisi se prosijo za ponatis tega opozorila.

★ **Zahvala.** Iskreno se zahvaljujem gosp. dr. Vilko Marini, ki je s tolikim trudom pripomogel do zdravlja moje žene, ter s svojo častno prakso dosegel težko nenavadno bolezen. Iskreno se tudi zahvaljujem g. primariju dr. Mirku Čerčiču, ki je na moji ženi izvršil težko operacijo. Zahvaljujem se tudi ostalim gg. zdravnikom, ki so pri operaciji sodelovali in č. sestram. — Dragotin Gosak, Maribor.

★ **Claude Farrère pride v Belgrad.** Znan francoski pisatelj Claude Farrère se bo na potu po Evropi ustavil koncem decembra tudi v Belgradu, kjer bo imel dvoje ali troje predavanj.

★ **Državna pomoč vstašem.** Novi finančni zakon določa, da se hercegovinskim in bosneljskim vstašem in njihovim družinam od črnogorske države priznana dosmrtna podpora plačuje še nadalje kakor državnim vpojencem.

★ **Maskirani razbojniki v Slavoniji.** V Slavoniji se je izvršilo več ropov in vlomov, katere je izvršila neka tolpa, čije člani so maskirani. Kolikor je moglo orožništvo ugotoviti, je vodja te tolpe edini dosedaj preostali član Čarugine tolpe Prpić mali. Roparska tolpa se skriva v neprelozljivih slavonkih gozdovih.

★ **Tramvaj v Osijeku.** Osiješka občina si je zgradila tramvajsko omrežje za ves Osijek. Te dni so se vršile poskusne vožnje, ki so se dobro obnesle. Danes se bo slovesno otvoril redni promet.

★ **Rop na Pantovčaku.** Poročali smo, da se je policiji posrečilo ugotoviti, da je pri mesarju Tomincu vlomil mesarski pomočnik Schwartz. Zagrebška policija je izdala za vlomilec tiralo. Vsi zagrebški listi so priobčili včeraj vlomilčev sliki. Kdo je bil njegov pomočnik, se še ni ugotovilo, pač pa so mu na sledu.

★ **Težka železniška nesreča v Bosni.** Na gozdni progi Butazoni-Venturini se je na progo zrušil zidani nasip baš v trenutku, ko je privozil tovorni vlak. Strojevodja in en delavec sta bila takoj mrtva, en kmetnik pa težko ranjen.

★ **Vsakdo se mora boriti za existenco,** in ta boj ni lahek. Ali je čudno, če omaga oče, mati? V najlepši dobi, ko so otroci še nepreskrbljeni, se prihaja strahotna starost, ker ni zdravja. Kje so vzroki? Ali ste se že kdaj vprašali: »Ali si s čim izpodkopavam zdravje?« Ali ste zavedate, da jemljete če tudi po malem strupe, ki grizejo na vašem zdravju? Čisto nedolžna kava vam že poganja srce in draži, t. j. ubija živce. In še ne prenehate! Če pijete mesto prave kave Ziko, se boste čutili ugodnim posledicam. Prepričali se boste, da ni mogoče doseči zdravja naenkrat, temveč da je treba graditi v malem.

★ **Bonačev beležni koledar 1927** je izšel in se dobi v vseh trgovinah s papirjem v Sloveniji po 18 Din. Koledar je elegantno opremljen in ima poleg rimskokatoliških in pravoslavniških praznikov tudi celoletni koledarski pregled. Kjer ni na proči, naj se naroči direktno pri J. Bonač sin v Ljubljani. Trgovcem primeren rabat.

★ **Pred nakupom kuhinjske posode,** opreme in raznega jedilnega orodja vprašajte za cene pri Jeklo, Ljubljana, Stari trg.

★ **Gramofone,** prave angleške, dobite samo pri stari domači trgovki A. Rasberger v Ljubljani. Čitajte inserat.

★ **Specijelno za gg. duhovnike** so ravno kar došli nepremakljivi Hubertus-plašči iz velblodske dlake. — Krasne črne suknje vedno na zalogi pri trgovki F. Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19. 8350

★ **Naznanjamo,** da se zopet vrši letos velika božična prodaja v vseh oddelkih in prostorih veletrgovine R. Stermecki, Celje po globoko znižanih cenah.

★ **Ito** — zobna pasta najboljša.

★ **Flobert puške** so lepo Božično darilo, za katerih nakup in nošenje ni treba oblastnega dovoljenja, dobite najceneje pri puškarku Josip Sternad, Maribor, Aleksandrova 18.

★ **Cevlje za male noge št. 35, 36 in 37,** več tisoč parov močnih, solidnih in trpežnih, prodaja tovarna Peter Kozina in Komp., Tržič v svojih lastnih trgovinah Ljubljana, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1, po povprečni ceni Din 145.—, dokler ta zaloga traja.

Ljubljana

© **Akademija Akad. Orla** bo obsegala poleg dveh novih točk (mladci in mladenke), ki smo jih že včeraj omenili, še dve novi točki: Orla (simb. vaje) in Mornarji. So to ritmične vaje, muzika je popolnoma izražena v vajah, ki hočejo kazati novega duha v pojmovanju našega orlovstva.

© **Premijera drame »Srenjac.** Ljudski oder uprizori danes ob 8 zvečer v Ljudskem domu to štiridejanko našega pisatelja Jalena, ki je po svoji drami »Dome« pomen dal po naši ožji domovini. Ker se to delo ob tej priliki prvič uprizori na večjem odru, je Ljudski oder predstavo kar najskrbneje pripravil. Režija je v večjih rokah g. Stareta, vloge pa so zasedene po najboljših močeh. Ugled, ki si ga je Ljudski oder z svojim delovanjem pri občinstvu pridobil, se bo s to prireditvijo znova utrdil. Pri igri bo navzoč tudi g. avtor. »Srenjac« se v tekoči sezoni ne bo ponovila. Predprodaja vstopnic kakor običajno.

© **O naši bodoči samoupravi** priredi Slov. kat. akad. starešinstvo vrsto predavanj z diskusijo. Prvo predavanje bo v torek, 14. t. m., ob 8 zvečer v Akademskem domu (Miklošičeva cesta). Tema: Bivši deželni zbori in njih kompetenca, referira dr. Jos. Dermastia. Starešine, akademiki, vabljeni, gostje, ki jih zanima predmet, dobrodošli! — Predsednik.

© **Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani.** I. plenarni sestanek se bo vršil v četrtek, dne 16. decembra 1926, ob 20. uri, v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani, s sledečim dnevnim redom: a) poročilo izvršnega odbora; b) finančna akcija; c) imenovanje finančnega komiteja; d) volitev nadzornega odbora; e) samostojni predlogi; f) razprava o spomeniku; g) slučajnosti. Samostojne predloge se vlaga pri izvršilnem predsedstvu pred otvoritvijo zborovanja. Na ta sestanek so vabljeni vsi gg. člani častnega predsedstva, vsi člani reprezentančnega odbora, predstavniki vseh v reprezentančnem odboru zastopanih organizacij, člani umetniško-tehniškega komiteja in zastopniki časopisja. Vabila so bila dostavljena te dni in istotako tudi poverilnice za delegate posameznih organizacij.

© **Kulturno-politični klub S. K. A. S. V.** ponedeljek 13. decembra ob 8 zvečer se vrši v društvenem lokalu redni sestanek. Dnevni red: Slovenski problem.

© **Danes vsi na akademijo akademskega Orla** ob 5 popoldne v Ljudskem domu.

© **Sozalne izjave Ljubljane ob priliki Pašičeve smrti.** Mestni magistrat je takoj, ko se je zvedelo za smrt Nikole Pašiča, razobesil žalno zastavo. Vladni komisar Mencinger je odpisal tudi naslednjo brzojavko: Ročini Nikla Pašičevi. Belgrad. Občina Ljubljana kot glavno mesto slovenskega dela naše države se klanja manom največjega našega državnika Nikole Pašiča in izreka velečislani njegovi rodbini svoje globoko sožalje. Deputacija mesta Ljubljane se udeležijo pogreba velikega pokojnika in položi na njegovo krsto venec naše občine.

© **Rokodelski dom.** Pevski zbor pod vodstvom g. prof. Marka Bajuka bo imel pevskavo v torek in v četrtek, obakrat točno ob 8. uri. Prosimo, da se udeležijo vaje prav vsi gg. pevci.

© **V stolni šentjakovski prosveti v Križankah** bo predaval v ponedeljek ob osmih zvečer mag. prof. dr. Josip Debevec o božičnih običajih.

© **V Krekovi prosveti** (zveza uradnic in trgovskih nastavljenk) predava jutri ob polosmih g. V. Zor sklopično: od Londona do Ljubljane.

© **Františkanska Marijina družba** bo priredila danes popoldne ob polpetih v dvorani Rokodelskega doma sklopično predavanje. Predaval bo dr. P. Hugo Bren.

© **Snočna premiera v drami.** Premiera alegorične pravljice Pavla Golie: Triglavska bajka je snoči uspela. Živa naročna miselnost igre je na občinstvo močno vplivala in v 4. sliki se ob odprtem odru sprožilo dolgotrajno odobravanje. Avtorja so po vsaki sliki klicali pred zastor. O umetniški strani dela bomo poročali prihodnjik.

© **Aeroklub v Ljubljani.** Redni občni zbor glav. odbora Aero-kluba v Ljubljani bo v ponedeljek, 13. t. m., ob 6 zvečer v mali dvorani Kazine, I. nadstropje. Vsi prijatelji, ki se zanimajo za avijatiklo, naj se običnega zbora udeležijo in pripeljejo s seboj še svoje prijatelje. Po členu 5 pravil Aero-kluba je namreč lahko član Aero-kluba vsak državljan (in) kraljevine SHS., ki je dovršil 16 leto starosti in ga sprejme odbor Aero-kluba. Mesečna članarina 2 Din je tako majhna, da je omogočen pristop v klub vsakomur.

© **Vstopnice za akademijo Akad. Orla** se dobe dopoldne še v predprodaji v trafikii Uniona, popoldan pa od 4. ure naprej v Ljudskem domu.

© **Ruski odbor v Ljubljani** vabi vse ruske rojake, da sigurno prisostvujejo panihidi, ki se bo danes v nedeljo odmolila za velikega dobrotnika gospoda Nikola Pašiča v pravoslavni cerkvi. Služba božja se prične ob 10 dopoldne.

© **Literarni večer.** Društvo slov. književnikov priredi v torek, 14. t. m., ob 8 zvečer v dvorani Mestnega doma predavanje z naslovom: Razgovor o umetnosti. V tem predavanju bo g. Josip Vidmar spregovoril o so-

Za pranje svilenih in volnenih nogavic so pralne luske

ENA

nenadomestljive!

dobni težnji, o tendenčni umetnosti, o poglavitnih estetskih problemih kakor: o vrednotenju znanosti, filozofije in umetnosti, o takozvani čisti umetnosti in o psihologiji umetnika in sprejemalca; končno pa še o dragocenosti in koristnosti netendenčne umetnosti.

© **Tečaj za damsko in moško prirojevaje v Ljubljani.** Urad za pospeševanje obrti opozarja krojačice in krojače na prireditev damskega in moškega prirojevajnega tečaja v Ljubljani. Damski prirojevajni tečaj se prične takoj po novem letu, moški prirojevajni tečaj pa takoj po zaključku damskega tečaja. Vse interesentinje in interesi naj takoj prijavijo svojo udeležbo v pisarni urada, Krekov trg št. 10-I.

© **Tečaj za čevljarje v Ljubljani** priredi Urad za pospeševanje obrti v začetku januarja 1927 pod vodstvom čevljarkega mojstra g. Jos. Steinmana. Ker je nekaj mest še prostih, vabi urad, da prijavijo interesi svojo udeležbo takoj v pisarni urada, Krekov trg št. 10-I.

© **Zamenhofova proslava ljublj. esper. kluba** se je vršila snoči v Narodnem domu ob precejšnji udeležbi. Navzoče je pozdravil predsednik ljublj. kluba g. D. Herkov, ki je poudaril najprej v slovenskem, potem v esperantskem jeziku, da ni Zamenhof velik le zato, ker je esperanto izumil, ampak radi ideje, ki ga je pri tem vodila: bratstvo med narodi, človečanstvo. Esperantski pokret se vedno bolj širi tudi v manjše kraje naše domovine. Orkester Sloge je zasviral nato esperantsko himno. Potem pa je g. dr. Winterhalter iz Maribora v svojem slavnostnem govoru poudaril nasprotstva, ki se še vedno pojavljajo v sedanjem človeštvu. Vendar pa esperantska — pacifistična misel ni zato nič manj pomembna. Esperanto sam je postal že živ jezik. V dobi radia in brzega zračnega prometa je postal važno sredstvo za medsebojno obveščanje narodov. Tudi pojavljajočim se nacionalnim težnjam ni nasproten. Veliki državniki (Herriot), veliki misleci naše dobe (Tagore, Gorki) priznavajo njegovo važnost, japonski vseučilišni profesorji ga uvajajo v znanost. Tagore je označil esperanto kot iznajdbo z gigantskimi perspektivami. — Ga. Thierry-Kavčnikova in g. Sv. Banovec sta nato zapela vsak po dvoje pesmi ter med burnim aplavzom prejela vsak en šopek, povezan z esperantskim trakom. Navdušila je deklaracija malčka (Famine) in gđ. Topolovec. — Nato pa se je razvila animirana prosta zabava, prijateljsko družestvo stiske velikega Zamenhofa in pristaše njegove velikopoterne ideje.

© **Dr. Tišar, Šelenburgova 3,** ordinira od slej od 1 do pol 3 popoldne.

© **Nekaj o užigalicah.** Prejeli smo: Sem kadilec in moram kupovati žveplenke. Do letos sem dobival v svoji trafikii Ciril Metodove užigalice, ki sem jih rad jemal z zavestjo, da s tem vršim tudi narodu koristno stvar. Kar naenkrat pa mi je pričela trafikantinja usiljevati sokolske užigalice. Torej naj jaz neprostoovoljno podpiram organizacijo, ki mi je po naziranju povsem nasprotna. Apeliram na tem mestu, naj si vse trafike oskrbe, če že hočejo lmeti sokolske užigalice tudi še druge, da bodo lahko postregle odjemalcem s tistimi, katere ti žele.

© **Policajska kronika.** Policija je aretirala tri osebe in sicer radi beračenja, pijanosti in postopanja. — Brivcu Franchettiju na Dunajski cesti ukradel neznanec za 400 Din perila. — Trgovskemu sotrudniku Slavku Maršiču je v Florjanski ulici izpred lokalov peka-

Zavodnika odpeljal 1500 vredno kolo. — Potovka Mica prihaja v Ljubljano po akšestuc, ki se ji je to pot dobro obnesel, zakar se je tako napila, da jo je vzel stražnik s seboj. — Neko vdovo na Vidovdanski cesti je neka ženska ob lju ala za 500 Din vredno blago. — Policija beleži šest prestopkov pasjega kontumaca, dva slučaja prepovedane hoje ob železniški progi in pet cestnih poročil.

© **V poročilu o na smrt obsojenem in pomiloščenem Jareu** se nam je zgodila nehote pomota. Pripravljali ni Jareca na zadnjo pot, ko se še ni vedelo za pomilostitev, P. dr. Roman Tominec, kakor smo poročali, ampak P. dr. Angelik Tominec, ki kakor znano oskrbuje kot dušni pastir jetnike ljubljanske jeletnišnice.

© **Liter po 6 Din** se teči sladki jabolčnik v znani Fabian-ovi kleti, in Amerik. baru, Vodnikov trg. Istotam se tečijo tudi prvovrstna štajerska, dolenska in dalmatinska vina.

© **Najlepša božična in novoletna darila** nudi najceneje trdka I. Podboj nasproti cerkve sv. Petra.

© **Staroznana delikatesa** preje gospe Jane Jane, sedaj Marije Kaluža se ni nikamor preselila in se nahaja poleg še vedno na Marijinem trgu št. 8, poleg Zvezne knjigarne.

© **Se je čas,** da si nabavite lepo fotogr. sliko kot najprimernejše in najcenejše božično darilo. Slika se ob vsakem vremenu, tudi čez opoldansko uro. Fotograf »Viktore«, Knafleja ulica 4, nasproti Narodne tiskarne.

© **Priporočila** se stara znana delikatesna trgovina Jane, katere se nahaja sedaj v Židovski ulici 1.

© **Božič je tu!** Ne pozabite, da dobite pri Osrednji čipkarski zadrugi v Ljubljani, Kongresni trg 2, najbolj primerna božična darila.

© **Krasne damske plašče** po neverjetno nizkih cenah dobite le pri trgovki F. Lukič, Pred škofijo 19.

© **Priporočila** se specialni česalni damski salon KELSIN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

POSILANO!

Vse

prosimo,

pazite.

gospodinje, katere do sedaj še ne kuhajo prvovrstnega dodatka h kavi, naše domače KOLINSKE CIKORIJE, da s popolnim zaupanjem povsod zahtevajo KOLINSKO CIKORIJO in gotovo bodo zadovoljne. — Pri nakupovanju da dobite pravo našo KOLINSKO CIKORIJO, katero iz najboljših snovi z novimi modernimi stroji izdelujejo izvežbani domačini in ki zato zasluži, da se vporablja v vsaki slovenski rodbini.

Pozor! Pozor!
Kavarna in gostilna 'LEON'.
Kolodvorska ulica 29 nudi vsak petek in ponedeljek polenovko. Toči ravno kar došla najboljša dolenska rdeča in bela vina (Del Cott), štajerska in druga vina.

Do Božiča znižane cene!

Zimske suknje in druga oblačila nudi v največji izbiri

J. Maček, Ljubljana
Aleksandrova cesta 12.

Maribor

□ **Prosvetni večer** v četrtek ob 8 zvečer v dvorani Zadržno-gospodarske banke bo zopet prav zanimiv ker bo predaval g. dr. J. Hart o Galileji in Betlehemu. Predavanje je poleg tega za predbožični čas prav primerno, ko si bomo mogli tudi ogledati krasne posnetke svetih krajev, kjer je bil rojen naš Zveličar. Zato že danes vabimo k temu predavanju. Ker je zanimanje veliko, je prav, če že v predprodaji kupite vstopnice v Prosvetni zvezil. Prosimo tudi za medsebojno obvestilo o tem predavanju, da kdo ne pozabi nanj, pa bi mu bilo žal.

□ **Nova skupina za oblastne volitve v Mariboru.** Narodni socialisti, radičevci, davidovičevci so v Mariboru sestavili skupno listo. Nosilec liste je postajenalec Mohorko, kot drugi je radičevac dr. Faninger, kot tretji prof. Ribarič. — Ta nova kombinacija kaže, da so S. D. S. agitatorji zastopni pritiskali na kljuke pri narodnih socialistih. Zanimivo je tudi, da je iz te nove kombinacije izpadel dr. Kukovec.

□ **Božičnica kršč. ženske zveze** se vrši danes teden ob 7. zvečer v dvorani Narodnega doma s prav zanimivim sporedom, ki bo osvetlil predavanje o dobrotah. Govoril bo gosp. prof. P. Živortnik.

□ **Volivne reklamacije v Mariboru.** Do 10. decembra zvečer se je v Mariboru vložilo na magistratu okoli 500 volivnih reklamacij. Slovenska ljudska stranka je sama vložila okoli 400 zahtev za vpis in izbris. To število znači, da je organizacija SLS v mestu Maribor na svojem mestu. — Novoizvoljeni načelniki vseh petero okrajnih organizacij SLS v mestu so te dni pridno prirejali sestanke in seje.

□ **Mladeniška Marijina družba frančiškanske župnije** v Mariboru priredi v spomin 200-letnice proglasitve sv. Alojzija za svetnika in 15-letnice svoje ustanovitve v dvorani Zadržno-gospodarske banke v nedeljo, dne 19. dec. ob 4 popoldne igrokaz v treh dejanjih »Sveti Alojzij«. Vstopnina: sedeži Din 10, 8 in 5, stojšča Din 3 in 2. Krasne igre naj nihče ne zamudi pogledati. Vabljeni je zlasti mladina.

□ **Mesečni sestanek duhovnikov - tretjorednikov** za december se vrši prihodnjo sredo, dne 15. t. m. ob pol 5 popoldne v frančiškanskem samostanu.

□ **Nadaljnja predavanja na Ljudski univerzi.** V ponedeljek, 13. t. m. predava g. inž. Kukovec o Rabindranath Tagorevi filozofiji. — V sredo, 15. t. m. se vrši predavanje o jugovzhodni Afriki. Predava nemški pisatelj Rothhaupt, ki se je sam dalj časa mudil v teh krajih. Isto predavanje se vrši tudi v sredo popoldan za šolsko mladino.

□ **Orkestralni koncert Glasbene Matice,** ki se je vršil v petek zvečer v Götzovi dvorani, je zopet sijajno dokazal visoko umetniško kvaliteto orkestra Glasbene Matice. Obe točki programa je orkester, pomnožen z muziki vojaške godbe, izvajal pod taktirko g. kapelnika Hladek-Bohinjskega z občudovanja vredno eksaktnostjo in skladnostjo. Pokazalo se je, da je tudi orkester z novim kapelnikom veliko pridobil ter se umetniško zelo izpopolnjuje. Obisk je bil zelo dober. Obnesla se je tudi nova metoda nenumiranih sedežev.

□ **Kam gremo danes?** V društveno dvorano Katoliške omladine, kjer priredi vsestransko delavna mladina krasno nabožno igro: Pod Marijinim varstvom. Začetek točno ob pol 6 zvečer. Med odmori nastopi godba na lok z lepimi komadi, kar bo gotovo spopolnilo podčuljivi in zabavni večer. Odbor vse vladno vabi k prav obilni udeležbi.

□ **Kino Apolo v Mariboru** predvaja od četrtka 16. do nedelje 19. t. m. prekrasen film »Umirajoča roža« (Čudež sv. Terezike). To je najboljši in najlepši film iz povesti rim. kat. cerkve. 8552

□ **Priporočljiv delavec** je 18 letni mizarški pomočnik Adolf H. iz Lajtersberga. Neki železniški uradnik ga je najel, da mu napravi v stanovanju špansko steno. H. je porabil to priliko ter izmaknil dva briljantna prstana, vredna 2000 Din, 3 žepne ure, dozo za cigarete, kaseto in razne druge predmete, ki so imeli večjo vrednost. Prstana je ponujal nekemu trgovcu po tako nizki ceni, da je ta takoj sumil tatvino in prodajalca ovadil policiji. H. je bil nato aretiran in oddan v zapore okroglega sodišča.

□ **Najboljše čevlje »Karo«** dobite Maribor, Koroška cesta 19 in od 1. oktobra tudi Aleksandrova 23 v trgovini Sl. Černetič.

Celje

□ **Rojni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra** proslave v Celjskem domu naši aktivni in rezervni častniki s posebno zabavno prireditvijo s sodelovanjem vojaške godbe iz Ljubljane pod vodstvom kapelnika g. dr. Čerina. Našemu občinstvu najtopleje priporočamo, da se te lepe spominke prireditve udeleži v najboljšem številu.

□ **Poročilo o smrti bivšega ministrskega predsednika g. Nikole Pašiča** je tudi v Celju vplivala zelo dramatično. Vse stranke so čutile, da je s Pašičem legel k počitku veliki duh in voditelj ter ustanovitelj stranke, ki je imela v državi odločilni vpliv. Novica o smrti tega velikega državnika se je raznesla v Celju takoj po pol deseti uri predpoldne. Koj nato so se razširile po mestu neke bajne novice o sestavi nove široke koncentracijske vlade, katere vesti pa so bile na prvi hip neverjetne. S poslopja mestnega magistrata je v čast velikega pokojnika in voditelja srbskega, bratskega nam naroda zaplapolala žalna zastava.

□ **Demokratske skrbi** so strašno velike in hude. Sedaj jih celo tlačijo, kdo bo praznaprav izvrševal poslanske dolžnosti mesta Celja v oblastni skupščini v Mariboru. Svoje liste nimajo namreč še v redu, ker se jim je baže njihov kandidat zopet skuja. In zato sedaj ubijajo, ali bo dejanski poslanec na kompromisni listi ali pa njega namestnik. O tem pišejo cele jeremijade, kakor da bi se to vprašanje tikalo samostojnih demokratov. Smešno je to! Pri nas bo poslanec oni, katerega bo ljudstvo izvolilo in nikdo drugi. Najmanj pa kak samostojni demokrat! Za naše skrbi se vam ni treba brigati, imate že svojih dovolj!

□ **»Nova doba«** se vzpenja na visoki nivo moraliziranja. To pa le tedaj, ako ne more ovreči dejstev. Tako piše v svoji zadnji številki nekaj o »politiki malitosti«, kjer pravi, da se tem ubogim revežem, namreč demokratom, podtakajo razgovori, za katere ni vzroka in o katerih ni sledu. Pravi tudi, da se sklepajo dogovori, ki niso mogoči in tudi ne potrebni. O saneta simplicitas! Ti so res nedolžni in sicer tako nedolžni, da morajo sedaj celo iskati takozvane »špijone«, ki naj bi bili našemu poročevalcu izdali pravi potek nedeljskega večera. Vse to nekoliko preseda onim, ki so o vsem tem prav dobro poučeni. Zato svetujemo demokratom, da o tem molče ali nam pa pošljejo uradni popravek naših not, da nam bo na podlagi tega popravka omogočeno povedati celo resnico.

□ **Nasipe,** ki jih grade v okolici proti nevarnosti ponovne poplave, sta si v sredo na praznik ogledala načelnik ministrstva g. Jovanovič in okr. glavar g. vladni svetnik Žužek.

□ **Mestno gledališče.** Opozorjamo na predstav v torek zvečer v našem mestnem gledališču, kjer nastopijo najboljši ljubljanski igralci v igri »Joy«. Vstopnice se dobe tudi v predprodaji.

□ **Proračun okrajnega zastopa** leži v uradnih prostorih na vpogled in sicer do 21. decembra t. l. Ti prostori se nahajajo v Vodnikovih ulici št. 9. Kdor ima vložiti proti proračunu kake ugovore, mora to storiti najdalje do dne 21. decembra t. l. pri imenovanem uradu.

□ **Obelje** je g. Ivan Majdič, gostilničar iz Leveca, in leži sedaj v javni bolnici v Celju. Upamo in želimo, da bi splošno priljubljeni g. Majdič kmalu ozdravel in se povrnil v sredo svoje družine.

□ **Občni zbor dijaške kuhinje** se vrši dne 16. t. m. v prostorih Narodnega doma.

Kamnik

□ **Duhovne vaje.** Na »Štutici« so bile k prazniku Brezmadežne duhovne vaje, ki jih je vodil superior lazarištev g. Flis. Udeležba iz mesta in okolice je bila nenavadno velika zlasti na praznik. Zjutraj je v obeh cerkvah prisopila naša odraščajoča mladina k Gospodovi mizi povodom Alojzjanskega jubileja. Pri fari je poveljevalo slovesnost ubrano petje cerkvenega zbora pod spretnim vodstvom g. Heybala.

□ **Smrtina kosa.** V Podgorju smo 4. t. m. pokopali vzornega fanta Iv. Pavliča. Pogreb, ki ga je vodil g. kanonik je bil zelo lep. Mnogobrojna udeležba ljudstva, petje nagrobnic in poslovljeni govor fan'a-Mar. kongreganista, vse to je pričalo, kako je bil pokojni mladenič priljubljen in nadebudan. Ugledni »Županovi hiši« sožalje!

□ **V Domu** bo v torek, 14. t. m. III. prosvetni večer. Predavanje bo o Pompejih. Vabljeni!

Kranj

□ **Naša šola.** Lahko po pravici trdimo, da je malo hribovskih občin na Kranjskem, ki bi imele tako slabo šolsko poslopje, kakršno ima občina Kranj, gorenjska metropola in prvo mesto za Ljubljano. Imamo šolo, ki pač ne dela časti naprednemu Kranju in tudi v zdravstvenem in šolskem pogledu ne more najbolje vplivati na šolsko mladino. Ze davno bi bilo potrebno, da bi sezidali novo moderno šolo, a naši velenapredni občinski očetje te potrebe ne vidijo. Če bi se tisti denar, ki ga je prejel od občine Narodni dom, bil vtiiral za novo šolo, bi bila danes že pod streho. In še nekaj! V Kranju vlada občutna stanovanjska mizerija. Vseposod so mešne občine že vsaj malenkost isticile za omiljenje stanovanjske bede, samo kranjski naprednjaki se še niso spustili na to polje socialne skrbi. Ko bi se sezidala nova šola, bi se stari šolski poslopji lahko adaptirali za stanovanja in stanovanjska kriza, ki je baš tu v Kranju tako težka, bi bila občutno omiljena. Seveda, v naš napreden Kranj pride vsak napredek 100 let prepozno.

Tržič

□ **Razbojnikje,** krasno Schillerjevo delo, ki so nam ga igrali društva sv. Jožefa 28. novembra tako dovršeno podali, bodo ponovljeni v nedeljo 12. decembra. Začetek bo že ob 4 popoldne. Opozorjamo zlasti tiste, ki zadnjič niso dobili več vstopnic in okoličane!

□ **Dva nova kipa,** krasno delo kiparja Pengova iz Ljubljane je zadnji čas dobila naša župna cerkev. Oba stojita na mogočnih črnih podstavcih pri

vohodu v levo kapelo. Srce Jezusovo se lahko sklanja in drži zlasti roki značilno vabeče. Mala Terezika je pa napravljena tako, kat da bi bil umetnik vedel da bo stala ravno nasproti Srcu Jezusovemu in tabernaklju. Z eno roko častilce vabljivo dviga k evelju, ki ga drži v drugi roki in s pogledom navaja k božjemu Srcu. Oba kipa sta okras cerkvi in lepo priporočilo za umetnika.

□ **Vedni požari** v okolici razburjajo tudi nas. Govorice o raznih napovedih požarov so seveda tudi pogosto prešane. Isto jutro, ko je gorelo v Dupljah, so tudi pri nas zasleli v nekem podstrešju sumljivega človeka. Ušel je, dasi so prišli ljudje v trenutku skupaj.

□ **Praznik sv. Nikolaja** je letos zelo zaposlil otroke. Šaj je bila zadnja miklavževa prireditev šele v sredo.

Škofja Loka

□ **Mestna hranilnica.** Veliki župan je ustanovitev odobril. Z novim letom začne hranilnica posloovati v hiši zraven rožova, tam, kjer je sedaj modistinja.

□ **Puštalski most** je odprt za promet z omejitvijo, da vozila težka nad 2000 kg ne smejo čez.

□ **Orlovski tečaj.** V društvenem domu se vrši včeraj in danes orlovski okrogli tehnični tečaj. Opozorjamo na to še zamudnike.

Kočevje

□ **Gimnazijski veroučitelj g. Maks Stanonč** je nastopil službo 7. t. m. Tako je veniar enkrat ta zadeva rešena.

□ **Čajanka Čitalnice.** V torek 7. t. m. se je vršila v dvorani hotela »Trste« druga čajanka kočevske čitalnice. Predaval je g. sodnik Anton Šavelj o narodnih običajih na Gorenjskem. G. predavatelj nam je res v izbranih besedah predložil celotno sliko gorenjskega doma in gorenjske duše. Po lepo uspelem predavanju se je razvila prosta zabava. Na tak način goji ta naša matica v Kočevju res lepo družabnost in vzajemnost med kočevskimi Slovenci.

□ **Zimska sezona.** Snega je dovolj. Tudi pomrznil je malo, tako da je popolnoma uglasen teren za naše spornike. Na dan so prišle sanke, skiji in drugo sportno orodje. Posebno lep teren za sankanje pa je vzorna pot v goro zadaj za novo Jakominjevo žago, ki je v Hribovski ulici. Tam je vse živo deca, pa tudi odrasli, ki si krepijo zdravje v čistem, nekoliko ostrem zmskem zraku.

Trbovlje

□ **Izjava.** Podpisani izjavljam, da nimam nobene stranke nič opraviti. Moj poklic je samo, da sem gasilec. Zato pa opozarjam tiste, ki me napadajo radi kandidatne liste, da me je nekdo brez moje vednosti dal na orjunske listo za volitve v II. skupino. — Virant Anton. — Trbovlje, dne 11. decembra 1926.

□ **Apel na občinsko starešinstvo.** Blizu se božični prazniki in novo leto. Ob teh dnevih se vsak rad porazveseli. Mnogo je pa takih v Trbovljah, ki ne bodo imeli za te praznike na mizi niti koščka mesa. Čez tisoč starovpokojencev čaka na rešitev pravilnika, ki jim bo povišal kronsko penzijo. Apeliramo s tem na občinsko starešinstvo, da jim podeli za praznike primerno podporo že z ozirrom na navado, ko dobe drugi svojo 13. plačo, ki so pa drugače še zdravi in mladi. Upamo, da ta klic po pomoči ne bo zaman.

□ **Materin blagoslov.** Ta nadvse lepa igra se uprži danes v nedeljo popoldne ob pol 4. uri v Društvenem domu. Dramatični odsek si je dal mnogo truda, da uprži to igro, ki izvira iz časa francoskega kralja Ludvika XVI. in popisuje življenje revnih Savojev in vsebuje med drugim tudi krasne pevske točke. Naj omenim, da so že vaje same vršile s skrajno napetostjo in da so uprži rili igro v Celju s takim uspehom, da so jo trikrat ponavljali ob polni dvorani. Vse to je jamstva dovolj, da je vredno igro pogledati. Predprodaja vstopnic je v obeh konzumih.

□ **Predavanje za ženske.** Danes v nedeljo popoldne ob pol 2. uri predava g. profesorica Peganova v Društvenem domu o splošnem ženskem vprašanju. Žensko društvo »Katarina Zrinjskac« naze žene vladno vabi k predavanju.

Hrastnik

□ **Politične zadeve.** Odkar »Slovenec« prinaša poročila o občinskih zadevah trboveljske občine, zelo pridno segajo po njem vsi naročniki, ki ga morajo na vse strani posojevati. Tudi socialistom nobena številka ne uide. Oni so zelo presenečeni, ko smo razkrinkali njih početje. Zdj se bahajo po kolonijah, da bodo v Trbovljah strahno veliko hišo zidali iz onega posojila, ki ga namerava vzeti občina za zidavo šol. V nedeljo bodo volitve v drugo skupino. Za te volitve so zopet začeli obetati, da bodo izposlovali 250 Din za vsakega rudarja. Socialisti pričakujejo, da jim bo TPD šla na roko, zdaj ko so občinski proračun tako naredili, kakor je prav TPD. Tako, upajo, bi za oblastne volitve pomagala TPD med delavstvom za socialiste delati dobro razpoloženje. Delavci bodo pa po svoje naredili in tem gospodom račune prekrizali.

Dopisi

□ **Gor. Logatec.** Še enkrat opozorjamo na današnji cerkveni koncert, ki ga priredi Sattnerjev zbor ob 5 popoldne v župni cerkvi v Gornjem Logatcu. Vodi ga naš starosta skladatelj in mojster č. g. p. Hugolin Sattner osebno. Spored je jako pester in zanimiv. Zanimanje za ta koncert je vsesplošno. Ker se bo vršil koncert v korist »Rdečega križa« in sicer za vpoplavlence za to še enkrat vsi prijatelji naše lepe cerkvene pesmi prav lepo povabljeni — združimo koristno s prijetnim!

□ **Golnik.** Lepo in užitek polno popoldne so imeli bolniki na Golniku dne 28. novembra. Slovensko bralno društvo v Trliču jim je pod spretnim vodstvom g. ravnatelja Lajovicja priredilo koncert, kakršnega doslej še nismo doživeli v tem zavodu. Točko za točko so tako moški kakor ženski in mešani zbor prav dobro izvajali, pri čemer jih je spretno spremljala na pianinu gđ. Maljeva. G. Kerne je tudi to pot kakor navadno s svojo godbo na lok pokazal, kaj se dosleže z marljivostjo in vneto za glasbeno umetnost. Prav hvaležni smo bili za lepi užitek gg. Lajovicju, Kerneu in vsem sodelujočim. — Za Miklavžovo so si pa bolniki sami s pomočjo nameštencev napravili prav zabaven večer, kjer so »Trije tiške pošteno potegnili gostilničarja, vendar je pa njegova sicer jezična špela vso zadevo lepo poravnala ter od resnega sodnika vsem izprosila odpustanje. Miklavž je gospodarski krizi primerno obdaril bolnike, originalna parkeljna pa sta vzbudila salve smeha.

□ **Cirkovec pri Pragerskem.** Prostovoljno gasilno društvo Mitovce—Draganja vas priredi bogat letorid dne 19. marca 1927. Dobitki so sledeči: Plemenska krava, nov živalni stroj, moško in žensko kolo, 500 l vina, 1 seženj bukovih drv, 2 sežnja jelševih, blago za moško in žensko obleko.

nov tovarniški plug štev. 151 (b) itd. itd. Dobitkov je vseh skupaj 300 v vrednosti 25.000 Din. Srečka stane samo 5 Din. Naročajo se pri imenovanem društvu. Sežite pridno po njih, posebno pa prosimo vsa gasilna društva, da nam pomagajo pri razprodaji.

Cerkveni vestnik

□ **Vshodno liturgični teden v Londonu** (k slikam v današnjem »Illustr. Slovenec«, katerega je organiziralo društvo sv. Janeza Chrysostoma, je bil za London pravi zgodovinski dogodek. »The Universe«, katoliški list je prinesel uvodni članek izpod peresa Miss A. Christitch. Zborovanj se je udeležil škof D'Herbigny, katerega je zbor pooblastil, da poda sv. Očetu posebno poročilo. V slavni westminsterski kat. katedrali se je brala sv. maša v vzhodnem obredu. Celebiral je preč g. Vladimir Abrikov. Čudovito petje, mistična glasba in slovanske besede: »Svati, svati, svati, Gospod Sabaoth.« so napravile na navzoče angleške katolike globok vtis. Brezdvoma bo ta slovesnost in smotno delo društva rodilo med Angleži veliko uspehov.

□ **Bratovščina (apostolstvo) sv. Cirila in Metoda v Mariboru** priporoča: 1. Dr. Franc Grivec: Slovenska apostola sv. Ciril in Metod. Knjiga, ki je ravnokar izšla, je ena najlepših in najcenejših slovanskih knjig, ki spada v vsako zavedno slovansko hišo. Cena broširanemu izvodu brez poštnine Din 15.—, v platno vezanemu Din 28.—. 2. Apostolski molitvenik, izvod po Din 5.—. 3. Vzhodni slavospev v čast Srcu Jezusovemu za zedinjenje (molitvena ura), izvod po Din 1.—. 4. Umetniške razglednice slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda in Matere Božje (v bakrotisku), po Din 1.—. Vsa naročila se naj pošljajo na naslov: Bratovščina sv. Cirila in Metoda, Maribor, Glavni trg 7. Kdor pride sam v Maribor dobi navedene knjige pri upravi, ki je pa v škofjskem dijaškem semenišču. Naznanja se tudi, da bodo sprejemne podobice te dni tiskane in jih takoj, ko jih dobimo, razpošljemo obenem z nabiralnimi polami.

Za učiteljstvo

□ **Kamniška podružnica »Slovenske zveze«**, ima svoj izredni občni zbor v ponedeljek dne 20. t. m. v Kamniku v šoli takoj po prihodu jutranjega vlaka. Dnevni red: Razpust podružnice. Udeležba naj bo polnoštevilna. — Odbor.

Krekova mladina

□ **V Mostah priredi »Krekova mladina«** danes ob pol 5 popoldne socialno predavanje, ki ga bo imel g. p. dr. Angelik Tominec. Vsi, ki ste se priglasi, pridite golovo! Predavanje se bo vršilo v Domu v Mostah. Predavanja se bodo nadaljevala!

□ **Krekova mladina Jesenice.** Danes se nadaljuje »Krekova socialna šola«. Predava tov. Anton Marinček o temi: »Delavska organizacija«. Začetek ob pol 10 v Kat. domu. Prihodnjo nedeljo zopet predavanje!

□ **Krekova mladina Trbovlje.** Danes ob 4 popoldne se prične »Krekova socialna šola«. Predavanje se vrši v prostorih »Strokovne zveze rudarjev« Loke 253. Predava tov. Ivan Gašjek o temi: »Beda in brezpravnost delavstva.« Kdor se name niva predavaj udeleževati, naj gotovo pride! Prihodnjo nedeljo se šola nadaljuje!

□ **Krekova mladina Preska-Goričane.** V sredo 15. t. m. se »Krekova socialna šola« nadaljuje in predava tov. Anton Marinček o temi: »Delavska organizacija«. Pridite vsi! Začetek ob pol 7 v Domu v Preski. Nadaljevanje prihodnjo sredo!

□ **Krekova mladina Celje.** V sredo 15. t. m. ob 8 zvečer predava v »Krekovi socialni šoli« tov. France Žužek o temi: »Delavska samopomoč«. Pridite gotovo vsi! Predavanje v društvenih prostorih »Krekove mladine«. Šola se prihodnjo sredo nadaljuje.

□ **Krekova mladina Vič.** V petek 17. t. m. se bo vršilo socialno predavanje za naše Krekovec ob 8 zvečer v Domu. Predava tov. Ivan Gašjek o temi: »Beda in brezpravnost delavstva«.

Poroka

Maribor, 11. decembra.

□ **Popoldne** se je vršila razprava proti Jožefu carinskemu posredniku Tihomirju Miloševiću radi goljufije. Ker Milošević ni prišel k obravnavi, je bila ta preložena.

NASILEN ZET.

□ **Popoldan** se je vršila razprava proti Jožefu Korošču, delavcu v Partinju. Obtožnica mu očita, da je dne 6. avgusta t. l. napadel v Partinju svojega tasta Valentina Dominkota, ga tolkel po glavi s pestmi in cepičem ter ga slednjič s tako silo vrغل ob posteljo, da so starčku otrpili možgani ter je na posledici tega umrl. Naslednjega dne, 7. avgusta, se je napotil v Kremberg k posestniku Deutschmannu, kamor je pobegnila njegova žena, ker jo je vedno pretepal. Vdrl je pri Deutschmannu v hišo ter navallil na ženo z nožem. Zadal ji je več nevarnih ran in da ga domači niso hitro razorožili, bi bil ženo sigurno ubil. Obdolženec je nato okradel Deutschmanna. Odsesel mu je nekaj perila in pa manjšo svoto denarja. Zagovarja se, da se sploh ne zaveda, kako je dejanje izvršil, kar pa nikakor ne drži, ker se popolnoma točno spominja vseh podrobnosti pred in po divjaškem napadu na tasta in svojo ženo. — Korošec je dejanje priznal. Porotniki so potrdili vprašanje uboja s pripomoči, da je izvršil dejanje v hipni zmedenosti. Na podlagi tega pravdoreka je bil opravečen, obsojen pa je bil radi napada na svojo ženo na tri mesece zapore, ki ga je pa odsedel že v preiskovalnem zaporu.

Najlepše božično darilo je

Družinska pratika

1927

ki se še dobi

in jo ima v prodaji vsaka boljša trgovina po vsej Sloveniji. Kjer bi je ne dobili jo pa zahtevajte naravnost od založništva »Družinske pratike« v Ljubljani. Cena izvodu 5 Din, po pošti 50 par več. Krasi jo nad 20 celostranskih slik, med temi 16 v bakrotisku! — Edina te vrste!

Oskrbite si jo pravočasno!

UNION
ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

Zanimivosti

Nekaj o nenadoma obogatelih

Nekateri ljudje na svetu so že rojeni bogatini, zopet drugi obogate pozneje v življenju, a večina zemljanov pa se mora trdo boriti za vsakdanji kruh. Radi tega vzbudi vsakokrat toliko pozornosti, ako se kolo sreče kdaj zasuje narobe, tako da spremeni revščino v bogastvo.

Malo je ljudi, ki bi nikdar ne premišljevali, kaj bi počeli z denarjem, ako bi nenadoma obogateli. Mi vsi smo prepričani, da bi denar prav obrnili, ter da bi se nam potem bolje godilo na tem svetu. V Londonu je mnogo takih sprememb znanih, ki pa se niso vedno izkazale kot srečnosne ali vsaj dolgo časa taka nenadna »sreča« ni trajala. Naj tu sledi par takih slučajev, ki so zelo zanimivi.

Nekoga hladnega septembarskega jutra je Edvard Riley kot navadno vstal v svojem bormen stanovanju ali bolje rečeno brlogu, ter se podal na delo kot čestni pometlač v londonskem delu mesta, ki se imenuje Strand. Pometlači so imeli svoj »stan« v Maiden Lane, to je stranski, skriti ulici, od kjer so hodili vsak na svoje mesto pospravljati mestno nesnago. Riley, črna plača je bila baš toliko, da je živel, preostalo pa mu ni ničesar. A London baje ni poznal bolj veselega moža kot pa je bil ta pometlač. Ko je toraj onega jutra sam s seboj zadovoljen vršil svoj posel, ga nekdo potrepelje po rami ter pravi: »Oprostite, gospod Riley, ali bi mi hoteli povedati, je-li ste imeli kdaj takega sorodnika v armadi?« Pometlač se je čudno zdelo, da ga tak gospod pozna po imenu ter ga naivlje »gospode«, tako da je na mah izgnil z njegovega obraza prijazen nasmeh, kakršnega je vedno ka-al. »Da, sedaj se spominim, da je imel moj stari oče brata, ki je bil v armadi, menda stotnik ali kaj takega, ne vem več prav dobro.«

»Pojdite z menoj v moj urad,« je nato rekel gospod, ki je bil notar, »tam se bova nadalje pogovorila.«

In rezultat tega »pogovora« je bil, da je notar pometlaču dopovedal, da je on edini sorodnik in dedič po umrlem generalu Rileyju, kateri je zapustil 50.000 funtov (okoli 14 milijonov dinarjev) in ker pravega dediča že dalj časa iščejo, se je med tem že nabralo precej obresti.

Seveda pometlač ni mogel tega verjeti, češ, saj toliko denarja sploh ni na svetu.

»Vam pa dokažem,« pravi notar. »Davam na račun vsoto, kakršnokoli hočete. Tu imate za enkrat sto funtov (28.000 D.n.).«

To je bil seveda zadosten dokaz in Edvard Riley ni vedel, ali stoji na glavi ali na nogah. Odšel je v svojo Maiden Lane, toda bil ni več londonski smetar, London je postal zanj pravljica, dežela in v vsakem človeku je videl prijatelja. Oni dan, ko so bile zaključene vse formalnosti in podpis overovljeni ter znane vpisane na banki na njegovo ime, je šel Riley k nekemu krojaču ter ga prosil, naj mu sledi. Ta se je nemalo začudil, ko sta prišla v »glavni« kvartir londonskih pometlačev, kjer je Riley ukazal krojaču, da je vsakemu izmed njegovih številnih nekdanjih tovarišev pomeiril novo obleko.

Ko je bilo to dovršeno, je vso »procesijo« peljal v eno najboljših trgovin s čevlji na Strandu ter kupil vsakemu par čevljev. Od tam jih je vodil k mezarju, nato v špeterijsko trgovino ter vsakemu kupil, kar si je kdo pozelel, za dom. Kaj čudna procesija je morala to biti, ko so tako obloženi zavili v veliko restavracijo, kjer jim je Riley priredil pravi praznični banket. Vsi pa so bili opravljeni navadno, delavno, z ovčjimi kožami na hrblih, katere so jih pri delu varovale pred dežjem.

Gotovo si ni nihče izmed nenadoma obogatelih pridobil toliko prijateljev kot ta »plati« pometlač, kakor so ga nariivali v Londonu. Seveda pa v mestu kot je London, kjer je polno bogatstev in polno siromakov, ta slučaj ni vzbujal posebne pozornosti, ker se v takih razmerah vse hitro pozabi.

Nekdo je pri neki igri dobil 40.000 funtov (11 milijonov dinarjev). Ta je bil socialno na mnogo višji stopnji kot pa »plati« pometlač, vendar pa zelo nesposoben. Še preden je imel denar v rokah, je že izjavil, da ne bo nihče družil imel kaj od tega kot on sam. Nič ni bilo slišati o njem. Po devetih letih pa so ga prijeli v treutku. Ko se je ravno spravil nad predač v neki trgovini. Na policiji je potem povedal, da je zgubil vse do zadnjega peniza z raznimi špekulacijami, do katerih so ga dovedli razni goljufi. Ko so ga aretirali, je bil lačen kot volk ter je jokal kot otrok, ko so mu ponudili skodelico jetniške hrane.

Neki pisatelj se je peljal z avtomobilom na kolodvor, a pribežal na cili, je opazil, da nima denarja pri sebi. Presil je vopnika, ako mu hoče to vožnjo kreditirati, kar je ta, ki je pisatelj poznal, rade volje storil, pri tem mu pa ponudil »vit« o, češ, da bo vedel kam denar naložiti. Z začetjem pa je pisatelj čital na vitliki ime, ki se je glasilo na barona in ki je bilo nekdanje zelo znano po vsej Angliji. Šoferbar ni mu je nato marsikaj razložil. Bil je pa to eden izmed mnogih slučajev, kjer pripreme vso prepast uživanje alkohola. Vseled tega je dlučbočel ter rešil ravnotoliko, da si je nabavil avtomobil. Pisatelj pa je ta povest tako prevzel, da je na podlagi tega spisal dolg roman, ki je šel zelo v denar, in z njim obogatel — pisatelj.

KAKO EDISON ODSLAVLJA NELJUBE GOSTE.

Po ameriških listih kroži o tem zanimiva anekdota: K Edisonu pride v laboratorij več mladih gospodov, katerih se nikakor ne more znebiti. Hočejo na vsak način opazovati Edisona pri njegovem delu. Nekaj časa se prav priazno razgovarja z njimi, ko se pa le nočejo posloviti, se oprusti, češ, da nima časa, ker mora delati dalje. Obiskovalci navdušeno pripovedujejo, da bi baš radi v deli slavnega izumitelja pri delu. Na vprašanje, na čem da ravno dela, se jim Edison malo zlaže, da sestavlja novo rastrelivo, ki da je posebno varno; gospodje pa zatrjujejo, da mu popolnoma zaupajo in da hočejo na vsak način prisostvovati njegovim eksperimentom. Sedaj pa je imel tudi sicer potrpežljivi Edison zadosti. Po tleh razlije steklenico kemične sestavine, ki pri eksploziji povzroči strahovito detonacijo in razvije gost dim, posebne škode pa ne napravi. Nato vrže v to kemikalijo gorečo vžgalico, čemur je sledil strahoten pok, soka se je napolnila z dimom, nekaj šip v oknih je počilo in še nekaj aparatov se je pokvarilo. Vzel je prevrtilo dozo kemikalije, a zato je poskus na nadležne obiskovalce tem odličnejše učinkoval. Bledih lic so se s tresočimi glasovi poslovlili in anglo »čšli. Edison je bil te nove iznajdbe tako vesel, da se je vedno poslužil, kadar ima opraviti s takimi gosti. Patentirati je bač ni dal, pač pa prej spravi na varno aparate, od katerih se bolj nerad loči kot od svojih posetnikov.

GOLOB ŠTEV. 8.

Pariški listi prinašajo nekrolog, ki učinkuje posebno blago sredi splošne vojne posurovelosti: človek si nehoti reče: vendar še ni izumrla humanost, kultura še ni pokopana. — Omenjeni nekrolog velja tako zvanemu poštnemu golobu, ki je vstopil leta 1917 pod št. 8 med vojake francoske vojske. Golob je bil tudi odlikovan: imel je srebrno zapestnico, ki odgovarja pri golobih vojnemu križu. Odlikoval se je v bitki pod Ysero, kjer je prinesel skozi peklenški nemški ogenj nujna in važna poročila francoskemu generalnem štabu. Za to junaštvo je dobil golob srebrno zapestnico in pokrajino. Vojaske oblasti so ga hranile in zdravile kakor upokojenega generala tudi takrat, ko že ni bil vsled starosti za vojno službo sposoben. Umrl je popolnoma naravno, ker je devet let za goloba toliko, kolikor devetdeset let za človeka. Čitatelj se bo mogoče nasmehnil temu globljemu nekrologu in odlikovanju, a francoska usmiljenost do živali zasluži priznanje. Zanimivo je, da niso poznali tega usmiljenja leta 1870. Isti listi poročajo, da so bili žalobog prodani na dražbi po končani francosko-nemški vojni vsi poštni golobi, in med njimi tudi junak, ki se je štirikrat prebil s pošto v oblegani Pariz skozi nemški ogenj. Dražbe so se udeležili gostilničarji in golobi so v zalivalo za svoja junaštva končali v kuhinjskem loncu.

ŽIDJE IN RUSI.

Dne 3. decembra se je zvečer vršil v dvorani moskovskega konservatorija javen pretres židovskega vprašanja v SSSR. Prireditelj je privabil več tisoč občinstva, kljub visoki vstopnini v korist dijakov moskovske univerze. Prišli so in corpore vsi politični in denarni židovski megotci. Predsednik pisatelj Smirnovič (Vercasjev) je bil komaj kos vročemu sporu, v katerega so posegli komisar Larin, urednik »Pravde« Kolcov, pisateljica Reisner in načelnik urada za židovsko kolonizacijo Bregin. Vsi govorniki so priznali, da antisemitizem v Rusiji elementarno narašča in bodo izkruhili protizidovski pogromi pri prvi priliki. Nazori o vzrokih protizidovskega razpoloženja so bili različni, zato pa so vsi zahtevali vladnih odredb z ozirom na kulturno pestenstvo židov. Eragin je zahteval, naj bodo prepovedane vse protizidovske gledališke igre. Klic »Proč z židji« je tesno združen s političnim programom nasprotnikov sovjetskega sistema. Pijanci kričijo po ulicah: »Bej židov, spršaj Rošijul« Vojni komisar je moral izdati ukaz: o prepovedi psovke »židovskega mordac« (gobec), ki je okužila vso rdečo vojsko.

Znani profesor Ključnikov, vodja tako zvanih nacionalnih komunistov, je trdil, da ni ljudstvo sovražno židom pod normalnimi pogoji. Izvor sodenega antisemitizma je neprimerno visoki vpliv židov v političnem in javnem življenju SSSR. Siev lo po njih zasadenih visokih služb nikakor ne odgovarja splošnemu številu židov, ki tvorijo ne-naten odstotek prebivalstva. Ključnikov, ki je povedal čisto resnico, ni mogel končati svojega govora radi ogorčenega kričanja navzočih. Zborovanje nudi dokaz, da razburja protizidovsko razpoloženje ljudstva tudi vladne sovjetske kroge.

PASJE ŽIVLJENJE ZA PSE.

Bogat Indijec Arjun Lalset se je lotil čudnega posla. Kupil je obširno zemljišče nedaleč od Cackfara in sklenil tam osnovati pasjo kolonijo, kjer bo vsak pes imel lepo, lastno kolibico in pritkline. To za pse še ni nič hudega, bolj neprimerno je, da je bogati Lalset fanatičen vegetarijanec, tako fanatičen, da hoče tudi svoje pse navdušiti za to čednost. Jedilni list j'm je takole priredil: močnate jedi, mleko, zelje, solato, repo, krompir itd., le mesa niti za unčo. To bo še za pse prav pasje živ-

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranj

kolonijalnih trgovin.

ljenje. Strogi Indijec upa, da bo že v tretji generaciji zatrl v pseh mesojedni instinkt. No, pri taki dieti bodo res izgubili apetit.

RADIO ZA SLEPCE.

Red'io, ki je marsikomu le za preganjanje dolgega časa, je za slepce vse kaj drugega. Mogoče nobena druga moderna iznajdba ni tolike koristna zanje kot pa ta. Mnogo pa je takih, rekli bi največjih revežev na svetu, katerim je nemogoče, da bi si tak aparat nabavili, kajti tak stane vsoto, katero navadno ti reveži ne zmorejo. A to ni samo pri nas pač pa tudi v bogati Angleški. Toda ne samo aparat je drag, tudi dovoljenje za inštalacijo zahteva sredst. A zato je B. B. C. (British Broadcasting Company) to je britanska radiooddajna družba sklenila, da bo vsakemu »dep-cu« dala licenco brezplačno, a velika tovarna

rad'oparatov je pripravljena tem revežem dobaviti aparate brezplačno. Naj pri tej priliki še omenimo, da je na Angleškem tri milijone in pol naročnikov radio odjemalcev.

ALI VES,

da ne moreš več kot šest pik hkratu videti, da moreš brez težave čitati četudi, imaš spodnjo polovico tiskane vrstice z kosom papirja pokrite. Pri zavezanih očeh ne moreš razločiti, odkod glas, ako kdo v bližini tvoje glave toba na ključ ali kaj enakega.

Popolna razprodaja

tudi na obroke vseh predmetov damsko, moške in otroške konfekcije, dežnih plaščev, klobukov itd. se vrši pri tvrdki O. Beranovič, Mestni trg 5. — Prodaja se pod nakupno ceno.

Le v prvem nadst. Vhod samo skozi vežo

Gospodarsvo

Cilji fašistične gospodarske politike.

Glasom izjav fašističnih gospodarskih politikov zasleduje italijanska gospodarska politika cilje, ki so istočasno protekcionistični in ekspanzionistični. Nedavno so bili ti cilji s strani fašističnega režima sledeče precizirani: 1. Ne zadostuje, da je plačilna bilanca Italije v ravnovesju. Plačilna bilanca mora dati prebitke, s katerimi naj se financira gospodarska ekspanzija, in izseljenstvo (financiranje izseljenjskih kolonij v inozemstvu). 2. Ustanoviti se mora trgovska in bančna organizacija v inozemstvu, za katero so že italijanske velebanke ustvarile temelje; v svrhu ekspanzije italijanske trgovine pa se je ustvaril eksportni institut. 3. Soodelovanje Italije pri gospodarski eksploataciji novih dežel. Napori Italije za dviganje izvoza ne služijo vsled tega samo kritju uvoza in izravnavi plačilne bilance; glavni namen teh naporov je ta, da se ustvari razpoložljive kapitala za mednarodno gospodarsko delovanje Italije. Spomenica o ciljih italijanske gospodarske politike navaja na koncu sledeči rezume: Eksportni problem vsled tega ni problem gospodarske statike, temveč problem ekspanzije, problem gospodarske moči. Fašizem ne namerava doseči gospodarske ekspanzije potem svobodne trgovine; nasprotno, Italija hoče kolikor mogoče veliko blaga izvažati, istočasno pa kolikor mogoče malo uvažati. Vsled tega so se ustvarili težki devizni predpisi in naredbi, prepovedi in omejitve uvoza, propagandna proti inozemskim proizvodom, predpisi za državne in komunalne oblasti kakor tudi subvencionirane družbe, po katerih se mora dati prednost inozemskim ofertam, tudi pri za 10 odstotkov višji ceni, itd.

Iz te spomenice je dovolj razvidno, da je glavni cilj fašistične gospodarske politike zavojevanje inozemskih tržišč potom ekspanzije italijanske kapitala v inozemstvu. Ni dvoma, da gre tu predvsem za to, da se privede manj razvite balkanske države v gospodarsko odvisnost od Italije in da si Italija pridobi nove kolonije. V ta namen so potrebni ogromni kapitali. Zato Italija na eni strani forsira izvoz, daje industriji različne ugodnosti in subvencije; na drugi strani pa pritiska na delavske plače (štrajki so kakor znano prepovedani), da zniža produktivne stroške in omogoči italijanski industriji v inozemstvu konkurenčno zmoglost. Fašistični režim je pravilno spoznal, da je mogoče kapital izvažati le potom blagovnega izvoza.

Investicije italijanskega kapitala v inozemstvu naj služijo predvsem za to, da si ustvari Italija v inozemstvu močne postojanke, s pomočjo katerih namerava dvigniti izvoz svojih produktov in omogočiti zaposlitev italijanskim delavcem kakor tudi inteligence; na drugi strani pa si hoče zagotoviti potrebne surovine.

Na naravnih zakladih bogate balkanske države predstavljajo najboljši teren za ekspanzijo italijanskega gospodarskega, zato gre tudi italijanska zunanja politika za tem, da si v teh državah izvaja političen vpliv, s pomočjo katerega hoče izgladiti pot italijanskemu kapitalu.

Toda drevesa ne rastejo do neba. V letu 1925. je italijansko gospodarstvo sicer znatno napredovalo, vendar pa je v tekočem letu zaznamovati zastoj. Posledice protekcionistične gospodarske politike, ki stoji v nasprotju s politiko gospodarske ekspanzije, so se hitro pojavile. S končno inflacijo in pomežnim dvigom lire so prenehale eksportne premije, ki so bile dosežaj dane izvoznim industriji vsled padca valut. Vsled političnih razmer, ki vladajo v Italiji, je v tekočem letu znatno nazadoval tudi tujski promet, katerega dohodki predstavljajo eno najvažnejših postavk v italijanski plačilni bilanci.

Med tem ko se je v letu 1925. izvoz po vrednosti znatno dvignil, je v prvih 9 mesecih tekočega leta ostal na lanskim višini. Po teži pa se je v prvih 9 mesecih tekoč. leta uvoz dvignil od 16.879.000 ton na 19.170.000 ton, izvoz pa je po teži padel od 3.625.000 ton na 3.200.000 ton. Za zastoj pa ni le začasen. Nasprotno pričakovali je, da se bo vsled dviga lire pojavila težka kriza v italijanskem gospodarstvu. Pelomu na italijanskim borzah bodo kmalu sledili tuji polomi v industriji in trgovini, ki že danes toži vsled nazadovanja izvoza.

Pridelek hmelja. Glasom izjave predsednika vojvodinskega hmeljarskega društva je Jugoslavija v l. 1926. pridelala 25.000 centov (po 50 kg) hmelja. Razen nekaj tisoč centov je ves ostali pridelek prodan in izvožen v Nemčijo in Češkoslovaško. Po poročilih, ki prihajajo iz posameznih vojvodinskih občin, je pričakovati, da se bo prihodnje leto zvišala s hmeljem obdelana površina za 3000 ha, tako da so za l. 1927. pričakuje pridelek 100.000 centov.

Borzni svet zagrebške borze proti načrtu novega borznega zakona. V četrtlet se je vršila seja borznega sveta zagrebške borze, na kateri je bil po daljši diskusiji v celoti sprejet elaborat k na-

črtu novega borznega zakona, sestavljen od generalnega tajnika Spiro Parašića. V tem elaboratu se osiro obojajo določbe tega zakonskega načrta. Po načrtu morajo biti usance za vso državo enake in potrjene od trgovskega ministra. To bi zelo škodovalo borzam, ki dosedaj niso predpisovale usanc, temveč jih le v svrhu olajšanja trgovskega prometa po obstoječih navadah določile. Ne more se pa usanc usiliti trgovstvu, kajti v tem slučaju se trgovstvo enostavno ne bi držalo teh usanc. Osoja se tudi določba, po kateri naj bi trgovski minister imel pravico razpolagati s premoženjem borze, kakor tudi določba, po kateri naj bi trgovski minister imel pravico iz formalnih razlogov uničiti vsako razsodbo. Cl. 20, ki določa, da mora proračun borze odobriti trgovski minister, se smatra kot kuratela, ki stoji v nasprotju z avtonomijo borz, ravno tako čl. 25, ki daje trgovskemu ministru pravico, začasnou ali trajno ustaviti delovanje borze v slučaju, da to zahtevajo važni interesi države. — Borzni svet je sklenil, da se dne 15. t. m. skliče konferenca vseh gospodarskih organizacij, ki naj glede tega zakonskega načrta zavzame stališče.

Ponovno dvig kurza Blairovega posojila. Pred kratkim smo poročali o dvigu kurza Blairovega posojila. V zadnjih dneh se je na newyorški borzi kurz tega papirja ponovno dvignil. Dne 8. t. m. je bil zabeležen kurz 96.50 dol za 100 dol nominalne Emisijski kurz (95.25) je torej prekorachen za 1.25 dol. Vzroki tega nenadnega dviga niso znani, vendar ni izključeno, da Blairova skupina umetno pospešuje to dvigovanje kurza, ki se je celo leto držal na skoro isti višini (92—93).

Pogajanja za znižanje avstrijskih prevoznih tarifov. Na predlog Zveze industrijev v Zagrebu je Centrala industrijskih korporacij nedavno intervenirala pri generalnem ravateljstvu državnih železnic v Beogradu in izrazila željo, da se pristopi k pogajanjem za avstrijskimi zveznimi železnicami radi znižanja prevoznih tarifov, predvsem za prevoz lesa preko avstrijskih železnic. Generalno ravateljstvo drž. železnic je obvestilo Centralo industrijskih korporacij, da se bodo koncem tekočega meseca pričela pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo radi direktnih prevoznih tarifov za prevoz blaga med našo državo in Avstrijo. Da se zbere za pogajanja potrebni material, se je generalno ravateljstvo drž. železnic obrnilo na pristojno sekcijo tarinlega odbora kakor tudi na najbolj interesirane gospodarske organizacije, ki naj predložijo ravateljstvu konkretne predloge glede višine novih tarifov.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne tvrdke: Jugoles, lesna industrijska družba z o. z. v Crnomlju; Društvo za prodajo Singerovih šivačih strojeva Bourne & Co, podružnica v Dolnji Lendavi; Motor-spirit, družba z o. z. v Ljubljani.

Vpisi v zadružni register. Vpisali sta se nastopni zadruzi: Kreditna zadruza za trgovino in obrt v Murski Soboti, r. z. z o. z. in Zivinovska zadruza za Slovenske gorice pri Sv. Lenartu v Slovgoricah, r. z. z o. z.

Odprava konkurza. Ker se je sklenila prisilna poravnava, je odpravljen konkurz o imovini Angele Lorber, trgovke v Lokah pri Trbovljah.

Borza

Dne 11. decembra.

DENAR.

Zagreb. V današnjem prostem prometu so bili zabeleženi sledeči kurzi: vojna odškodnina 345 bl. (244.50—345), 7 odstot. invest. pos. 79—79.50 (79 do 79.50), Berlin 13.485 den. (13.4715—13.5015), Italija 246.50—247 (245.25—247.25), London 275.10 den. (274.88—275.68), Newyork 56.65 den. (56.556 do 56.756), Pariz 225—227 (223.75—225.75), Praga 168.15—168.20 (167.80—168.60), Dunaj 8.00 den. (7.985—8.015), Cvrh 10.95 den. (10.9275—10.9575).

Cvrh. Belgrad 9.13 bl. (9.125 bl.), Pešta 72.55 (72.50), Berlin 123.09 (123), Italija 22.60 (22.42), London 25.105 (25.09), Newyork 517.625 (517.50), Pariz 20.25 (20.30), Praga 15.34 (15.85), Dunaj 73.05 (73.05), Bukarest 2.55 (2.60), Amsterdam 207 (206.60), Bruselj 72.05 (72.00), Kopenhagen 137.00 (137.85).

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.4825. Kodanaj 188.60, London 24.34, Milan 31.73, Newyork 708.000, Pariz 28.03, Varšava 78.43. — Valute: dolarji 706.40, angleški funt 34.28, lira 31.67, dinar 12.45, češkoslovaška krena 20.935.

Praga. Devize: Lira 151.925. Zagreb 59.35, Pariz 132.67, London 163.10, Newyork 33.615, Dunaj. Don.-savska-jadr. 785.000, Zivno 769 tisoč, Alpine 376.500, Grenitz 60.000, Trbovlje 400 tisoč, Hrv. esk. 136.000, Leykam 123.500, Hip. banka 62.000, Avstrijske tvornice za dukat 279.000, Mundus 1.085.000, Slavonija 23.900.

Kulturni pregled

Iz novosti drž. licejske knjižnice v Ljubljani.

(Priobčuje dr. Joža Glonar.)

(Izreži in shrani! Se boljše pa je, če izrežeš posamezne naslove, ki te zanimajo, jih nalepiš na karton in sproti alfabetično urediš!)

- Abraham M.: Theorie der Elektrizität. Leipzig 1923. (42.907.)
- Arrhenius Sv.: Die Vorstellung vom Weltgebäude im Wandel der Zeiten. Leipzig 1911. (40.096.)
- Bartels Ad.: Einführung in die Weltliteratur (von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart). München 1913. (42.883.)
- Behrmann W.: Im Stromgebiet des Sepik. Eine deutsche Forschungsreise in Neu Guinea. Berlin 1922. (42.845.)
- Benz R.: Märchendichtung der Romantiker. Jena 1926. (42.994.)
- Bogdanović K. & P. Lebl-Ablala: Теорија и историја. Београд 1923. — (42.822.)
- Bolte I. & I. Polivka: Anmerkungen zu den Kinder- und Hausmärchen der Brüder Grimm. Leipzig 1913-18. (42.871.)
- Brentano Fr.: Vom Ursprung sittlicher Erkenntnis. Leipzig 1889. (42.867.)
- Bücher K.: Gesammelte Aufsätze zur Zeitungskunde. Tübingen 1926. (42.905.)
- Choulant L.: Handbuch der Bücherkunde für die ältere Medizin. Leipzig 1841. (42.974.)
- Chresiomatie. Kirkeneslovanska. Uspofádal V. Vondrák. V Praze 1925. (42.972.)
- Croce B.: Problemi di estetica e contributi alla storia dell'estetica italiana. Bari 1910. (42.955.)
- Cvitič J.: Упутство за читање и олажавање психичких особина. Београд 1911. — (42.969.)
- Cysarz H.: Literaturgeschichte als Geisteswissenschaft. Halle a. S. 1926. (42.908.)
- Despotović P.: Историја педагогика. Београд 1926. — (42.815.)
- Deesey E.: Johann Strauss. Ein Wiener Buch. Stuttgart 1922. (42.810.)
- Döhl H.: Die Determinanten. Darmstadt 1874. (42.926.)
- Dominkus F.: Die nationalen Bestrebungen der Slovenen. Graz 1899. (42.965.)
- Erdmann J. E.: Grundriss der Psychologie. Leipzig, 1873. (42.876.)
- Feist S.: Etymologisches Wörterbuch der gotischen Sprache. Halle 1923. (42.812.)
- Friedrichs E.: Russische Literaturgeschichte. Gotha 1921. (42.925.)
- Geschichte der indogermanischen Sprachwissenschaft seit ihrer Begründung durch Fr. Bopp. Hg. v. W. L. Prellberg. Strassburg 1916. — (42.873.)
- Giordani P.: Za srbsko vojsko. Milan 1919. (II 42.642.)
- Hedin A.: Mein Bruder Sven. Leipzig 1925. (42.800.)
- Hehn V.: Italien. Ansichten und Streiflichter. Berlin 1905. (42.904.)
- Jirkov A.: Les confins occidentaux des terres bulgares. Lausanne 1915. (42.847.)
- Jacobs M.: Ibsens Bühnentechnik. Dresden 1920. (42.859.)
- Jensen A.: Jaroslav Vrchlický. En litterär studie. Stockholm 1904. (42.909.)
- Jopson N. B.: The Distribution and Interrelations of the Slavonic Peoples and Languages. London 1922. (42.967.)
- Kacst J.: Geschichte des Hellenismus. Berlin 1926. — (42.889.)
- Karsten R.: Beiträge zur Sittengeschichte der südamerikanischen Indianer. Abo 1920. (42.769.)
- Kröger O.: Die lithographischen Verfahren und der Offsetdruck. Leipzig 1926. (42.828.)
- Kukovec I.: Umetnost in kritika. Dunaj 1905. (42.961.)
- Liga, Jugoslovenska demokratska. Ženeva 1919. (II 42.654.)
- Luschin v. Ebengreuth, A.: Windische Wallfahrer am Niederrhein. Laibach 1884. (42.858.)
- Matković D. Vl.: Локана уписа у Епископ. Београд 1920. — (42.865.)
- Meinecke Fr.: Die Idee der Staatsraison in der neueren Geschichte. München 1925. (42.937.)
- Mitrović V. J.: Оценајно право с нарочитим обзиром на српско законодавство. У Београду 1926. — (42.819.)
- Mourret F.: Les Pères de l'église: IVe et Ve siècles. Paris 1921. (II 42.713-2.)
- Naumann A.: Grundriss der Thermochemie. Braunschweig 1869. (42.928.)
- Norren Ad.: Einführung in die wissenschaftliche Betrachtung der Sprache. Halle a. S. 1923. (42.912.)
- Oblas domova. Se zvláštním zřetelům k zahraničnim krajinám. V Praze 1924. (42.931.)
- Pitárie L.: Plato, Aristoteles und die reine Rechtstheorie. Wien 1921. (42.854.)
- Planck M.: Kausalgesetz und Willensfreiheit. Berlin 1923. (42.946.)
- Randi O.: La Jugoslavia. Napoli 1922. (42.875.)
- Schaller J.: Leib und Seele. Zur Aufklärung über Köhlerglauben und Wissenschaft. Weimar 1858. (42.936.)
- Scheffler H.: Die Theorie der Wärme. Braunschweig 1875. (42.929.)
- Schissel v. Fleschenberg O.: Die griechische Novelle. Rekonstruktion ihrer literarischen Form. Halle a. S. 1913. (42.892-2.)
- Šladović E.: Obrtno pravo. Zagreb 1926. (42.789.)
- Spomenici, Odabrani, episkop prava (od XII do kraja XV veka). Prapukno A. B. Conojan, Bеоград 1926. — (42.837.)
- Stern W.: Psychologie der frühen Kindheit bis zum sechsten Lebensjahre. Leipzig 1923. (42.917.)
- Sturzenegger C.: Serbien im europäischen Kriege 1914/15. Zürich 1916. (42.940.)
- Sulek B.: Dr. Ivan Bleiweis-Trstenički. U Zagrebu 1882. (42.945.)
- Troelisch E.: Der Historismus und seine Überwindung. Berlin 1924. (42.911.)
- Victor K.: Geschichte der deutschen Ode. München 1923. (42.771-1.)
- Vossler K.: Positivismus und Idealismus in der Sprachwissenschaft. Heidelberg 1904. (43.006.)
- Wendel H.: Von Marburg bis Monastir. Frankfurt a. M. 1920. (42.963.)
- Wollman Fr.: Srbschorvatské drama. Přehled vývoje do války. V Bratislavě 1924. (II 45.140-5.)
- Wundt W.: Logik der Geisteswissenschaften. Stuttgart 1921. (II 42.707-3.)
- Zupančič R.: Le problème d'interpolation et la formule de Taylor. Paris 1915. (40.718.)

Jezikoslovni paberki.

Uporaba predikativnega instrumental v slovenski nemožna. Dasi je ta instrumental slovenski popolnoma tuj, se nekateri vendarle trudijo, da bi ga uvedli. A noče se jim posrečiti. Do edinega se spravilo. In tako pišejo: minister je imenoval učiteljem, pa najsi je imenoval enega, ali dva ali tri ali še več. Pravilna bi bila torej konstrukcija, minister je imenoval učiteljem, učiteljema, učitelji. A teh konstrukcij ne čitamo nikoli, dosledno le edninski. Torej čemu posnemati srbsko in v tem oziru, če ni mogoče! Ostanimo pri slovenskem starem izražanju s predlogom pri akuzativom: imenovati za učitelja! Učimo se rajši od srbsčine blagorlasja in pišimo vojašnica, a ne vojašnica, gledališni, a ne gledališni itd. Tudi tisto grdo izražanje z infinitivom opustimo po zgledu srbsčine, n. pr. odločil sem se jutri k tebi priti, nego pravilno: odločil sem se, da pridem jutri k tebi. Na ta način lepšajmo in čistimo jezik tuje nemške navlake!

Pridevniki z obrazilom ov (ev). Slovnica uči, da tvorijo pridevnike na ov (ev) samo imena moških bitij in pa rastlin, dreves in le-teh sadov. N. pr. bratov, konjev, jagodov, jelšev, fižolov, rižev. Tvorba pridevnikov s tem obrazilom od drugih samostalnikov so po tem nauku nepravilne in slovniki jih pregledajo na vso moč. Temu nauku pa nasprotujejo enake tvorbe v živem jeziku. Naj pričajo o njih naslednji primeri: Olove dročice, noževa ostrina, noževa oplati, meševе nožnice, mozgova kost, sirovi štruktji, kruhova skorja, kečsevo dno, škafovo uho, vodnjakov obod, špehova potica, cmokova juha, makaronovo meso, križev pot, čebelnjakov pod, podčve deske, Golovčeva flora, Stolov, Trglavov vrh, plinova luč, premogova žila, kolovratovo vreteno, — salpotrov, kremenčev, alabastrov, herbarijev itd. Vse te oblike so v rabi, pa ne kaže prav nič čistega slovenskega jezika. Narod jih je stvoril in uvedel samozvestno. In tako še dalje snuje po svojem čutu in po živi potrebi pridevnike na ov preko neutemeljenega slovenskega pravila, ki prežira živi jezik. Tuto so nastali pridevniki: stakov, samostalnikov, pridevnikov, torkov, pelkov (n. pr. pelkova juha — postna juha. Res ne vem, kako naj bi drugače rekli nego torkov »Slovenec? Načrte ne »Slovenec od torka! Ali ni tudi nerodno urednik »Zvonac in edino lepo »Zvonove urednik? Poleg oblik na ov (ev) imamo seveda tudi oblike na en, n. pr.: od kruha krušen: krušna peč, od krila krilen: krilna gora, krilen ovitek. Vsek jezik se hoče razvijati v govoric in v knjigi, pustimo to svobodno tudi slovenski! V početku omenjene zastarele slovnice pravilo treba torej postaviti na širšo podlago in opustiti omejevanje pridevnikov na ov (ev).

Kaj nas uči beseda lešnik. Besede lešnik prvotna etimološka oblika je bila lešnik. Ta oblika navaja Pleteršnikov slovar kot edino pravilno, pripominja pa, da se navadno piše in govori lešnik. — Ker ima urbi obliki lešnik dostavek »pogla« — ta dostavek mu rabi za označevanje nepravilnih oblik — jo torej smatra za nepravilno. S tem dostavkom je zavrgel slovar obliko, ki je v slovenski povsed edina v rabi v pisavi in govoric. Isto velja glede oblike besed mrtvašnica, vojašnica, smetišnica itd., ki jih slovar navaja kot edino pravilne, v resnici pa veljajo le oblike mrtvašnica, vojašnica, smetišnica. Le te oblike so nastale kakor oblika lešnik po pravilu, ki je dosledno uporabljeno v vsem živem jeziku. Vse druge oblike je ustvarila nasilna teorija, ki se šepere po naših slovarjih, iz njih pa po publikacijah naših pisateljev in piscev. Jezikovno pravilo je, da izpada v glasovni skupini šta glasnik š. Navedeni samostalniki kažejo to pravilo. Po njem bi morali pisati vse besede s prvotno skupino šen. Zato so tudi napačne pridevniške oblike vseučilišni, semenišni, gledališni, pravilne pa: vseučilišni, semenišni, gledališni. Tako pišejo tudi Srbi in Hrvati, ki jim je v čisti mehkoata jezika. Pravilno pa je vseučilišen P. L., ker je skupina šen m. d. dva samaoglasnikoma. Skupina šen je, da se ohranilo v knjižni slovnici iste teorije, ki ustvarja oblike, prav nič podobne živemu jeziku. Skrbimo, da bo beseda blagorlasja, zvočna, ne pa trda kakor lešnik, da končam s to trdino.

Ali so naši nemško-slovenski slovarji praktično sestavljeni? Takoj od kraja moram reči, da niti eden ne podaja preciznih izrazov in oblik za nemške besede. Da so pomanjkljivi glede strokovnih nazivov, moram tudi poudariti. Avtorji se v tem oziru premalo zanimajo za strokovne vede, ki so si že dokaj nazival ustvarile in ustanovile. Da ne vstopajmo strokovne terminologije, je pač posledica neleppe navade slovenskih slovnstvenikov, da si ne iščejo sotrudnikov. Za vsak slovar bi bilo treba več strokovnjakov, ki bi se posebej brigali za izrazila raznih strok. Tako skupno smoteno delo bi nam ustvarilo dober, uporaben slovar. Ker avtorji tak ne ravna, napreduje slovarji le v tehničnem oziru, sicer pa dobivamo od izdaje do izdaje enako pomanjkljivo. Naj govorim konkretno! Vzemimo besedo Bühne. Za to besedo čitamo besede: oder, igralnica, prizorišče, prizorišnica, pozornica. Katera beseda izraža torej Bühne? Vse vendar ne. Bühne je gledališki prostor, kjer se vrši prizori. In ta prostor se zove ali oder ali prizorišče. Vsi drugi izrazi ne veljajo. Pozornica je srbsko-hrvatski izraz, a jako neroden, ker na odru se ne vrše pozori, nego prizori. Od besede prizorišče imamo že zdavnaj izraz prizorišča za Bühnenmeister. Znan je že izza dobe, ko smo zgradili novo deželno gledališče. Novo izkovan izraz odrišček in odriščni moštar nikakor ne veljata. — Eako naj se nadalje koristimo s kopico besed za Stich: zabod, ubod, vbod, zbodilaj, bodec, ubad ali za Pfandung: rubljenje, rubilo, rubitev, rubež, rubežen, zarubitev? S takimi sooblikami si ne more človek pomagati pri učenju in pisanju jezika. — Naj navedem še nekaj primerov: družba in društvo za Gesellschaft — prav samo družba; vdovstvo in vdovačina za Witwenstand — prav samo vdovstvo; vdovačina in užitek za Wittum — prav samo vdovačina; dobiček, dobiček, pridobitev — prav samo dobiček; podoba, oblika, lice, obraz, lik za Form — prav samo oblika; stvar in stvar za Geschöpf — prav samo stvar; strešnik in skodelnik za Schmelnelagel — prav samo skodelnik; maziliti, mazati za salben — prav samo maziliti; predočiti, predočiti za vorstellen — prav samo predočiti; pripravljajnica, osnovna šola — prav samo prvi izraz. — Napačno je tudi tvorjenje novih izrazov, če jih že imamo v besednem zakladu. N. pr.: za Saiteninstrument imamo izraz godalo, čemu torej strunsko glasbilo in celo strunjak! — Pri tvorjenju novih izrazov se rado primeri, da avtorji rabijo besede, ki imajo še svoj določeni pomen. Tako n. pr. znači beseda postat ali postaje vrsto delavcev na polju ali v vinogradu. Nikakor torej ne kaže, da bi jo rabili tudi za Zimmerflucht, to je le (podolžna) vrsta sob, ne pa postaje sob ali celo sobansko postojalo. — V praktičnem slovaru tudi ne sodijo opisi izrazov, kakor n. pr. za Brackwasser: z morsko soljo pokvarjena voda. Opis je celo napačen. Brackwasser je

zmes morske vode ali mornice in sladke iz potoka ali reke, ki se izliva ob obali v morje. Izraz za to je somornica. — Grajat je tudi, da se slovarji ne drže osnovnih besed pri izražanju sekundarnih izrazov. N. pr.: Gewähr je jamstvo, poročilo, za Gewährbrief pa čitamo zagotvilni list. — Kakor kipeenje soizrazov motijo in begajo tudi sooblike, kakor gradski in grajski, ključavnica in ključanica, ozal, ozal in vozal. Pravilno so le oblike: grajski, ključavnica in vozal, torej tudi vozalni, vozelniki. Ob tej priliki naj posebno poudarim, da je oblika grajski edina podlaga vsem izvedenkam, torej sta pravilni samo obliki grajski in grajsčina. To je veljalo ves vek, zakaj torej neutemeljeno novotarjenje z oblikami graščak in graščina? Na ta način se ne bo naš jezik nikoli ustalil. Vsek čas vstan kak prorok in vrže na cesto svoj izmislek, s katerim hoče jezik preustrojiti. Sedaj so se nekateri spravili na prefikse in sufikse. Ljubše so jim okrajne oblike na konzonante nego vokalne so glase. To se vrši v knjigi in na odru. Ne vemo, odkod postaja ta anarhija. Kje je forum, ki bi ustavljal samovoljnost nekaterih ljudi? Naj bodo prihodnje izdaje naših slovarjev bolj precizne! Kakor kažejo turisti značbe, katerih naj se drži, da hodi prav in varno, tako naj tudi praktičen slovar znači pot v izražanju jezika.

Zadložki.

Ljubljansko gledišče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 12. decembra ob 15: KOVARSTVO IN LJUBEZEN. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 13. decembra: STALNI GOST, BOU-BOUROCHE. Red C.

Torek, 14. decembra: Zaprto.

Sreda, 15. decembra: DRUGI BREG. Red E.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Nedelja, 12. decembra ob 15: MRTVE OČI. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 13. decembra: Zaprto.

Torek, 14. decembra: TANNHAEUSER. Red A.

Sreda, 15. decembra: MANON. Red B.

Mariborsko gledišče

Nedelja, 12. decembra ob 15: PEPELKA. Otroška predstava.

Ob 20: VESELI KMETIČ.

Ponedeljek, 14. decembra: Zaprto.

Torek, 14. decembra ob 20: LJUBEZEN. Abonma C. Gostovanje ge. Wintrove in gg. Rogoza in Šesla.

Sreda, 15. decembra: Zaprto.

Četrtek, 16. decembra ob 20: MANON. Premijera. Slavnostna predstava.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 12. decembra: SRENJA. Začetek ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 19. decembra: HANICE POT V NEBESA. Premijera. Začetek ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 26. decembra: HANICE POT V NEBESA. Začetek ob 3 popoldne.

Glasba

Matin Zeleznik: Priidi, Rečnik sveta!

Deset pesmi za adventni čas za mešani in ženski zbor zložil — z dovoljenjem škof. ordinariata v Ljubljani 8. nov. 1926. Samozaložba. Cena 10 Din.

Ce nad temi skladbami ne bodo imeli veselja prav vsi naši zbori, pa res ne vem, nad katero ga bodo. Glavo bi človek skoro zastavil, da ga ne bo slovenskega zbora, ki bi hotel te pesmi pogrežati, toliko je v njih nežne, mehke lepote, navzile vsej jasnosti vendar polno tajinstveno trpkoga čara: prav tako, kakor je za tihi, skrivnostno resnobni adventni čas tako primerno.

Najbolj nas veseli ta v celoti kar preprosta, jasna zamisel, predvsem po melodični plati, ki ji dobro odgovarja preprostost in vedra jasnost harmonične plati. Če se jasni, harmonični potek na prav malo mestih nekoliko zagosti in zameglji, nič hudega, saj se s harmonijami prepreženo nebo takoj zopet razvedri. Dasi so v zbirki nanizane v pestro enoto malodane vse estetično spoznavne vrste pesmi: od najrahlejšega liričnega šelesta do skoro tragično se popenjajoče dramatike, je vendar celoten značaj teh skladb rahla, občutljiva mehkoča, obzirna nežnost. In kot najlepši cvet se je iz tega dehtečega šopka razvila št. 10., ki jo bodo poleg dramatično se razvijajoče št. 4. brez dvoma tudi največ peli. Za oko je res tudi daleko najlažja; toda kdor jo bo hotel res lepo peti in vse nežne, le prav dovzetnemu čuvalstvu zaznavne globine poznati, bo moral z neznansko pažnjo na njo nanašati na vso moč rahlo odtehtane deklaratorične, tenko prevežane dinamične, najbolj pa venomer živahno, pa časovni meri vendar skoraj iracionalne, bolj čustvu kakor čutom zaznavne prvine. Vsa skladba naj bi (s ponavljanjem vred) trajala eno minuto in deset do dvanajst sekund.

Skladbe so kratke, po večini 8—16 taktne, kar naj velja kot izraz zadovoljstva, saj je v teh malo taktih splošno veliko povedanega. Škoda je, da sta pri nekaterih pesmih pisani samo po dve kitici; tri, štiri in več bi se jih pelo. V treh pesmih bi si tudi želel nekaj malo ritmičnih izprememb. Št. 6. že z osmimi taktom končaj svojo prvo periodo, tako da imata zloga v i - ca polovinski namesto celink; ostali prehod 9. takta se potem sloh izpusti. Čemu naj bi ritem zastajal in se razbijal? To so vršične pesmi s stiki, zato naj se stiki tudi v glasbi kažejo. (Še koral jih dela — celo v prozi.) Če bi alt v predzadnjem taktu imel na drugem mahu g namesto a, bi se zvečani šestni akord na zvišani IV. stopnji glasil krepkeje kakor se glasi zvečani terckvartni akord na dominantni dominantne. — Št. 9. obrzi ne pretrgano tričetrtinski takt; čemu naj se vendar v pesmi 14. taktov ritem sedemkrat menja, ko niti enkrat ni treba, saj se dosledni tričetrtinski ritem prav lepo izteče. Izprememba ritma je najlepša izprememba, ker vse preobrne, potoku vso trdnost vzame; kar se zdi, da pridobiš za deklaracijo, izgubiš daleko za jasnost, trdnost; tako pogosto mejnajo mora človek najprej dolgo premišljevat, preden začuti, kako naj bi se to pelo in še si mora z deklaracijo pomagati preko nagromadenih ritmičnih zaprek. Če pa se vzame tričetrtinski takt, si moramo samo enkrat z deklaracijo pomagati preko navideznega nesoglasja med ritmom skladbe in besedila. — Prav tako je nepotrebna menjava koncem zadnje pesmi: zadnja nota stoji brez pike, pa se lahko ohrani štirosminski takt. Sicer je pa ta skladba, če jo ritmično prav natančno preiščemo, zložena v dvaosminknem taktu.

Se eno misel, preden se od teh izredno posrečenih skladb poslovimo: Skladatelj, se zdi, sem ter tja obide želja, da bi »moderne« — to besedo nekateri istovetijo z besedo »težko« — pisal. Nič naj se za to ne trudi. Njegove najpreprostejši stvari so hkrati najbolj »moderne«. Boga naj za-

hvali za svoj »lahki dar in naj ga prav nič ne poskuša sebi in drugim delati »težkega«. Težko naj pišemo tisti, ki lahko in hkrati plemenito ne znamo, ki je takrat, če začnemo »lahko« pisati, nevarno, da ne zaideemo v plehko vsakdanost ali celo v neukusno prostaštvo. Komur je dano hoditi po prostih, jasnih, cvetočih livadah, čemu naj se zaganja v trnjevo goščo?

K.

Dve božični pesmi je izdal Stanko Pročar m. l. Prva (na besedilo župnika Marčiča) je s tem izšla v II. izdaji; je pa znana: »Le spi, le spi, nebeško Dete ti!«, ki je takoj, ko so jo prvič peli (pri koncertu v stolnici) vzbudila veliko pozornost in se je poslušavcem takoj priljubila. Lansko leto jo je objavil »Cerkv. glasbenik«. Odlikuje se po posebni nežnosti, izredno mehki deklaraciji in ljubeznivi harmonični sočnosti. Skladba bo napravila povsod najugodnejši vtis, pevec se bodo za njo navduševali, ker je melodično izredno lahka. Seveda je po deklaratorično prav tako občutljiva. Zelo skrbne prevodnosti je treba pri petju sredine in konca, da si melodike in ritmike tega dela ne bo bolj upravičeno lastil koreograf kakor srce, prevzeto po božični radosti in sreči, ki jo pesem sicer v tako izredni obliki izžareva.

K.

Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani priredi v četrtek, dne 16. t. m. na predvečer rojstnega dne Njegovega Velikana v kralja v Unionski dvorani koncertno akademijo, na kateri nastopijo dijaški pevski zbori vseh ljubljanskih srednjih šol in obeh učiteljskih. Podrobni spored objavimo v ponedeljkovi številki, občinstvo pa opozarjamo, da so vstopnice v predprodanju v Matični knjigarni od ponedeljka popoldne dalje.

Simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani, ki bi se imel vršiti jutri v ponedeljek dne 13. t. m. je preložen ter se vrši v ponedeljek dne 20. t. m. v Unionski dvorani. Na programu so skladbe Borodina, Glinke, Honeggerja in Stravinskoga. Ze kupljene vstopnice ostanejo v veljavi.

Knjige in revije

Razprave. Izdaja Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani. III. V Ljubljani, 1926. Cena 100 Din. Naročajo se pri Znanstvenem društvu za humanistične vede v Ljubljani, univerza. Izšel je III. letnik »Razprav« slovenske akademije znanosti, ki se skriva pod zgornj navedenim skromnim naslovom Znanstvenega društva za humanistične vede, s sledečo zanimivo vsebino: 1. Avg. Musič: Negacija ni. 2. Pet. Skok: Lat. Caesar — Caesar. 3. Fr. Kidrič: Prešernove odklonjene prošnje za advokatu. 4. Anton Breznik: Slovenski slovarji. 5. Iv. Prijatelj: Ustanovitve »Ljubljanskega zvon« in celovskega »Kresac«.

Prosvetna zveza

Št. Vid n. Lj.: Blaž Potočnikova čitalnica priredi danes popoldne po večernicah protialkoholno predavanje za mladino in zvečer za odrasle člane. Predava g. oficijal. Puhar. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. S tem predavanjem zaključimo zdravstveni tečaj, katerega je priredil v našem domu Higijenski zavod iz Ljubljane. Številna udeležba, vsakokrat nad 500 poslušalcev, dokazuje, kako primerna so ta predavanja za naša prosvetna društva. Tudi higijena je panoga, ki spada pod prosveto.

Zdravstvena predavanja: Prosvetna zveza prosi vsa društva, ki nameravajo v bodočem letu prirediti zdravstvena predavanja, da to takoj javijo Prosvetni zvezi. Navesti je treba dan, čas in kraj, kjer se predavanja vršijo. Obetnem sporočamo društvom, da znaša prispevek za predavanja od vsakega poslušalca en dinar. S tem krije Higijenski zavod vse stroške za predavatelja, za operaterja in potrebne aparate.

Cerknica: Prosvetno društvo proslavi jubilej sv. Frančiška dne 12. t. m. ob 3 popoldan s predavanjem o sv. Frančišku in o delovanju njegovih sinov med Slovenci. Predavanje se vrši s pomočjo skioptičnih slik.

Kamnik: Na prihodnjem prosvetnem večeru dne 14. t. m. bo skioptično predavanje o Vezuvi in zasutem mestu Pompeju.

Predoslje pri Kranju: V nedeljo 12. t. m. priredi prosvetno društvo takoj po večernicah ob 3 popoldne predavanje o letošnji največji verski prireditvi o Evharističnem kongresu v Chicagi. Predavanje pojasnjuje skioptične slike.

Jesen'ce: Delavsko prosvetno društvo priredi 15. t. m. ob 8 zvečer delavski prosvetni večer. Na sporedu so godbene in deklaratorične točke ter skioptično predavanje o generalni stavki v Londonu.

Zužemberk: V nedeljo 12. t. m. bo v prosvetnem društvu po večernicah skioptično predavanje o prvi dobi krščanstva na rimskih tleh.

Št. Vid pri Služni: V društvenem domu priredi prosvetno društvo 12. t. m. ob 3 popoldne Alojzijevo proslavo. Na sporedu je skioptično predavanje o sv. Alojziju in o sv. Stanislavu.

Dob pri Domžalah: Prosvetno društvo vabi svoje člane in prijatelje društva na predavanje s pomočjo skioptičnih slik in filma. Predavanje bo o Lurškem romanju in prikazovanju Matere božje v Lurdu. Vrši se 12. t. m. ob 3 popoldan v društvenem domu.

Groblje pri Kamniku: Danes popoldan ob 3 se vrši občni zbor prosvetnega društva. Na sporedu je tudi predavanje prof. Dolencea.

Hrastje pri Kranju: V nedeljo, 12. t. m., priredi Slov. kat. izobr. društvo poučno predavanje o mapi in njena praktična uporaba pri kmetijstvu. Začetek predavanja po večernicah ob pol 3 popoldan.

Trnovo pri Ljubljani: Prosvetno društvo in tukajšnje organizacije so si zgradile lastno dvorano. Tiho blagoslovljenje novih prostorov bo v nedeljo 12. t. m. ob pol 11 dopoldne. Zvečer pa bo prosvetna prireditev.

Smlednik: Prosvetno društvo »Kvišku« vabi prijatelje in člane društva na zgodovinsko predavanje o pračloveku. Predavanja bodo pojasnjevale skioptične slike. Začetek v nedeljo, 12. t. m., ob treh popoldne.

Sela pri Kamniku: O Dantejevi Divini Comediji bo predavanje v nedeljo, 12. t. m., ob treh v društvenem domu. Predavatelj nas bo peljal s pomočjo skioptičnih slik v peklo, v vica in nebesa, in sicer po oni poti, katero je zamislil pesnik Dante.

Sora: Dne 12. t. m. priredi Slov. izobraževalno društvo ob treh popoldne v društvenem domu igro »Požigalčeva hča« v šestih dejanjih.

Krelova prosveta v Ljubljani vabi svoje članice na skioptično predavanje v ponedeljek, dne 13. t. m., ob 8. uri zvečer. Na sporedu je predavanje od Londona do Ljubljane.

Šiške: Prosvetno društvo priredi v ponedeljek zvečer ob pol osmih v društveni dvorani predavanje s skioptičnimi slikami: Sprehod po Berlinu.

Vodice: Prosvetno društvo vabi na predavanje o Palestini, ki bo v nedeljo, 12. t. m., ob treh popoldne. Predavanje bodo pojasnjevale svetlobne slike.

Poravnajte naročnino!

Sport

Sportni teden

O pospeševanju sporta smo priobčili včeraj poseben članek. Dodamo še tole W. R. Kean, predsednik floridske železnice je daroval univerzi Chapel Hill v Severni Karolini 275.000 dolarjev za zgradbo velikega nogometnega stadiona, ki se bo imenoval v spomin na umrle Keanove starše »Keanov spominski stadion«. Sedežev bo 24.000. Z zgradbo bodo takoj pričeli. — Francoska vlada bo dajala telovadnim in sportnim zvezam odslej 290 tisoč frankov več podpore na leto kot dosedaj. — 5. 6. 1927 se bo vršil na Dunaju policijski sportni kongres. — Nemčija šteje nad 7 milijonov včlanjenih sportnikov in telovadcev. Glej včerajšnjega »Slovenec«. — Da so tudi jezuiti med propagatorji sporta, smo pisali v »Slovenec« 10. t. m. — Fasižem si lasi tudi goljuf sporta; glej »Slovenec« 8. t. m. — O sodelovanju sporta in umetnosti priobčimo poseben članek. — Prav tako tudi o telovadbi na olimpijadi, in pa, da je sportnikova dolžnost v prvi vrsti poklicna, potem šele sportna.

V Mieranu je šahovski turnir; z velikim uspehom se ga udeležuje naš rojak Kostić. Rekorderji tekem v Münchenu se pa s prav tako dobrim uspehom udeležuje drugi naš rojak Peter Kopp iz Zagreba; saj smo že zadnjič pisali o njem. — Rokoborna tekma se tudi v Hamburgu, najodličnejši udeleženci so Jaago, Petrovič, Schwarz in Westergaard-Schmidt.

Seznam največjih nogometnih tekem smo priobčili 8. t. m. Dodatno poročamo še, da je bil B. A. C. potolčen v Budimpešti od kluba Ferencvaros 1:3; da je New Castle, favorit na Angleškem, da pride Rapid v Zagreb, da je spor med Ogrsko in Italijo poravnán, da je igral Sp. Klub Fürth v Barceloni drugo igro proti klubu Barcelona 3:3 (beremo: Meisterstück). Zadnjič je zmagal Fürth 1:0, sedaj je rezultat 3:3; to je res veliko. — 40 let stari berlinski nogometaš Tewes je dobil zlat sportni znak; 100 metrov je pretekel v 12,3, 10 km v 45 minutah, 300 metrov je plaval v 8 minutah, v 100 m je skočil 1,86, kamen (16,5 kilogramov) je sukal 9 metrov daleč. — Francosko nogometno društvo Racing Club de France šteje skupaj 403 leta, vsak igravec torej nekaj nad 36 let. Nikdar nisi star in tudi ne smeš misliti, da si star! Zaponimi si to!

Maori so prišli na Francosko nazaj in so za uvod premagali izbrano moštvo Francije 13:3.

V francoskem seznamu tenisa so pa kar trije na prvem mestu, vsi enako vredni: Lacoste, Borotra in Cochet. Četrtri je Brugnon. — Borotra bo igral v Švici pri prvenstvenih tekmah v zaprtih prostorih tudi proti Nemcem. S tem je led prebit. V marcu bodo na letnem zborovanju mednarodne zveze tenisa glasovali tudi Francozi za sprejem Nemcev, in ne bo proti vstopu Nemcev nobene ovire več. — Pyle se zelo trudi, da bi dobil v svoj »cirkus« tudi brata Koželuha. Kako se mu njegova turneja splača, smo pisali 10. t. m. Tam beremo tudi o »čistem amateru« Tildenu. Največja privlačna sila cirkusa je Suzana. Hočejo, da bi se spet borila proti Heleni Wills; Suzana pravi, da bi se, a ker je sedaj profesionalna, zahteva primerno odškodnino. Edini boj Suzane proti Heleni se je končal 6:3 in 8:6 za Suzano. Suzana se sedaj imenuje »Princezinja Lesketajoča vodca«. To ime so ji dali Indijanci rodu Pueblo, za botra sta ji bila poglavarja Vednozeleno drevo in Samotni orol. Tudi mi smo jo v »Slovenec« 8. t. m. primerno proslavili. — Na Angleškem, v domovini modernega sporta, je nastalo letos nad 100 novih klubov tenisa in je vseh skupaj sedaj 1890.

Maratonski tek južno Afrike je dobil šele 18 letni Steyler v 2:48:18. — Poljak Freyer ima vse poljske rekorde v teku od 3 do 15 km; torej nekakšen poljski Nurmi. Brali smo sicer, da ima vse rekorde od 3 km do maratonskega teka, a to menda ne bo držalo, ker beremo pri 20 km ime Szelestowski. — K berlinskih halski tekmah se je prijavilo 1700 tekmecev, med njimi Peltzer, Körnig in Wege. Da misli Nurmi na revanšo s Peltzerjem, pišemo v posebnem lanku.

Maloney je Dinerja premagal v 10 rundah po točkah. Glej »Slov.« 7. t. m. — Prav tako v 10 rundah po točkah je premagal Micky Walker Tigera Flowera in mu je še 60.000 dolarjev za to plačal, ker ni vstopilna toliko znesla, je moral torej za svojo zmago še doplačati Porathu pa ponujajo prav teko nalogo, boj s samim Jackom Delaneyem! Kako hitro gre naprej! Porath je bil olimpijonec v Parizu leta 1924.

Japonka Furni Terato, 16 let stara je plavala 100 m v 1:12:4 in je dosegla s tem svetovni rekord Američanke Ethel Lackie. — Nemec Hinz

Faut je plaval 100 metrov prsno v 1:15,6, za 0,2 sekunde bolje kot je svetovni Rademacherjev rekord. — Članek o plavanju smo priobčili 7. t. m. in smo govorili tam tudi o 14 letnem newyorškem dijaku Kojacu, ki je plaval 100 yardov v 55,2; Kojac je najbrž jugoslovanskega pokolenja.

Petindvajset let je držal rekord Švicarja Jaceka v dirkanju na 100 milj (160.933 km) v Zenevi je prevozil 28. 10. 1901 to razdaljo — brez vodnika — v 4:55:7,8; sedaj šele mu je vzel rekord avstralski kolezar Hubert Opperman, v 4:36:4 (4 ure 36 minut in 4 sek.). — Mednarodni kolezarski kongres v Milanu je dovolil Nemcem prireditve svetovnih tekem leta 1927 samo s pogojem, da se nemške zveze strnejo v celoto, to se je zgodilo in so vse sedaj v zvezi »Bund Deutscher Radfahrer«.

Naslov ameriškega avtomobilnega prvaka si je priboril Harry Hartz; drugi v klasifikaciji je indjanopolski zmagovalec Lockhardt. — Anglež Campbell je z zgradbo svojega ogromnega avtomobila že zelo napredoval. Hoče dosegati fantastično hitrost 800 kilometrov.

Švicar Mittelholzer je odletel na napovedano avialično potovanje po Afriki. Mittelholzer je med najboljšimi aviatiki sveta.

Thorleif Haug se imenuje »norveški smučki kralj« in nosi to ime po pravici; na olimpijadi je zmagal v tekih na 18 in na 50 km ter v kombiniranem teku. »On je najslavnejši smučar sveta«. Sedaj je skupaj s Strömstadtom, ki je bil na olimpijadi v teku na 50 km prvi za njim, otvoril tovarno za izdelovanje smuč. Od kralja do naraja!

NAJPRVO DOLŽNOST, POTEM ZABAVA.

Francoski vojak Duverger je odšel brez dovoljenja predstojnika iz vojašnice, da tekmuje v sosednem kraju v nogometni igri. Imel je nesrečo in si je zlomil pri igranju ključnico. Ko je prišel nazaj, mu je naložil njegov predstojnik štirinajst dni zapora, ker se je bil samovoljno odstranil iz vojašnice. Vsa stvar je prišla pred vojnega ministra; pregledal je zadevo in je dejal, naj gre do stroški zdravljenja na račun kluba, čigar član je bil Duverger in za katerega je bil tedaj igral. Klub pa ni hotel plačati. Stvar gre naprej. Po našem mnenju ima minister prav.

TUNNEY in SHAW.

Novi svetovni mojster Tunney hoče priti v Evropo in obiskati v prvi vrsti slavnega pisatelja Bernarda Shawa. Pravi, da je Shaw najznamenitejša osebnost starega sveta. Morda je to v zvezi z glavno vlogo, ki jo hoče dati Shaw Tunneyu v nekem svojem mladinskem romanu, katerega bodo sedaj filmirali. Tunney bo vlogo tudi prevzel. A pravi, da mora Shaw roman do dna spremeniti; boksin sport je v oni knjigi popolnoma napačno opisan, pravi Tunney. In Shaw je dejal, da bo roman predelal. Omeniti je treba tudi, da sta oba Irca, Shaw in Tunney.

SPORT IN UMETNOST.

Na Danskem so sprožili misel, naj bi sporne organizacije namesto pokalov kupovali dela umetnosti in s tem nagradile zmagovalce. S tem bi bilo zelo pomagano mladim umetnikom, ki se jim prav slabo godi. Izračunali so, da dobijo na Danskem sportniki vsako leto za 300.000 kron pokalov. Ker je danska krona nekaj nad 15 Din, je to nad 4.500.000 dinarjev. Ta misel je pa res lepa. Se pri nas naj bi jo udeležili!

TELOVADBA NA OLIMPIADI.

Zveza nizozemskih telovadnih društev je prevzela vodstvo in pripravo za telovadni del na olimpiadi 1928. Sedaj objavlja prve pogoje razpisa. Vsaka država odpošlje osem telovadcev, ki morajo delati teke vaje: 1. Proste vaje, trajajoče 10 do 12 minut, po lastni izbiri. 2. Dolžnostne vaje na drugo, bradlji, konju in krogu. 3. Vaje na drogu, bradlji, konju in krogu, ki si jih vsak telovadeč sam izbere in ki morajo biti pri vsakem posameznem telovadcu različne. 4. Skoki: za vse obvezen je samo skok čez konja pober; drug skok je čez konja vzdolž, zopet drug je skok s palico 2,40 do 2,65 m. ocenjen po višini in po izvedbi. Vsak skok se lahko dvakrat poskusi, boljši velja.

Poleg vrste nastopijo tudi posamezniki, na istem orodju kot vrsta in v skokih.

Nizozemski telovadci se že pridno pripravljajo. Že o Veliki noči 1927 bo poskusno tekmovanje, poleti 1927 bodo pa priredili nekakšno predolimpijado. Izbrali bodo nato 14 telovadcev in ti bodo trenirali za olimpijado naprej.

Kaj pa mi?

jeleni z rdečo in črno barvo, pa tudi risbe so vdelane v mehka ilovnata tla. V Montespanu pa so se našle figure medvedov in konj in drugih živali iz ilovice. Čudovit pogled v davno preteklost nam odpirajo te votline. Če se vprašamo, kdaj je to bilo, ne vemo, kakšni ljudje so to bili, ne vemo. Veliki, močni, drzni lovci so morali biti, ki se niso zbal niti največjih živali, a obenem tudi veliki umetniki. Kajti plastika in perspektiva je naravnost čudovita.

Grof Begouen je od l. 1921. naprej profesor prazgodovine na univerzi v Toulouse-u. »Voščino mu največ uspehov pri zanimivem raziskovanju, in želimo, da bi ohranil tudi še nadalje tako tople simpatije do nas.

Naznanila

Persko društvo »Slavice« iz Ljubljane priredi danes ob 8 zvečer v Liliij koncert umetnih in narodnih pesmi. Pri koncertu sodeluje operni tenorist g. Sv. Banovec in violonist g. Fr. Stančič.

Prvo slov. tamburaško društvo Krim priredi l. koncert v gostilni g. Antona Steinerja, Opekarska c. 81. Začetek ob pol 8 zvečer. Po koncertu prava zabava s šaljivo pošto. Prijatelje tamburje in društva vabi v čim večjem številu — odbor.

Naročajte »Slovenca«!

Dolzvedovanja

Nagrado dobi, kdor izsledí tatu, ki mi je v petek 10. t. m. po 18 ukradel izred hiše v Sv. Florijana ul. 29 moško kolo brez blatnikov, prosti tek, št. 12.595. Gospo, ki je videla nekega fanta sukat se okrog gkolesa, prosim, naj mi sporoči popis tega fanta. — Slavo Markič, Cerkvena ul. 19.

Nisem valed bojkota Italijanskega blaga NAJ-
CENEJŠI, pač pa sorazmerno s ceno in
kvaliteto najsolidnejši. Konfekcijska in-
dustrija - založba
českega in angleškega suknja

JOSIP IVANČIČ — LJUBLJANA.
Selenburgova ulica 1.

RADIO potrebščine

v največji izbiri stalno v zalogi pri
FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 Telef. 407

Radio

Ko smo zadnjič opisali svinčeni in jekleni akumulator in ga priporočili kot edino primeren vir električne energije za žarenje elektronov, nam je danes opisati nekaj akumulatorjev nadomestkov, ki jih amater uporablja, bodisi da res nima ne blizu, ne daleč prilike za regeneracijo ali polnjenje akumulatorjev, bodisi, da se mu zdi enkratni izdelek za ta vir energije previsok. — Pride pred kratkim k meni amater in spe in mi pove, da si bo sestavil trožarnični radioaparát, si kupil akumulator s 7 amp. urami in ga polnil kar sproti s 4 uokrimimi elementi, češ, brez noli in dan bodo oddali elementi akumulatorju golovo toliko elektrike, da bom zvečer lahko 3 ure svetil s 3 žarnicami. Vsak mesec dodam nekaj bakrene galice in vsakega pol leta nove negativne elektrode in v cinkaste pločevine, pa so vsi stroški v kraju. Sicer imam istoimen tok v hiši, pa čemu silnosti s periodično polnitvijo, ki je ni treba. Moč je logično sklepal, pa sem mu odsvetoval njegovo namero in sicer iz lastne skušnje. Res je mogoče akumulator izpostavit pod stalen tok znanja Meldingerjevih elementov, ali kakor jih rabi poštna uprava pri telegrafu, toda ti oddajajo z napetostjo od 1 do 1,5 volta silno malo energije, komaj kak miliamper. Ako vporabljaš le eno elektrono, potem si le nabavi mal akumulator in vsaj 8 galvanskih elementov, kot jih vporablja pošta (v Ljubljani se dobe), zveži jih enega za drugim, to je pozitivni pol (iz bakra) prvega z negativnim polom (iz cinka) drugega, da dobiš vsaj štiri volte napetosti. Ostale elemente zveži paralelno s temi, to je pozitivni pol enega s pozitivnim drugega elementa in negativni zopet skupaj. Ko si izrabijo negativne elektrode, to je cink, si preskobi močno cinkovo pločevino, razreži jo in zvij v obliko, kot so jo imeli izrabljeni. Predno jih daš v steklenice jih moraš amalgamirati. To delo ni težko in se izvrši sledeče: Preskobi si nekaj dgk živega srebra in malo žveplene kisline, ki jo razrediš z vodo. Ze okrivljene cinke z vdelano svinčeno odvodno žico zdrgni s krpo, nadebelo ovito na palčico in prepojeno z razredčeno žvepleno kislino. To delo opravlja na prostem in ne v sobi radi plinov, ki se pri tem razvijajo. Ko je cinkov cilindar zunaj in znotraj temeljito očiščen s kislino, prični amalgamirati. Nekaj kapljice živega srebra vlij na krožnik, pomakaj vanje zvitek bombaža in drgni njim po cinku. Ako so bili cilindri dovolj očiščeni, se živo srebro takoj prime cinka, ki se prične svetiti kot bi poltiral, toliko časa, da se cink povsod enakomerno blišči. Če se kake lise ne prime amalgam, zdrgni jo naknadno z žvepleno kislino. Ko je to delo dovršeno postane cink teko krhek, kot bi bil louten. Ne moreš ga ne kriti, ne vrtati, ker se ti takoj zlomi. Na dno steklenice daš krivljeno bakreno pločevino, na vrh cinkast cilindar, vanjo naliješ vode, dodaš žlico salmijaka, na dno vržeš nekaj kristalov modre galice in v to povežeš drugo posodo napolnjeno z modro galico in vodo. Odvodna žica iz bakra naj bo izolirana z gutaperčo. — Ako vporabljaš te elemente, da ž njimi polniš sproti akumulator, ne misli, da je s tem vse opravljeno. Vsaj na tri mesece umetno izprazni akumulator s tem, da luč z žico zvežeš pozitivni in negativni pol, potem ga pa pošlji v temeljito regeneracijo. Precej se tudi sliši in piše o takezovanih kupronskih elementih. Slavi se jih, da dovajajo posamezni členi sicer malo napetost čca 0,8 voltov, ampak kar 3 ampere. Ako si nabaviš torej 5 ali 6 členov, imaš zadostno napetost in moči za večžarnični aparat. Po več mesecih je komaj baterija izrabljena in sedaj jo enostavno regeneriraš, da vzameš iz elektrolita pozitivne elektrode, jih izpostaviš primerni gorilni nekaj ur, vtakeš nazaj v steklenice in zopet si preskrbiš s tokom kake 3 mesece. Pri teh elementih je negativna elektroda amalgamiran cink, pozitivna pa bakreni oksid, pomešan z bakrenim kloridom. Elektrolit pa je 17% raztopina lužnate soli (soda Kavstika). Te elemente moreš dobiti iz Nemčije, pa tudi iz Dunaja, a so silno dragi — predragi. Mogoče pa jih je narediti tudi doma in sicer razmeroma poceni. Imajo le eno slabo lastnost, da je namreč napetost toka pri vsakokratnem vključenju baterije z žarnicami mnogo višja, kot je čez nekaj minut in kot je sicer njena normalna napetost. Ako si narediš baterijo, ki ti bo stalno dajala 4 volte napetosti, ti bo ta vselej, ko jo pričneš rabiti dala 6 voltov in to nekaj minut. Razumljivo, da grede elektrone prav v kratkem času v nič, če ni amater prav posebno prizlji. Pri odlični objavi mo izrpen popis in navodilo za samoselavo kupronske baterije, ki bo gotovo dobrodošlo onim amaterjem, ki niso kar ne morejo dobiti prilike za polnjenje akumulatorja, ki je in ostane idealen vir električne energije za žarenje elektronov.

Menda bo najpopularnejši radio-mož v Avstriji naš rojak Bosancec ing. Sliškovič, ki je med drugim tudi sestavil aparat, ki ga vporablja avstrijska železnična uprava v posebnih radio-vagonih, ki so priključeni raznim vlakom na glavnejših progah. Tudi je izumil takozvani autodyne-prejemni aparat, ki je izvrsten in silno razširjen. Tudi sicer se Sliškovič kot radio-strokovnjak na Dunaju zelo ceni, in to ni malo, če pomislimo, da

ima Dunaj domačih prvovrstnih strokovnjakov lepo število. — Ne govori in piše se pa mnogo manj po Avstriji in Nemčiji o našem čezm rojaku Slovencu Antonu Prelogu. Kot znanu, morejo poslušati s kristalnim detektorjem le v bližnji okolici radiopostaj, tuji oddaljeni postaja pa s kristalom ne dobimo. Prelogu pa se je posrečilo sestaviti kristal, s katerim se z lahkoto dobi vse večje evropske oddajne postaje, kot sicer le z aparatom z žarnico na reakcijo. Pred osuplimi strokovnjaki je dosegel pač neverjelen rekord, da je s kristalnim detektorjem dobil dober prejem iz Amerike. Preloga je zadnji čas najela neka velika dunajska firma za strokovnega vodjo. V kratkem bodo napredaj Prelogovi kristali, in ko se ga bo moglo pri nas dobiti, poročamo izrpenje o tem čudesu.

Varšavska oddajna postaja namerava zvišati svojo oddajno energijo na 15 KW. Ker oddaja ta postaja precej dober program, se je veseliti, da jo bomo bolje slišali. —

Opozarjamo radio-amaterje na originalno po-
učevanje špansčine po berlinski oddajni postaji, ki se vrši vsak četrtek od 19. ure naprej. Gospod in dama se razgovarjata špansko o vsakdanjih staveh. Dama potem še raztolmači vsak stavek, vsako posebnost in poda potrebna slovnična pravila, ki se naslanjajo na vrsto snov. Kdor zna kaj laško, se bo čisto igranje pričel španskega jezika, in je res škoda zamuditi ugodno in zanimivo priliko.

Programi:

Dunaj 7 Kw — 517,2, Praga 5 Kw — 348,9, Brno 3 Kw — 441,2, Berlin 10 Kw — 483,9, Breslau 10 Kw — 322,6, Leipzig 9 Kw — 357,1, Frankfurt a. M. 9 Kw — 428,6, München 5 Kw — 553,7, Königswusterhausen 18 Kw — 1300, Hamburg 10 Kw — 391,7, Bern 6 Kw — 411, Rim 3 Kw — 422,6.

Nedelja, 12. decembra:

Dunaj. 11, 16, 18.10 koncert. 19.45 opereta »Gospa s hermelinovin kožuho« (glasba J. Ma Gilberta). — Praga. 11 in 17 koncert. 19 prenos iz gledališča. — Brno. 10 in 20 koncert — Berlin. 19.30 Th. Kappstein: Svetovni nazor narodov. 20 recitacije pesnika Stephana Zweiga. — Breslau. 20.20 večer Richarda Wagnerja. — Leipzig. 20 komični operi »Lekarnar« (J. Haydn) in »Nürnbergska lutka« (A. Adam). — Frankfurt. 13.45 prenos iz Münchena: poročila z nogometne tekme med reprezentancama Švice in Nemčije. 19 prenos iz opernega gledališča: »Golem« (glasba Evgena d'Albarta). — München: 11 zvenenje z mestne hiše. 12 božični oratorij (J. S. Bach). 18.45 nogometna tekma. 19.10 komorna glasba. 19.35 Tomaž Mann bere odlomek iz svojega romana »Der Zauberberg«. 20.15 Wagnerjev večer. — Bern. 16 Bachov bežični oratorij. 20.30 in 22.05 koncert. — Rim. 21 prenos iz gledališča.

Ponedeljek 13. decembra:

Dunaj. 11, 16.15, 20.10 koncert. — Praga. 20 in 21.20 koncert. 21 recitacije. — Brno. 18.20 predavanje o češki moderni literaturi. 19 in 20 koncert — Berlin. 21 koncert (Verdi-Puccini). — Breslau. 20.15 Ernest Weiß bere svoja dela. — Frankfurt. 20.15 simf. koncert. — Königswusterhausen. 17 predavanje o okrepitvi spomina. 19.30 dr. Soehring: Društvo narodov in mednarodni znanstveni stilci. — Rim. 21 koncert.

Torek, 14. decembra:

Dunaj. 11 in 16.15 koncert. 19 Wagnerjeva opera »Die Walküre«. — Praga. 12.10, 16.30, 20 in 21 koncert. — Brno. 19 komorna glasba. — Berlin. 19.30 o moderni literaturi (govori dr. Werner Mahrholtz). — Breslau: 20.25 Beet-ovne vijolin-ske sonate. — Leipzig. 18 recitacije iz književnih novosti. 20.30 koncert. — Frankfurt. 20.15 klavirski koncert (Mih. Zadora, Berlin). 21.15 koncert flavto (Alfred Lichtenstein). — München. 20 mojstri opere. — Königswusterhausen. 18.30 o nemški kulturni zgodovini XIX. stol. 19.30 o moderni operi. — Bern. 20.30 in 22.05 koncert. — Rim. 21 koncert.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani dne 11. decembra 1926. Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Baro- meter	Tempe- ratura v C	Rel. vaga v %	Veter in brzina v m	Oblač- nost 0-10	Vrsta padavin		Najvišja temper. v C	Najnižja temper. v C
						ob ozonovanju	v mm/g/h		
Ljubljana (dvorec)	7	775,8	-1,4	92	SW 0,5	10	megla	3,3	-1,6
	8	776,4	-1,6	95	WSW 0,5	10	megla		
	14	776,0	2,6	87	SW 0,5	8			
	21	777,5	0,8	97	mirno	10	me la		
Mar bor		775,0	0,0	110	W 4	10	megla	5	-2
Zagreb		774,4	4,0	91	WNW 3	2		5	0
Beigrad		772,2	4,0	98	WNW 5	10	nevihta	0,3	5
Sarajevo									
Skopje		771,2	3,0	68	NW 1,5	10		5	-1
Dubrovnik		760,5	9,0	38	N 1,5	4		11	-1
Split		771,4	9,0	71	W 9	9	m. lahko	10	7
Praga	7	774,8	6,0	—	WNW 7	10		0,3	6

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reducirán na morskó gladino. — Visokí zrační tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo, dne 12. decembra: V pretežni meri jasno; jutranja rosa, preko dneva mlo vreme.

Povor. barom. višja ko včeraj za mm 0,8

Moda

H. ROSNER

KOŽUHOVINA.

Marsikdo čaka, da kupi kožuho pozneje, ker je začetkom sezije predraga. Mimo tega je pozneje tudi že dognano, kakšna da je prav za prav moderna kožuho. — Kakor sicer, je tudi glede izbire krzna, dandanašnja moda prav preprosta. Bolj važno je letos, kako je krzno narejeno kakor pa, kakšno je. Na prav poseben način je letos predelano krzno. V prejšnjih časih se ni bilo treba krznarju učiti, saj so bile razne kožice vedno enako izdelane in sešite. Zdaj pa morajo biti tako sestavljene, da tvorijo različne ornamente, črte in vzorce. Prav zelo so v modi krtove kožice in kožice vseh prstnih »krznarskih« živali. Seveda je moderno tudi krzno, ki je bilo tudi v prejšnjih letih v modi, tako »persianec«, naš polh in ovčje, zajčje, mačje, lisčje kože — a vse na moderni način predelane. (Ovčje kože se n. pr. imenujejo »nutria« — in so rjave v modi.) — Na pričujoči sliki vidiš petero kožuho nastih izdelkov in spoznaš po črtah, kako so kožice sestavljene, da tvorijo lepe, žive vzorce. Kaj lepo je videti, kako odsejajo in se blestijo dlake poedinih kožic, ker so v različnih legah in je tudi njih svet in barva drugačna. Prav malo domišljije je treba, da je videti črno kožuho v rdečkastih, rjavih, modrih in zelenih odsevih. Na ta način se razcepi sicer mrtva barva na žive odtenke sočnatih barv obleka sama — živi.

Bluze nove vrste so prav posebne že zato, ker so zares »bluzaste« — torej široke in ohlapne. Koder je le mogoče, se skuša doseči kaj novega in poživiti blago z žepki, ovratniki, zapetnicami, trakci, pentljami in pasovi. Priloženi vzorec bluze ima kakor zavezano rutico za ovratnik, rokavi so napuščeni in ozki v zapestju. Prav take so letos nazbolj moderne in jih bodo to zimo zelo nosili.

Ročna dela iz steklenih jagod so videti letos na oblekah in bluzah. To delo je bilo že nekoč v modi in ga je prav lahko izvršiti. Čim več barv je, tem lepši je okras, le da je paziti na skladnost

barv z barvami dotičnega blaga, kamor prišijete ta okras, ki prav povzdigne sleherni, še tako mrtvo sukneno, svileno ali žametasto obleko.

ZAHVALA.

Ob priliki skupščine »Glavnega Saveza drž. činovnika i službenika«, ki se je vršila 4. in 5. t. m. v Zagrebu, je »Činovniška udruga« s predsednikom g. dr. Stepanom Brataničem, s tajnikom dr. Dinkom Ružičem na čelu in s pomočjo ostalih članov odbora izkazala vsem delegatom toliko iskrenega prijateljstva in bratske gostoljubnosti, da smo bili osebno mi Slovenci iznenadeni nad vsako pričakovanje.

S to skupščino smo napravili »Činovniški udruge« sprejeli dolg, ki ga za lepo število let pri najboljši volji ne bomo mogli likvidirati. Zato smatramo za svojo dolžnost, da izrekamo tem polom za vse izraze pozornosti, ki so nam jo posvečali tako ob sprejemu kot ves čas skupščine in ponovno ob slovesu, predsedniku »Činovniške udruge« in banskemu svetniku gosp. dr. Stepanu Brataniču, tajniku »Činovniške udruge« in drž. pravdniku gosp. dr. Dinku Ružiču, velikemu županu gosp. dr. J. Kramariču, sepiemviru dr. Ernestu Cimiču ter vsem ostalim gospodom, gospem in gospodičam svojo najiskrenejšo zahvalo.

Hkratu pa najodločneje obojamo izvesno zagrebško časopisje, ki je hotelo s tendencioznimi poročili predstavljati javnosti sprejem delegatov baš v nasprotni luči.

Naš edini odgovor vsem tistim, ki pokreta državnih nameščenec ne spremljajo s simpatijami, bodi:

Naprej v bratski slogi za obrambo naših stanovskih interesov do edinstvene in močne organizacije!

V Ljubljani, dne 7. decembra 1926.

Maks Lilleg, tč. predsednik.

Joža Belš, tč. tajnik.

Zahvala.

Za izraze sožalja, za prekrasne vence ter za spremstvo na poslednji poti našega nepozabnega brata, bratranca, strica in svaka, gospoda

Josipa Boehma

nadknjižgovodjo »Kranjske hranilnice«

izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo gospodu predsedniku, gospodu ravnatelju, ter gospodom uradnikom »Kranjske hranilnice« za veliko sočustvovanje, ki nam je bilo v posebno tolažbo.

V Ljubljani, dne 12. decembra 1926.

ZALUJOČI OSTALI.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

FOTOGRAFA

ki je obenem vešč tudi retuše in risanja — sprejme JUGOSLOV. TISKARNA v Ljubljani.

Učenca poštenih staršev — močnega, ki je dovršil ljud. šolo z dobrim uspehom, sprejme takoj I. MALEŠIČ, trgovec z meš. blagom v Metliki.

Čevljar. vajenca sprejme takoj J. TKAČ. čevljar, Zaloška cesta 27. — Oskrbo mu morajo dati starši sami. 8523

Zastopnike in zastopnice

išče zavarovalna družba za Ljubljano pod ugodnimi pogoji. Pripadno za vsakoogar. — Ponudbe pod »ZAVAROVALNICA« št. 8517 na upravo lista.

Dame in gospodje

za obisk privatnih strank v Ljubljani in okolici se sprejmejo pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Postranski zaslužek« št. 8518.

KROJAŠKEGA vajenca

sprejem takoj. — Franc SEŠEK, Medvode. 8541

Vzgojiteljica

k 2 dečkoma, vešča slov., nem. in franc. jezika, se išče. — Ponudbe s sliko na Oglasi zavod Kovačič v Mariboru. 8544

Pletiljo izurjeno v vseh delih, rabim takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Nujno« št. 8512.

GOSPODIČNA

se išče k 2 otrokoma v starosti 2½ in 5 let s perfektnim znanjem nemškega jezika in ki bi tudi pomagala pri gospodinstvu. Nastop takoj! Naslov v upravi lista pod številko 8556.

Strojniki

za parne in električne stroje se takoj sprejme. — Prošnje naj se naslovi na upravo Bistriške gradčine, p. Borovnica.

PRESELITEV V MARIBORU!

Pomožna akcija »Dom ubogih«, zadruga »Mojmir«, in posredovalnica »Maršant« se preselijo 15. t. m. v nadstr. nad »Mestno lekarno«, Glavni trg 12. Vhod Lekarniška ulica št. 2.

Stanovanje

2 sobi s kuhinjo, se odda v novi hiši takoj v Medvodah. — FRANC SEŠEK. 8543

Javorove hlode

v debelini od 30 cm naprej kupuje Tvarnica PENKALA d. d. Zagreb.

Psica majhna, črna, s kratkim repom, sliši na ime »Nigra«, se je zgubila na Brezovici pri Ljubljani. — Odda naj se proti nagradi ing. Fr. Tavčarju, Ljublj., Breg 8.

Velik popust!

do 31. decembra t. l. na BICIKLE »PEUGEOT« (znamka lev s puščico) ter na motocikle Harley-Davidson 3½, 7¼, 10/12 HP brez in s prikolicco. O. ŽUŽEK, LJUBLJANA Tavčarjeva ulica 11.

Naprodaj:

zimski suknja, zimске obleke, razno pohištvo, podpleteno volnene nogavice, Stara pot 1, I. nadstropje, 3. vrata.

ODDAM SOBO

s pohištvo ali brez, do smrti. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8548.

ZIMSKA JABOLKA od 30 kg naprej, franko Loče, brutto za netto, kg 2.50 Din, razpošilja D. RIBIZEL, Sv. Jernej, pošta Loče. 8434

Prodaj HARMONIJE velik, amer. sist. — Janko KOS, Tržaška cesta — Stan in doma. 8545

Dva sestanovalca se sprejmeta v sredini mesta po 150 Din. — Naslov v upravi pod št. 8498.

Gostilna in mesarija

dobro idoča, s posestvom ali pa brez istega, se zaradi bolezni lastnika ugodno proda. — Ponudbe gostilni PUKL, Pobrežje pri Mariboru. 8485

Proda se gramofon po zelo nizki ceni, s 24 ploščami. — Naslov pove uprava lista pod št. 8525.

Zaprta kočija

(broom), lepo tapetirana, se zelo ceno proda pri G. FLADUNG — Njivice pri Radečah. 8526

Pozor! Pozor! „Wix - Wax“

Zahtevajte po vseh specerijskih in kolonialnih trgovinah in drogerijah najboljši spec. čistilo za parkete, linolej in hišno opravo »WIX - WAX«.

PRODA SE NOV koleselj

za 4000 Din, in dobro ohranjen omnibus - hotelski za 2000 Din. — JOŽEF PETERCA, kolarstvo — Koseze, Ljubljana VII.

„Wolf-Lokomobila“

35 HP, še v obratu, se proda. — Kupim daljšo tranzmisijsko, kakor: osi, tečajje, konzole etc. — A. KANC — MENGEŠ.

Sedlarji!

PRODAM pod ceno tri Singer - sedlarske stroje, eden izredno močne konstrukcije. Predvojni izdel. Vse v najbolj. stanju. — GAJSEK - Vošnjakova ulica 20, Ljubljana.

Posojilo

15.000 Din za dobo treh mesecev proti garanciji 100.000 D. — Samo resne ponudbe prosim na upravo št. 8514.

KUPIM

skobelni stroj

s frezerji (Hobelmashine) za izdelavo brodnege poda (Schiffboden), elek. iromotor, najmanj 15 KS, s komplet. napravo ter železno tračno žago. Relektiram samo na prvovrsten material. Izčrpne oferte s ceno na PALOUC — parna žaga — Rečica ob Paki. 8469

Sobo s kuhinjo

bodisi v stari ali novi hiši, išče mirna stranka. — Ponudbe upravi lista pod: Stanovanje št. 8503.

Družinska hiša

z vodovodom in električno razsvetljavo, sobo kot pralnico, z 2 gospod. poslojima, vrt s sadnim drevjem in bradjami, se ugodno proda. — Maribor, Radvajuska cesta št. 10.

Velik popust!

do 31. decembra t. l. na BICIKLE »PEUGEOT« (znamka lev s puščico) ter na motocikle Harley-Davidson 3½, 7¼, 10/12 HP brez in s prikolicco. O. ŽUŽEK, LJUBLJANA Tavčarjeva ulica 11.

Naprodaj:

zimski suknja, zimске obleke, razno pohištvo, podpleteno volnene nogavice, Stara pot 1, I. nadstropje, 3. vrata.

OREHE

ima na zalogi FRAN POGAČNIK, Ljubljana Dunajska cesta 36.

Koruzni zdrob

(šrot), vedno sveže mlet, dobite pri FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

ŠTAMPILJE ETIKETE

GRAVEUR ANT. ČERNE Ljubljana Kongresni trg 10

Žimnice

modroce, postelne mreže, želez. postelje (zložljive), otomane, divane in druge tapetne izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku, Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

LJUBITELJEM PTICEV! Razpošiljam krmo za ptice. Pravilno zmes! Zajemeno nitavo in suho. Pakirano od 5kg dalje. JOS. GAGEL, trnovina s semeni Ljubljana, Sv. Petra cesta 7.

HMELOVK

kupimo več vagonov. — Ponudbe naj se stavijo na HME LJARNO, Zalec.

Kako dobiš koncesijo

za gostilno ali kako drugo obrt, pove »RODO«, Šiška, Aleševčeva ulica, hiša Ujčič. 8496

Izrezljane JASLICE

prodaj. — Naslov pove uprava lista pod št. 8474.

Kupujem staro zlato in srebro

kakor tudi denar, po najvišjih dnevnih cenah. — Trvdka Almoslechner, Celje, Prešernova ul. 1.

Snežne čevlje in galoše

popravlja AVUGUST ŠKOF, Borštnikov trg, poleg Rimske c.

Pletilni STROJ št. 8

40 cm, dobro ohranjen - prodaj. Šiška ul. 1/L, d.

Prodaj 3—4 tisoč kg korenja

IVAN BRECELJNIK — Dravljje 45, št. Vid n. Lj.

Mlinarji pozor!

Valjni stol, kombiniran, dolžina 65 cm, se proda ali pa zamenja za manjšega. Proda se tudi ena mlinška kombinirana KOPARIJA št. 2. — Josip LOVREK, umetni mlin - Preseka, p. Središče ob Dravi. 8454

MOTOR

na surovo olje. Orig. Cro. - slej, sistem »Otto« Mang - hester, 12.5 HP, prodaj po ugodni ceni. — Naslov pove uprava lista pod št. 8540.

AUTOMOBILE

vsakovrstne, in motorna kolesa, popravila najbolje, najhitreje in najceneje: FLORJANČIČ, Karlovska cesta 22. 8432

HLODE

HRASTOVE in BUKOVE, kupuje parna žaga V. SCAGNETTI, Ljubljana

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Karol Florjančič V CELJU

Cankarjeva cesta 2 (poleg davčnega urada). Instalacije električnih naprav za luč in pogon, telefonov, zvocev, radioaparatorov. — Poprava elektro - motorjev in vsakovrstnih električnih naprav. V zalogi: testenci, svetilke, likalniki, motorji, števil. žarnice itd. in vsa elektro - materialja. Točna postrežba! Nizke cene! — Proračuni brezplačno! 5084

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah Cene, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

J. Stjepušić

Sisek priročna boljša, plumburce, pri - uture, strune, sole in vse potrebščine za vsa glasbila. Odlikovan na pariški razstavi

Štampilje

S. PETAN, Maribor. Nasproti glav. kolodvoru.

Lepo lončeno PEČ ceno prodaj.

Naslov v upravi lista pod št. 8546.

Premog — Drva ILIRIJA, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Išče se stanovanje

s 4 sobami in vsemi pri - tiklinami (električ. raz - svetljava, kopalna soba itd.) za takoj v sredini mesta. Ponudbe blago - volite poslati na upravo lista pod »G. H. 8431.

Primeren LOKAL

ali kaj podobnega iščem v mestu Trzin. Naslov v upravi pod številko 8462.

Najprimernejša BOZIČNA DARILA za visokošolce in tehnike so precizna risalna orodja

in drugi tehnični pripomočki, katere kupite najceneje v strokovni trgovini Viljem Sequardt v Ljubljani — Šelenburgova ulica št. 4 (na dvorišču).

BUKOVA DRVA

ponudite z navedbo cene družbi »ILIRIJA«, Ljubljana — Kralja Petra trg št. 8. 8447

Kupim GLASOVIR

— Ponudbe na naslov: Dobrajc - Franciškanska ulica 21, Maribor. 8520

KATICA! Kje pa si Tvojo kuhinjsko posodo

kupila, katere je tako lepa? — NEZIČA! Ako se boš poročila in potrebovala, pojdi naravnost v MARI - BOR, Glavni trg 5, k trdki!

A. Vicel

tam dobiš najboljšo emaj - lirano pločevinasto posodo, znamke »Herkules«, in drugo lažje vrste ter poroc - linaško in stekleno robo, sploh je to specialna trgo - vina vseh kuhinjskih potrebščin po zelo nizki ceni.

Pletilni stroji

patent »Ideal« do sedaj neprekošljivi. šival. stroji za pletenine, navijalni in krtačni aparati, železne mizice in druge potrebščine vedno v zalogi. — Pouk s stanovanjem v hiši. FRAN KOS, Ljub - ljana, Židovska ulica 5.

Ne samo ceno,

temveč tudi kakovost izdelka se mora upoštevati pri nabavi poslovnih knjig.

Književnica R. T. D., čitalnica in tiskarna poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6/II.

»ELEKTRIČNA ZADRUGA« v Zagorju ob Savi razpisuje mesto obratovodje (monterja)

s potrebno tehnično naobrazbo, samostojnega v vsaki instalaciji in montaži, vestnega in zanesljivega ter sposobnega voditi mesečne račune in zalogo elektromateriala. — Plača po dogovoru. Prosto stanovanje in svečava. Prošnje je vložiti do 20. decembra t. l. Nastop službe po možnosti 10. januarja 1927. — Namestila pogodba je vezana s kavcijo 5000.— Din.

Pozor!

Ni potrebno, da nosite obledele obleke, plašče, kostume i. t. d., ker jih tovarna Jos. Re ch, Ljubljana Poljanski nasip 4-6 pobarva najlepše v različnih barvah Sprejemališče: Štizenburgova ul. 3 Postrežba točna. Cene zmerne.

Razprodaja strojev.

Zaradi izpremembe obrata se bodo v nedeljo, dne 19. 12. 1926 ob 1. uri popoldne na licu mesta v Polzeli, (bivša tovarna William Prym) razprodajali na JAVNI DRAŽBI

razni stroji za izdelovanje lesa, polnojarmanik, velika množina zabojev, tehtnice, brusi, popolna gasilna oprema z brizgalno, cevni itd., ter tri lesene sušilne lope ter razen drug inventar najboljemu ponudniku. — Interesente se vabijo, da se te prodaje udeležijo.

»POLZELA«, družba z o. z. v Polzeli.

Priporoča se damska konfekcija in modni atelje T. Kunc

Mestni trg LJUBLJANA Pol Trnovo 2

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motoriev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emaliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco. »TRIBUNA« - F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana Karlovska 4

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob priliki smrti naše nepozabne

Pavline Veber

izrazili sožalje in se udeležili pogreba, naša iskrena zahvala. Posebno pa se še zahvaljujemo gg. prim. dr. Jenku in dr. Dergancu, njunima gg. asistentoma in čč. sestram za izredno skrb za časa bolezni. Naša zahvala velja enako Akademskemu pevskemu društvu, ki je s svojim petjem pred mrtvaškim odrom in pri zadnjem slovesu ustreglo neizrečeni želji blage pokojnice. Posebna zahvala pa gre še g. vodji drž. zavoda za soc. higiensko zaščito dece dr. Draža šu za njegove v srce segaajoče poslovilne besede na grobu, kakor tudi koleginjam pokojnice za polnoštevilno udeležbo pri pogrebu.

Ljubljana, dne 11. decembra 1926.

ŽALUJOČI OSTALI

Stalna zaloga

gramofonov

»HIS MASTER'S VOICE«
aparate, plošče

najfinije igle, vse posamezne dele itd., samo pri trdki

A. Rasberger, Ljubljana, Tacarjeva ul. 5, poleg deželnega sodišča.

Predno kje drugod naročite, oglejte si našo zalogo.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih
premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikele

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. II.

JOSIP URAN

špecialna trgovina
božičnih okrasov

LJUBLJANA, Mestni trg št. 11.

Papir: svilen, taletni, zlat in srebrni, škrebeči in krep. Zlata in srebrna penca. Žica za rože. Žica za obešanje okrasov. Brillantna vrstica, svečke, držko za svečke, čudežne svečke. Prički za v kot, res krasni in poceni, 20 vzorcev in veličin. Obrazci (Krippenbilder), rojstva (šalice), lameta, girlande od lamete, girlande papirnate, angleški laski (Feenhaar). Razglednice, bloki in hrbički za koledarje, kričke in lampijoni. Listje za rože, prašniki (Pötzeln), umetne cvetlice in venci za neveste. Velikanska izbira vsakovrstnih steklenih božičnih okrasov v obliki ptičkov, zvončkov, možičkov, sadja, bunkic, špice, okraski od lamete ter Pratika za leto 1927.

Zahtevajte cenik!

KLISARNA

IZVRŠUJE TOČNO ENOBARVNE
IN VEČBARVNE FOTOTIPIJE
AUTOTIPIJE KOMBINIRANE
KLISEJE ZA NAVADEN
IN NAJFINEJŠI PAPIR
KLISEJE PO RISBAH
PERORISIH IN SLIKAH
ROKOPISIH
FOTOGRAFIJAH
ZA RAZGLEDNICE
DALJE REKLAM.
VINJETE
SLIKE
ITD.

Velika izbira moderno najnovejših iesenskih klobukov za gospode

Specialna zaloga prvovrstnih obuvaj. Trgovina klobukov in čevljev M. Schram Maribor, Aleksandrova 11

Ameriške terjatve vnovči, delnice prodaja, zapuščine urijate točno in ceno: Dr. IVAN ČEPNE, gospod. pisarna, Ljubljana, Miklošičeva c. 6

Ugodni nakup za božico darilo!

Pri znano dobri in solidni postrežbi se prodaja vsake vrste zimskega oziroma pomladanskega modnega-manufakturnega in suknene blaga po znatno reduciranih cenah v modno-manufakturni trgovini

Ihl & Kühar, prej Karl Soss

Aleksandrova cesta 9 MARIBOR Prešernova ul. ca 2

»ORIENT«

tovarna olin barv, lakov, linolejev in steklar, kletja

je preselila

svoje prodajalniške prostore na

Dunajsko cesto št. 14

(Mathianova hiša poleg trgovine Schneider & Verovšek) ter se priporoča cenj. občinstvu za blagohotno nadaljno naklonjenost. — Zagotavlja se najboljša postrežba in najnižje cene.

25.
XII.

Za Božič

dobite primerna darila
odraslim in malim

v bogati izbiri in po najnižjih cenah pri staroznani domači trdki

F. M. SCHMIDT, Ljubljana
Pred škofijo št. 2

25.
X I.

Zahvala.

Vsem, ki so našo nepozabno sestro in teto, gospodično

Ivano Kobilca

spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje v slovo ter nam s svojim sočutjem lajšali žalost, izrekamo globoko zahvalo. — Posebej se zahvaljujemo Uduženju oblikujočih umetnikov in Narodni galeriji za poklonjene vence in zadnje spremstvo, prečastitemu g. kanoniku J. Volcu za vodstvo pogreba, najsrčnejše pa predsedniku Narodne galerije g. Ivanu Zormanu za iskrene poslovilne besede ob grobu. — Sv. maša zadušnica se bo darovala v torek 14. decembra ob 7. uri v stolni cerkvi.

Ljubljana, dne 11. decembra 1926.

Rodbina PINTARJEVA.

Sir H. Rider Haggard:

63

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Vprašajoč sem jo pogledal in ona je govorila s tihim glasom:

»Jaz, Otomi, hči cesarja Montezume, sem četrta in prva.«

»Tik sem rekel in se sesedel na blazine.« »Tik« »Da, jaz. Poslušaj: Duhovni so me izbrali kot najbolj ljubko v celi deželi, dasi po krivici. Moj oče, cesar Montezuma, se je silno raztogotil in rekel, naj se zgodi karkoli hoče, ampak da jaz ne bom nikdar žena ujetnika, ki mora umreti na oltarju žrtvovanja. Duhovni pa so mu odgovorili, da sedanji časi niso primerni, da bi zahteval izjemo za svojega otroka, ko se bogovi srdijo. Mar naj se prva ženska v deželi odreče bogu, so vprašali. Tedaj je oče vzdihnil in rekel, da bodi, kakor je moja volja. Nato sem jaz odgovorila duhovnom, da se morajo v teh hudih časih in stiskah visoki ponižati v prah, celo tako globoko, da se poroče z ujetim sužnjem, kateremu pravijo bog in ki je obsojen na smrt na žrtveniku. Tako sem jaz, kneginja Otomi, privolila v to, da postanem tvoja žena, o Tezkatlipoka, dasi bi morebiti ne privolila, ako bi bila vedela vse to, kar berem v tej uri v tvoji duši. Mogoče je, da sem v tej sramoti upala najti ljubezen, četudi za eno samo kratko uro, in da sem imela namen izpremeniti šego našega ljudstva in dovršiti svojo poroko ob strani žrtve na oltarju; to imam pra-

vico storiti, ako hočem. Sedaj pa vidim, da nisem dobro došla; ne boj se, dam ti besedo, dasi je sedaj prepozno zame, da bi odstopila. Saj so še druge tri, ne bom ti v nadlego. Sporočilo sem ti sedaj objavila; ali je tvoja volja, da naj grem? Svečani obred poroke se vrši dvanaesti dan od danes, o Tezkatlipoka.«

Vstal sem sedeže, jo prijel za roko in rekel:

»Hvala ti, Otomi, za plemenitost tvojega duha. Da ne bi bil imel tolažbe in prijateljstva, ki sta mi ga bila naklonila ti in tvoj bratranec Guatemok, mislim, da bi me že davno ne bilo več med živimi. Ti me torej želiš tolažiti do zadnjega diha; kakor se mi vidi, si imela celo namen umreti z menoj. Kako naj si to tolažim, Otomi? V moji domači deželi bi bila morala ženska prav nenavadno ljubiti človeka, preden bi hotela deliti z njim tako posteljo, kakoršna me čaka tam na oni piramidi. Jaz si skoraj misliti ne morem, da bi ti, katero so kralji snubili, tako ponižala svoje sree. Kako naj razumem tvoje besede, kneginja Otomi?«

»Razumi jih s srcem,« je šepnila in čutil sem, kako ji je roka drhtela v moji.

Pogledal sem njeno lepoto; bila je velika; pomislil sem na njeno udanost, tako udanost, ki se ni strašila najbolj grozovite smrti, in neko čuvstvo, ki je bilo močno sorodno ljubezni, mi je prešinilo dušo. Ko pa sem zrl nanjo in mislil na njeno udanost, mi je prišel v spomin angleški park in angleško dekle, od katere sem se bil poslovil pod bukvijo doma v Ditchinghamu, in besede, katere sva bila takrat govorila. Ni dvoma, da je še živela in mi bila zvesta; in dokler je živela, ali ji jaz ne bi moral ostati zvest v sree? Ako se že moram poročiti s temi indijanskimi dekleti, jih pač moram vzeti: čim bi pa rekel Otomi,

da jo ljubim, in Otomi ne bi bila zadovoljna z nič manj, bi prelomil svojo prisego večne zvestobe. Dasi sem bil globoko ganjen in je bila izkušnjava velika, vseeno še nisem bil prišel tako daleč, da bi ji govoril o ljubezni.

»Sedi, Otomi,« sem ji rekel, »in poslušaj me. Vidiš ta zlati prstan,« in snel sem Lilijin prstan z roke, »in vidiš napis na njem.«

Prikimala je z glavo, vendar ni izpregovorila, in videl sem bojazen v njenih očeh.

»Prebrati ti hočem besede, Otomi, ki so vrezane v njem,« in povedal sem ji v azteškem jeziku napis:

Sree k sree,
Dasi v dalji.

Stoprav tedaj se je oglasila. »Kaj pomeni ta pisava?« je rekla. »Jaz berem samo pisavo, pisano z znamenji, Tjule.«

»Ta pisavi pomeni, Otomi, da živi v daljni deželi, odkoder prihajam, ženska, ki me ljubi in ki je moja ljuba.«

»Ali je potem tvoja žena?«

»Ni moja žena, Otomi, ampak obljubljeni mi je slovesno v zakon.«

»Obljubljeni ti je slovesno v zakon,« je odgovorila bridko. »Ej, potemtako sva si enaki, kajti tudi jaz sem ti slovesno obljubljeni v zakon, Tjule. Ampak ena razlika je med nama: ti jo ljubiš, dočim mene ne ljubiš. To bi mi rad obrazložil. Prizanašaj mi z nadaljnjimi besedami; razumem vse. Vseeno pa se mi vidi, ako sem jaz na izgubi, je tudi ona. Veliko morje valuje med teboj in to tvojo ljubeznijo, Tjule, morje vodi in oltar žrtvovanja in smrt. Dovoli, da grem.

Priporočamo LUDSKO KNJIŽNICO (knjižničar v Ljubljani) 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

JAKOB PERHAVEC

tovarna za izdelovanje likerjev,
dezertnih vin in sirupov

Maribor, Meljska c. 3

Izdeluje in žge vse vrste likerjev: Vermout-
vino, Marsaleta, konjak, punč, Marsala, ma-
linov sok, rum, žganje in druge. Izdelki so
samo pristni, prvovrstni, iz najfinjših zelišč
izdelani in prekašajo vsako tu- in inozemsko
konkurenco. - Zahtevajte cenik!

Francoske vezenine toilet

z volno, svilo, srebrom in zlatom po najnovejših smer-
nicah posestirinske pariško-lyonske tvrdke A. M. K.
Najmodernejši načrti in najfinjša izvršitev vezenja
zastorov, perila, pregrinjaj. Izdelovanje in razpošiljanje
sablon za predtisk ženskih ročnih del.

Enlanje, ažuriranje, prediskanje.
MATEK & MI. EŠ, LJUBLJANA, Dalmat nova ul. št. 13.

ČREVA

vsakovrstna po naj-
ugodnejši ceni kakor
vsako leto vedno v zalogi. Kupim tudi
surovi in stopljeni loj
in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

JOS. BERGMAN, LJUBLJANA
Poljska cesta št. 55

Govorniki,
pevci,
športniki
poizkusite
pastilje
Valda
Zadivljeni boste!

Na prodaj
po vseh lekarnah in
drogerijah.

Zahtevajte jih v
škaflicah
z natiskom imena
Valda

Dobre slike, moderno poobličje
(Portrele) in vsakovrstno povečanje slik dobite
v foto-ateljeju Wagner
v Mariboru, Slovenska ulica 4/I.
Slika se neopneva od 8 zt. do 19 zv

A o imate bolečine

kupite v lekarni ali kakoli odgovarjajoči pro-
dajalci Fellerjev pravi blagodišeči „Elsafluid“.
Nadgrnite vsak večer in vsako jutro boleča
mesta in strelci in veselili se boste, kako
hitro in prijetno Vam Elsafluid ublažuje bo-
lečine. Če ste zdravi, uporabljajte Elsafluid
za grgranje, za umivanje in boste hvaležni
ter o-tati zvesti Elsafluidu. Dnevno negovanje
telesa z Elsafluidom Vam kot plačilo prinaša
vedro glavo, močne mišice in zdravo spanje.
— Ze naši očetje in dedje so ga uporabljali
odzunaj in znotraj kot zanesljivo domače
sredstvo in kosmetikum.

Zahtevajte za poizkus posred izročeno Fellerjev pravi
blagodišeči Elsafluid v po zkusnih steklenicah po
6 Din, v dvojnih steklenicah po 9 Din, ali spec. al-
nih steklenicah po 25 Din. — Po pošti pride tem ce-
nejše, čim več se naroči naenkrat, z zavojnico in
poštino stane

9 poizkus. ali 6 dvoj. ali 2 specialni stekl. 61.— Din
27 „ „ 18 „ „ 6 „ „ 133.— „
54 „ „ 36 „ „ 12 „ „ 258.— „

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER, lekarna v Stubici Donji, Elsa-
trg br. 134, Hrvatska.

Nate posebno

Božično darilo!

1 Par modernih
čevljev s spango

in 1 Par dobrih
snežnih čevljev
skupaj

HUMANIK

Samo **313**
Din.

Celje.

Maribor, Gosposka ulica 17.

Vešče agente

potrebujem v vseh mestih, radi obiskovanja trgovcev
in obrtnikov z malo idečim predmetom, proti provi-
ziji in z manjšo kucijo.

Ponudbe poslati pod šifro 114 na:

Jugoslovensko Rudolff Mosse A. D.,
Beograd, Terazije 25.

„SPECTRUM“ d. d.

INŽ. KOPISTA, DUBSKY IN KRSTIČ

tvornica ogledal in brušenega stekla

LJUBLJANA VII

Medvedova ulica 38, telefon 343

Zagreb, Beograd, Osijek

Središnjica: ZAGREB

Zrealno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo
5-6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in ob-
likah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene
plošče, vstekljevanje v med. Fina, navadna ogledala

GILLETE

in vse druge britvice vseh znamk prodaja in sprejema v brušenje

DRUGERIJA „ADRIJA“
Ljubljana 1, Selenburgova ul. 1

Kostanjev les

razžagan, do 1 m 20 cm, lahko od 10 do 45 cm,
neklan in neobeljen, kupuje stalno po ugodnih
cenah in takojšnjemu plačilu ev. proti akreditivu.

ERNEST MARINC, Celje
Zrinskega ul. št. 4.

Posredovalci dobre provizije.

Gasilna društva, pozor!

Motorna brizgalna 60 m³ na uro do 60 m višine.

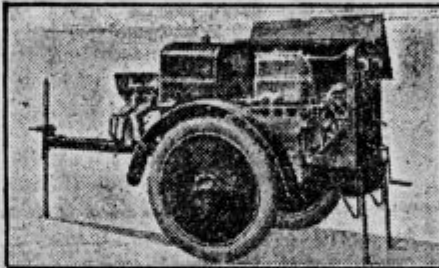
Motor: 4 cilindre z 22/36 HP. — Cena brez cevi franko

tu: Din 38.000 do 40.000.

Vse auto brizgalne 30-40%, ceneje kot konkurenčni izdelki

dobavila zastopstvo Renault

A. LAMPRET, Dunajska cesta št. 22

Pozor, automobilisti!

Novost v Ljubljani!

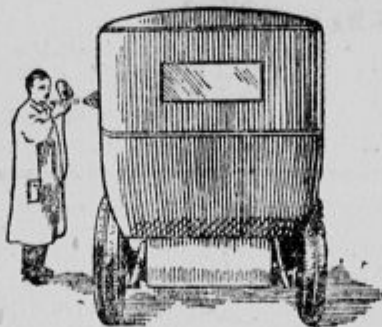
Revolucija v ličarstvu!

Nov izum! Konec staremu sistemu! Ličanje brez čopičev!

Ugled vsakega lastnika automobila povzdigne lepa zunanost njego-
vega vozila, zato je v interesu vsakogar, da da svoj auto ličati le
z originalnim „**DUCO**“ lakom potom zračnega pritiska.

ZAKAJ?

Ker je tovrstno ličanje:
Najcenejše, trpežno kot
kovina, svetlo kot ste-
klenka glazura, elastično
nevršljivo, obdrži s alno
svežo barvo, je neobčut-
ljivo za vročino, mrz in

ZATO!

sploh vse vremenske ne-
prilike, — bencin i. t. d.
Čim večja raba voza tem
lepši blesk, omogoča sna-
ženje brez vsakega znanja,
ostane vedno nov ter nudi
5 in več letno garancijol

Prepričajte se in oddajte brez pomisleka Vaše vozilo, dvokolesa, napisne
in poulične table in vse predmete, ki so izpostavljeni vremenskim
neprilikam, ličati le z „**DUCO**“. — Vsa tozadevna naročila izvršuje
točno, solidno in po najnižjih cenah tvrdka

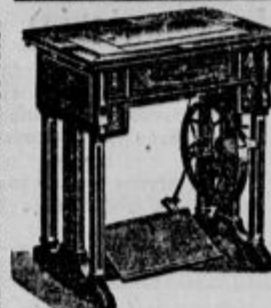
MALGAJ & HORVAT

prvi slovenski zavod za ličanje avtomobilov i. t. d.
po originalnem ameriškem „**DUCO**“ sistemu

Ljubljana VII

Slovenska ulica

Najboljši šivalni in pletilni stroj

Je edino le GRITZER in
ADLER za dom, obrt in
industrijo v vseh
opremah.
Istotam švicarski
pletilni stroj
DUBIED

Ponk v voženju brezplačen.
Večletna garancija. Nizke
cene tudi na obroke.
Josip Petelin,
LIUBLJANA
blizu Prešer-
novogospom.

Trgovske knjige in šolske zvezke!

A. Janežič

Ljubljana, Florjanska ul. 14

Knjigoveznica, Industrija
šolskih zvezkov
in trgovskih
knjig

Prvovrstni izdelki! Nizke cene!

KLOBUK

lepa oblika Din 68.—, fin
76.—, zelo moderni in fini
125.—, fin plišast klobuk
190.—, moderni iz fine
zajete dlake 20 r.—. Specia-
liteta „**ITA**“ 240.—, fan-
tovski 45.— in 58.—, fini lov-
ski 98.—. Krasna sport kapa 27.—,
moderna 35.—, zelo fina 40.—, na-
dalje čevlje, konfekcije, perilo
po zelo nizki ceni prodaja vele-
trgovina R. Stermečič, Celje št. 18.
Pišite takoj po ilustrirani cenik
z več tisoč predmeti. Zvezniška vožnja se na-
kupu primerno povrne. Trgovci engro cene.

Zo-er jalovost krav in
felc ter pri sramničnem vnetju
učinkujejo sigurno Bosull svečice.
Ne prodajate v izgubo krav, ki
se ne oteletijo! Skatlia z 12 sve-
čicami in natančnim živinozdrav-
niškim navodilom 30 Din. Ize-
luje in razpošilja samo: Lekarna
Mr. Stanko Hočevar, Vrhnika 23. —
(Dobe se tudi v lekarni pri Sv. Roku v Šiški).

Prej nego shranite

Vaše letne obleke, plašče,
kostume, itd. pustite iste

kemično čistiti in likati
pri trdkri

Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4-6

Sekanje v mestnem logu mesta Metlike.

Gospodarski odbor mesta Metlike razpisuje
sekanje hrastovega lesa v mestnem logu.

Posekati se sme in mora do 31. dec. 1927
okrog 1200 kubičnih metrov hrastovega lesa. Ta
les bi se moral zvoziti najdalje do 24. aprila 1928.

Ponudniki se naj oglašijo pisмено ali osebno
do 31. decembra 1926 pri gospodarskem odboru
mesta Metlike. Ta les se bo prodal najboljšemu
ponudniku in naj isti stavijo ponudbo do 15. janu-
arja 1927 pri gospodarskem odboru mesta Metlike.
Proda se ves les na panju stoječ. Pismene ponudbe
v zaprtih kuvertah je vposlati gospodarskemu od-
boru mesta Metlike do vključno 15. januarja 1927
ter je navesti ceno za kubični meter še stojčega
lesa. Les se lahko ogleda na licu mesta v navzoč-
nosti mestnega čuvara.

Gospodarski odbor:
za mestni imetek v Metliki
FRANC KRENUSEC, gerent.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzo' av. nas'ov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon šte. 57, 470 in 979

Račun poštino ček. urada št. 11.945

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—

Trgovski krediti, eskompt menic, lombard vrednostnih papirjev, Safes deposits, nakup in prodaja valut in deviz, vloge na tekoči račun in
vlozke knjižice. Direktne zveze z vsemi svetovnimi bankami.

Izvršuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. — Prodaja srečk Državne razredne loterije.